

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ι. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α. ΘΕΣΗ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

1. Θ Ε Σ Η

α) Γεωγραφική : Το Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου, βρίσκεται στην Κεντρική Πίνδο και εκτείνεται μεταξύ των κλιτύων και εξάρσεων των ορεινών όγκων «Κόζιακα» και «Μπουντούρα», σε Γ.Π. $39^{\circ} 32' - 39^{\circ} 35'$ και Γ.Μ. $21^{\circ} 33' - 21^{\circ} 38'$ από τον μεσημβρινό Greenwich ή σε τριγωνομετρικές συντεταγμένες, Γ.Π: -1.600 έως +5.600 και Γ.Μ.: -26.000 έως -18.000 m. Το υπερθαλάσσιο ύψος του δάσους κυμαίνεται από 1.100-1.700 μ. περίπου.

β) Πολιτική Θέση :

Διοικητικά, υπάγεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Περτουλίου του Δήμου Αιθίων, του Νομού Τρικάλων της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Δικαστικά, στην Περιφέρεια του Ειρηνοδικείου Πύρρας, που εδρεύει στην Πύλη Τρικάλων και στο Πρωτοδικείο Τρικάλων.

Αστυνομικά, στον Αστυνομικό Σταθμό Περτουλίου και Ελάτης, στην υποδιοίκηση Αστυνομίας Πύλης και στη Διοίκηση Αστυνομίας Τρικάλων.

Δασικά, ύστερα από την παραχώρησή του στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, αποτελεί αυτοτελή δασική διοικητική μονάδα.

Οικονομικά, στο Δημόσιο Ταμείο και Οικονομική Εφορία Τρικάλων ως και την Γ' Δημόσια Οικονομική Εφορία Θεσσαλονίκης.

γ) Έκταση : Αυτή ανέρχεται σε 3.296,59 Ha, από τα οποία 2.361,83 Ha είναι δασοσκεπής ή μερικώς δασοσκεπής έκταση (ελάτη, πεύκη κλπ), 168,22 Ha γυμνές ή άγονες εκτάσεις εντός του δάσους, 583,71 Ha ορεινοί βοσκότοποι, 114,00 Ha πεδικοί λιβαδότοποι και 68,83 Ha λοιπές εκτάσεις (κοινοτικές, αγροί, οικισμοί κ.λ.π.)

δ) Όρια του δάσους:

Βόρεια: Όρια Επαρχίας Καλαμπάκας, (χωριά Αηδόνα, Χρυσομηλιά), που αρχίζουν από την κορυφή «Νεράιδα» στην «Μπουντούρα» και εκτείνονται ανατολικά στη κορυφή «Βίγγα» ακολουθώντας από εκεί το δρόμο προς τα «Βαλμάδικα»

Βόρειο-Ανατολικά και Ανατολικά: Όρια Επαρχίας Καλαμπάκας, (δάση Χρυσομηλιάς και Χουτιάνας). Όρια κοινότητας Προδρόμου από τη θέση «Σταυρός Κόζιακα». Όρια Κοινότητας Γοργουρίου από τη θέση «Σταυρός Κόζιακα» δια της κορυφογραμμής μέχρι τη θέση «Καταραχιά». Όρια Κοινότητας Ευλοπάροικου, από τη θέση «Τρόπιο λιθάρι» και ακολουθώντας στη συνέχεια στην κορυφογραμμή προς τις θέσεις «Στρόγγυλη», «Ρέμα» «Διάσελο», «Καλτούλες» και «Λούτσα».

Νότια: Όρια Κοινότητας Ελάτης, που αρχίζουν από τη θέση «Λούτσα» και δυτικά στις θέσεις «Τρία Ελατα», «Σταυρός», «Λύξα», «Κασιδιάρα», «Κορομηλιές», «Διάσελο» (χωριό Λάτζου) και «Μούσκο». Όρια Κοινότητας Νεραϊδοχωρίου, που αρχίζουν από τη θέση «Μούσκο» και από εκεί προς τα δυτικά στις θέσεις «Ρέμα Κρανιάς» και δια μίας νοητής γραμμής στη θέση «Κούκος», «Γιδομάντρι», «Βουζί», «Τσούμα», «Κόκκινο Στεφάνι» και από εκεί στη θέση «Σμίξη», όπου συμβάλλουν τα ρεύματα Πετρουλίου και Νεραϊδοχωρίου.

Δυτικά: Όρια Κοινότητας Νεραϊδοχωρίου, που αρχίζουν από τη θέση «Σμίξη» και με κατεύθυνση προς Βορρά στις θέσεις «Χτένι», «Κιπτινέλος», «Γιδομάντρι», «Χατζηγάκη», «Οβριός», (όπου υπάρχει βρύση που υπάγεται στη Κοινότητα Νεραϊδοχωρίου), «Καϊλιά» και από εκεί καταλήγουν στη κορυφή «Νεράιδα» στη «Μπουντούρα».

Θέση του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου

Χάρτης Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου

2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

α) Τίτλοι ιδιοκτησίας

Το δημόσιο δάσος Περτουλίου περιήλθε στη κυριότητα του Ελληνικού Κράτους, με τη σύμβαση της Κωνσταντινουπόλεως στις 24-5-1883 (Φ.Ε.Κ. 512/7-12-1883 Μ.Δ. σελίδα 2903 - 2908).

Σύμφωνα με το πίνακα παραχώρησης η έκταση του δάσους Περτουλίου στις 24-5-1883 ανερχόταν σε 15.000 τούρκικα στρέμματα.

Το δάσος αυτό, σύμφωνα με το από 31.1.1935 Πρωτόκολλο Παράδοσης και Παραλαβής, που υπογράφηκε εκ μέρους του Υπουργείου Γεωργίας από τον Πέτρο Ιωαννίδη, Γενικό Επιθεωρητή Δασών και Αλκιβιάδη Γιαννακόπουλο, Επιθεωρητή Δασών Θεσσαλίας για την παράδοση και εκ μέρους του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από τους καθηγητές Πέτρο Κοντό και Αναστάσιο Οικονομόπουλο για τη παραλαβή, παραχωρήθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κατά νομή μαζί με τα δημόσια νομήματά του. Η παραχώρηση έγινε ύστερα από το 15/12/1934 Προεδρικό Διάταγμα «Περί παραχώρησης κατά νομή εις το Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης Δημοσίων δασών για σκοπούς εκπαιδευτικούς και ερευνών».

β) Αποτερματισμός

Με το υπ' αριθμ. 10558/1936 έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας αποφασίστηκε η εκτέλεση του αποτερματισμού του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου και ορίστηκε Επιτροπή Οροθέτησης, που αποτελούνταν από το Δασάρχη Τρικάλων, Γεώργιο Κουτσόβελο, το Δασάρχη του δάσους Περτουλίου Γεώργιο Στοφόρο, το δασολόγο Δημήτριο Σβάρνα και τον Πρόεδρο της Κοινότητας Νικόλαο Μπάτζιο.

Η σχετική πρόσκληση των ομόρων Κοινοτήτων και αυτών, που αξίωναν οποιαδήποτε δικαιώματα μέσα στα όρια του δάσους δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Θάρρος Τρικάλων», τοιχοκολλήθηκε και αναγνώσθηκε στις εκκλησίες.

Από την προηγούμενη επιτροπή συντάχθηκε το από 13 Ιουνίου 1936 Πρωτόκολλο Αποτερματισμού του δάσους Περτουλίου με το οποίο καθορίστηκαν η περιφερειακή

οριογραμμή του δάσους, καθώς και τα όρια των ιδιωτικών και κοινοτικών εκτάσεων, που περικλείονται σ' αυτό. Το προηγούμενο Πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στις όμορες Κοινότητες και στους ιδιοκτήτες εκτάσεων μέσα στη περιφέρεια του δάσους στις αρχές Ιουλίου 1936 εκτός από τη Κοινότητα Ελάτης.

Ενάντια στο ως άνω Πρωτόκολλο Αποτερματισμού υποβλήθηκαν τρεις ενστάσεις:

1. Η από 23/7/1936 των κληρονόμων αδελφών Ιωάννη Χατζηγάκη, δηλαδή του Παναγιώτη, Σωτήρη και Κωνσταντίνου, με την οποία διεκδίκησαν στην περιοχή «Βίγγα» και συγκεκριμένα στη θέση με την ονομασία «Χωράφια Γάκη Χατζηγάκη», τρεις αγρούς έκτασης επτά στρεμμάτων ο καθένα περίπου (συνολικά 21 στρέμματα). Η ένσταση αυτή έγινε ομόφωνα δεκτή από την Επιτροπή εκδίκασης των ενστάσεων, που αποτελούνταν από τον Επιθεωρητή Δασών Θεσσαλίας, Ευάγγελο Τσέκο, τον Διευθυντή Νομαρχίας Τρικάλων, Δημήτριο Καρυότογλου και τον Ειρηνοδίκη Τρικάλων, Δημήτριο Στραπατσάκη.
2. Η από 13/6/1936 της Κοινότητας Περτουλίου, με την οποία ζήτησε να της αναγνωρισθεί το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης και κάρπωσης σε έκταση τετρακοσίων (400) στρεμμάτων περίπου στη συνέχεια της περιοχής «Περτουλιώτικα Λιβάδια» και μέχρι τη θέση «Κρεμασμένος». Η ίδια, όπως και προηγουμένως, επιτροπή απέρριψε μερικά την ένσταση και ομόφωνα αποφάνθηκε ότι, «το δικαίωμα χορτονομής και κοπής του χόρτου» πρέπει να καθοριστεί κατ' έκταση. Από την Επιτροπή καθορισμού των ορίων καθορίστηκαν τα όρια μέχρι τη θέση «Βρύση Σπανού».
3. Η από 28/7/1936 της Κοινότητας Χρυσομηλιάς με την οποία ζήτησε να :
 - α) αντί των ορίων, που καθορίστηκαν από την Επιτροπή και που διέρχονται από τις θέσεις «Τρία σύνορα», κατάραχα στη θέση «Οντά» και από εκεί στη ράχη «Αλαταριές», «Ιταμος», «Κονάκια Σπανού», «Χωράφι Μητρογιώργη», «Παλαιοκαζάρμα», «Μνήμα Ντόβα», «Σταυροδρόμι Περτουλίου -Τύρνας - Χρυσομηλιάς», δηλαδή της γραμμής των πασάλων 45-70, καθορισθούν τα όρια των δύο δασών σύμφωνα με την οροθετική γραμμή που σημαίνεται με πάσσαλους με τα στοιχεία XIV-IXI.
(Σημείωση: Κατά την οροθέτηση στις αμφισβητούμενες θέσεις τοποθετήθηκαν πάσσαλοι, που αριθμήθηκαν με αραβικούς αριθμούς στις θέσεις, όπου δεν υπήρχε αμφισβήτηση) και

β) αντί των ορίων που καθορίστηκαν από την επιτροπή μεταξύ των δασών Περτουλίου και Χρυσομηλιάς, που διέρχονται δια της γραμμής «Μνήμα Ντόβα», «Τρία δένδρα» - «Τσαϊράκι» - «Ρέμα Ιτιά» - «Βρύση Κατσαρού», καθοριστούν τα όρια από το σταυροδρόμι δημόσιας οδού Περτουλίου - Χρυσομηλιάς - Τύρνας στη θέση «Καζάρμα» μέχρι την οδό προς «Χουτιάνα», την οποία ακολουθούν μέχρι τη θέση «Γαλάζιο» και από εκεί στην κορυφή «Τσουγκρί» και στην «Βρύση Κατσαρού», δηλαδή αντί της σειράς των πασσάλων 71-88 να ορισθεί η γραμμή LXXI - LXXX - VIII.

Η Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα στην απόφαση : τα όρια του δάσους Περτουλίου - Χρυσομηλιάς να παραμείνουν όπως αυτά καθορίστηκαν και χαράχθηκαν από την Επιτροπή Αποτερματισμού απορρίπτοντας έτσι τις ενστάσεις της Κοινότητας Χρυσομηλιάς.

Μετά τον αποτερματισμό έγινε αποτύπωση της οριογραμμής του δάσους Περτουλίου και εκτυπώθηκε ο χάρτης της οριογραμμής με κλίμακα 1:4000.

Το 1937 αποφασίσθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας Γ. Κυριακού η εκτέλεση της οριοθέτησης του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου. Ως Επιτροπή Οριοθεσίας ορίστηκαν, ο Δασάρχης Τρικάλων, Γ. Κουτσοβέλος, ο Δασάρχης του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου, Γ. Στοφόρος, ο Επιμελητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Δημ. Σβάρνας και ο Πρόεδρος της Κοινότητας Περτουλίου, Ν. Μπάτζιος.

Η Επιτροπή αυτή συνέταξε το από 7/9/1937 Πρωτόκολλο Οριοθεσίας του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου.

Κατά την εκτέλεση της οριοθεσίας οι μεν ξύλινοι πάσσαλοι, που είχαν τοποθετηθεί κατά τον αποτερματισμό αντικαταστάθηκαν με λίθινα ορόσημα, που είχαν χαραγμένα τα αρχικά Π.Δ. (Πανεπιστημιακό Δάσος), τα δε σημεία που είχαν τοποθετηθεί πάνω στους βράχους αντικαταστάθηκαν με λαξευμένους σ' αυτούς αριθμούς.

Οι αριθμοί των ορόσημων, που τέθηκαν και οι αντίστοιχες δασικές θέσεις έχουν όπως παρακάτω:

<u>Αριθμός ορόσημου</u>	<u>Ονομασία δασικής θέσης</u>
1,2	Κόκκινο Στέφανο
3	Ασπροπόταμος

4,5 (Λαξευμένα σε βράχο) 6,7	Χτένι
8,9,10,11	Κιπινέλος
12,13	Γιδομάντρι - Χατζηγάκη
15 μέχρι 22	Σκαλίτσα οβριός
23 μέχρι 27	Μπουντούρα
31 (Λαξευμένο), 32,33,34 (Λαξευμένο)	Ρέμα
40 (Λαξευμένο), 41,42,43	Κέδρος
44	Τρία σύνορα
45 (Λαξευμένο), 46, 47	Οντά
48 μέχρι 50	Αλαταριές
51 μέχρι 54	Ιταμος
55 μέχρι 57	Κονάκια Π.Σπανού
58, 59	Χωράφι Μήτρου (Μητρογιώργου)
60 μέχρι 63	Παλιοκάζαρμα
64 μέχρι 67	Τρία έλατα
68 μέχρι 71	Μνήμα Ντόβα
72 (Λαξευμένο)	Δημόσ. οδός Περτουλίου-Χρυσομηλιάς
73 μέχρι 75	Τρία δένδρα
76, 77	Τσαϊράκι
78 μέχρι 85, 86 (Λαξευμένο)	Ρέμα
87	Ιτιά
88	Βρύση Κατσαρού
89 μέχρι 92	Κονάκια Σούρλα
93, 94	Γκρέκι Μπότα
95 (Λαξευμένο)	Κάτω Βούζι
96	Επάνω Βούζι
97, 98 (Λαξευμένο)	Ράσπα
99	Χούνι
100	Κυδωνιά
101, 102	Γκρέκι Χουτιάνας
103 (Λαξευμένο)	Χτενότροπα
104	Γκούρα
105, 106	Καταραχιάς
107 (Λαξευμένο)	Τρύπιο λιθάρι
108, 109 (Λαξευμένο), 110, 111	Στρογγύλι

112, 113 (Λαξευμένο) 114, 115	Ρέμα
116, 117	Διάσελο
118 (Λαξευμένο), 119	Καλτούλες
120, 121	Λούτσα
122, 123, 124	Τρία έλατα
125, 126, 127	Σταυρός
128 μέχρι 132	Λύξα
133 μέχρι 137	Κασιδιάρα
138	Κορομηλιές
139 μέχρι 141	Μούσχο
142 μέχρι 149	Διάσελο
150	Ρέμα Κρανιάς
151 μέχρι 155	Κούκος
156 μέχρι 158	Βούζι
159, 160	Τσούμα
161	Κόκκινο Στέφανο

Η Επιτροπή οριοθέτησε επίσης :

1. Την περιοχή της κοινότητας Περτουλίου, που αποτερματίστηκε με τα ορόσημα 132-171.
2. Το κοφτολίβαδο των κατοίκων της Κοινότητας Περτουλίου, που αποτερματίστηκε με τα ορόσημα 16-37-40-44 και 53-79.
3. Το κοφτολίβαδο των αδελφών Χατζηγάκη «Κουλούρι Χατζηγάκη», που αποτερματίστηκε με τα ορόσημα 37-40 και 44-52.
4. Τους αγρούς των παρακάτω κατοίκων Περτουλίου, που αποτερματίστηκαν με τα ορόσημα:

<u>Ορόσημα</u>	<u>Όνομα Κατόχου</u>	<u>Δασική Θέση</u>
1-8	Κων/νος Κήφσιας	Γκρέτσι
9,10,11,15	Σωκράτης Κανταρτζής	Βρύση Μουτσάρας
11,12,13,14,15	Χρήστος Δ. Μπάτζιος	Βρύση Μουτσάρας
80,85	Νικόλαος Δ. Μπάτζιος	Μπράϊκο
80,85-87	Κων/νος Δ. Μπάτζιος	Μπράϊκο
88-93	Γρηγόριος Γ. Παπαχαραλάμπους	Μπράϊκο
94-98	Χρήστος Γ. Μπάτζιος	Μπράϊκο
95-98	Ιωάννης Λ. Μπάτζιος	Μπράϊκο
99-103	Δημήτριος Θ. Κοντογιάννης	Μπράϊκο

102-106, 109,98,99	Ιωαν. Α. Μπάτζιος & Κων.Ι Μπάτζιος	Μπράϊκο
103	Χρήστος Ι, Μπάτζιος	Μπράϊκο
110-117	Ι.Α.Μπάτζιος & Κ.Ι. Μπάτζιος	Μπράϊκο
118-122	Κων/νος Γ. Παπαϊωάννου	Μπράϊκο
127-131	Χρήστος Δ. Μπάτζιος	Κρανιές
123-126	Νικόλαος Δ. Μπάτζιος	Κρανιές
160-163	Δημήτριος Γ. Κατσαντώνης	Καρπούζα
176-179	Θεόδωρος Σπανός	Κονάκια Σπανού
180,182-186	Κ. Ι. Μπάτζιος & Ι.Δ. Μπάτζιος	Κουρούνα
180-182	Δημήτριος Θ. Κοντογιάννης	Κουρούνα
187-191	Δημήτριος Κ. Κουτσιανίτης	Τα δενδράκια
196-199	Χ. Δ. Μπάτζιος % Ν.Δ. Μπάτζιος	Καλκάνια
200-207	Εκκλησία Αγ. Κυριακής	Χωράφι Αγ.Κυριακής
208-211	Χ.Δ. Μπάτζιος & Χ. Ν. Καρανικόλας	Κουτουρλί και

δ) Την έκταση που αποτερματίσθηκε και ανήκει στον Αναστάσιο Οικονομόπουλο με τα ορόσημα 212-219.

Η ίδια επιτροπή οριοθέτησε εκτάσεις για τις οποίες είχαν υποβληθεί ενστάσεις ενάντια στο Πρωτόκολλο Αποτερματισμού ύστερα από την εκδίκασή του.

Έτσι οριοθέτησε μέσα στο δάσος, που αποτερματίσθηκε :

α) Στη θέση «Βίγκα» τρεις αγρούς με την ονομασία «Χωράφια Γάκη Χατζηγάκη», με τα ορόσημα 240-259 και

β) Την έκταση, που είναι συνέχεια στα Περτουλιώτικα κοφτολίβαδα μέχρι τη θέση «Βρύση Σπανού» με τα ορόσημα 200-239.

Κατά τη διενέργεια της οριοθεσίας δημιουργήθηκαν έκτροπα γεγονότα από τους κατοίκους της Κοινότητας Χρυσομηλιάς, που αφού κινήθηκαν ομαδικά, επιτέθηκαν στη θέση «Βίγκα» και έσπασαν τα ορόσημα που είχαν τοποθετηθεί. Το επεισόδιο δεν είχε συνέπειες, γιατί επενέβηκε δύναμη χωροφυλακής από τα Τρίκαλα υπό τη διοίκηση του Διοικητή Χωροφυλακής Τρικάλων και του Εισαγγελέα Τρικάλων.

Το έτος 1938 κοινοποιήθηκε στην Κοινότητα Ελάτης αντίγραφο του Γενικού Πρωτοκόλλου Αποτερματισμού του δάσους Περτουλίου, το οποίο από παραδρομή δεν κοινοποιήθηκε το 1936. Η Κοινότητα της Ελάτης υπέβαλε ένσταση στις 1/4/1938 εναντίον του Πρωτοκόλλου Γενικού Αποτερματισμού.

Η Επιτροπή για την εκδίκαση της ένστασης που αποτελούνταν από τον Επιθεωρητή Δασών Θεσσαλίας, Ιωάννη Φυλακτό ως Πρόεδρος, τον Διευθυντή Νομαρχίας Τρικάλων, Δ. Καρυότογλου και τον Ειρηνοδίκη Πύρρας, Σ. Τσούκα απέρριψε την ένσταση αυτή.

Στις 25-2-1955 η Κοινότητα Νεραΐδοχωρίου έκανε αγωγή για έκταση 750 στρεμμάτων, που σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της βρισκόταν μέσα στην κοινοτική της περιοχή και όχι σ' αυτή του Περτουλίου.

Το Ειρηνοδικείο Πύρρας που εκδίκασε αυτή την αγωγή αναγνώρισε:

1. Τον Αποτελεσματισμό, που έγινε και το Πρωτόκολλο που συντάχθηκε στις 13-6-1936 και που κοινοποιήθηκε στην Κοινότητα Νεραΐδοχωρίου στις 3-7-1936.
2. Το πρωτόκολλο οριοθεσίας που συντάχθηκε στις 1-9-1937
3. Την τοποθέτηση λίθινων οροσήμων με τον αντίστοιχο αύξοντα αριθμό τους και τα στοιχεία Π.Θ.
4. Αφού έλαβε υπόψη ότι από τότε το δάσος Περτουλίου μέχρι την παραχώρησή του (1951) στο Ταμείο Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών, που ιδρύθηκε με το Νόμο 1881/51 μαζί με την υπόδικο έκταση, που περιλαμβάνεται μέσα στα όρια, που καθορίζονται από τα τεθέντα ορόσημα και αφού έλαβε υπόψη του την από 2-6-1933 έκθεση καθορισμού των ορίων μεταξύ των Κοινοτήτων Περτουλίου και Νεραΐδοχωρίου, αναγνώρισε ότι η έκταση αυτή περιλαμβάνεται μέσα στο δάσος, που παραχωρήθηκε στο Πανεπιστήμιο και με την υπ' αριθμ. 55/1955 απόφαση απέρριψε την αγωγή.

Η Κοινότητα Νεραΐδοχωρίου έκανε έφεση στην υπ' αριθμ. 55/1955 απόφαση του Ειρηνοδίκη Πύρρας. Το Πρωτοδικείο όμως Τρικάλων με την υπ' αριθμ. 464/1956 απόφασή του επικύρωσε την προηγούμενη απόφαση του Ειρηνοδικείου Πύρρας, οπότε αναγνωρίστηκε τελεσίδικα ότι η επίδικη έκταση ανήκει στο Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου.

Συμπερασματικά πιστοποιούμε ότι η νομή του δάσους Περτουλίου, που παραχωρήθηκε στο Πανεπιστήμιο από το Ελληνικό Δημόσιο, τηρείται από το Ταμείο Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών αδιατάρακτη, μέσα στα εξωτερικά και εσωτερικά όρια, που τοποθετήθηκαν σύμφωνα με το πρωτόκολλο οριοθέτησης. Αμφισβήτηση ορίων

υπάρχει μόνο κατά μήκος της οριογραμμής και των κοινοτικών ορίων, μεταξύ της διοικητικής περιφέρειας Περτουλίου και Χρυσομηλιάς - Γλυκομηλιάς.

Στις 1/8/66 με το υπ' αριθμ. 114495/1881/18-6-66 έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας συγκροτήθηκε πάλι επιτροπή που αποτελούνταν τώρα από τον δασάρχη Τρικάλων, Γεώργιο Στοφόρο, το Δασάρχη Καλαμπάκας, Γεώργιο Καραθάνο και τους Προέδρους των δύο Κοινοτήτων Αθανάσιο Χρ. Μπάτζιο και Απόστολο Περιστερή μαζί με τους πληρεξούσιους δικηγόρους, Μιχαήλ Χατζηγάκη για την Κοινότητα Περτουλίου και Κλεόβουλο Γιαννούση για την Κοινότητα Χρυσομηλιάς.

Η Επιτροπή βρέθηκε σε απαρτία και ύστερα από λογομαχία που έγινε αποχώρησε ο Πρόεδρος της Κοινότητας Περτουλίου, Αθανάσιος Μπάτζιος, μαζί με το δικηγόρο της Κοινότητας, Μιχαήλ Χατζηγάκη, η υπόλοιπη όμως Επιτροπή συνέχισε τη διόρθωση των ορίων όπως παρακάτω:

Ο υπ' αριθ. 1 ξύλινος πάσσαλος τοποθετήθηκε στη θέση «Βρύση Κανάλια» και επειδή βρίσκεται επάνω στην οριογραμμή, ανήκει από κοινού και στις δύο Κοινότητες (Περτουλίου - Χρυσομηλιάς).

Ο υπ' αριθμ. 2 ξύλινος πάσσαλος τοποθετήθηκε ανατολικά και προς τα κάτω σε απόσταση 400 μ. περίπου από τον πάσσαλο 1 στη θέση «Γεωργείκα» όπου υπήρχε παλιά πηγή και που θα χρησιμοποιείται από τους κατοίκους των ομόρων κοινοτήτων.

Ο υπ' αριθμ. 3 ξύλινος πάσσαλος τοποθετήθηκε στη διασταύρωση του ρέματος «Ντόβα» και των αυτοκινητόδρομων Χρυσομηλιάς - Περτουλίου - Ελάτης (Λαξευμένο στο Βράχο).

Ο υπ' αριθμ. 4 ξύλινος πάσσαλος τοποθετήθηκε στη διασταύρωση των δρόμων Χρυσομηλιάς - Περτουλίου - Ελάτης και μονοπατιού προς τα «Βαλμάτικα».

Από τη θέση αυτή το όριο ακολουθεί το μονοπάτι και τη ράχη όπως χύνονται τα όμβρια ύδατα, προς τη βορινή πλευρά, με την ονομασία «Βουλγαροκαλύβα».

Ο υπ' αριθμ. 7 ξύλινος πάσσαλος τοποθετήθηκε στη διασταύρωση της κορυφογραμμής (συνέχεια από την προηγούμενη θέση) και του αυτοκινητόδρομου από λιβάδια Περτουλίου προς «Ιτιά» και «Χουτιάνα». Το όριο στη συνέχεια ακολουθεί τον αυτοκινητόδρομο μέχρι τη θέση «Ρέμα Ιτιάς» όπου και τοποθετήθηκε ο υπ' αριθμ. 8 ξύλινος πάσσαλος στο τέρμα των ορίων των δύο κοινοτήτων.

Η δασική έκταση που περιλαμβάνεται στις αμφισβητούμενες οριακές περιοχές έχει περιληφθεί στη διαχειριστική έκθεση του Δημοσίου Δάσους Χρυσομηλιάς σα να ανήκε σ' αυτό και επομένως η δασοπονική ευθύνη γι' αυτή ανήκει στο δασαρχείο Καλαμπάκας. Η υπόθεση όμως αυτή εκκρεμεί ακόμα αν και με την υπ' αριθμ. 129084/5646/11-6-65 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας παραχωρήθηκε το δικαίωμα της διαχείρισης της έκτασης αυτής στο Πανεπιστήμιο, αφού δεν έγινε ακόμα η νομιμοποίησή της κατά νομή παραχώρησής της, που πρέπει να επιδιωχθεί.

Σε ότι αφορά το εμβαδόν, της προηγούμενης έκτασης γνωρίζουμε ότι, αν και στην παραπάνω διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας αναφέρεται ως 2.120 στρέμματα, όμως αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, εφόσον στη διαχειριστική έκθεση του δημόσιου δάσους Χρυσομηλιάς από το συντάκτη της έχει περιληφθεί έκταση που παλιότερα ανήκε στο Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου.

Σύμφωνα με δικούς μας υπολογισμούς το εμβαδόν της έκτασης που αμφισβητείται ανέρχεται σε 1.200 περίπου στρέμματα.

Με το υπ' αριθ. 559/10-9-85 έγγραφο της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου, προς το Δασαρχείο Τρικάλων ζητήθηκε να συσταθεί επιτροπή η οποία θα έκανε έλεγχο των υπάρχοντων ορόσημων και με βάση αυτά να προβεί στην τοποθέτηση και των υπολοίπων, συντάσσοντας και τοπογραφικά σχεδιαγράμματα για κάθε ιδιοκτησία. Με την υπ' αριθ. 2397/26-8-88 απόφαση του Νομάρχη Τρικάλων συστάθηκε επιτροπή, σκοπός της οποίας ήταν να γίνει αποτερματισμός και οριοθέτηση μόνο για τις εντός του δάσους υπάρχουσες ιδιοκτησίες και συγκεκριμένα αποκλειστικά και μόνο με τις αναφερόμενες στο από 18/6/1936 γενικό πρωτόκολλο αποτερματισμού (παρ.1-4 και 6) και στο από 7-9-1937 πρωτόκολλο οριοθεσίας (παρ.1 έως 5 και (α) και (β) τελευταία-προτελευταία αυτού).

Με την απόφαση με αριθμό 869/10-5-93 του Νομάρχη Τρικάλων, τροποποιήθηκε η ως άνω επιτροπή, η οποία στη συνέχεια ολοκλήρωσε τις αναφερόμενες εργασίες αποτερματισμού. Τελικά με το υπ' αριθ. 2862/14-4-94 έγγραφο του Δασαρχείου Τρικάλων κοινοποιήθηκαν στη Δ.Δ.Περτουλίου τα πρωτόκολλα αποτερματισμού των ιδιοκτησιών μαζί με τα σχετικά σχεδιαγράμματα.

Στο πρωτόκολλο αυτό η επιτροπή οριοθέτησε και μία έκταση 462,92 στρεμμάτων ως «κοφτολίβαδα Περτουλίου». Στο τοπογραφικό διάγραμμα φαίνεται ότι οριοθετήθηκε ως «κοφτολίβαδα» η έκταση που αρχίζει από την εκκλησία της Αγίας Κυριακής μέχρι τη θέση «Κρεμασμένος». Με τον οριστικό αποτελεσματισμό του 1936 χαρακτηρίστηκε ως κοφτολίβαδο με δικαίωμα χρήσης και κάρπωσης από τους κατοίκους Περτουλίου η έκταση από την Αγία Κυριακή και μέχρι το κοφτολίβαδο των Αδελφών Χατζηγάκη με το τοπωνύμιο «Κουλούρι Χατζηγάκη» που είναι σήμερα ιδιοκτησία Ευθυμίου Λιάκου (Κερκήτιο). Με την από 13-6-1936 ένσταση της Κοινότητας Περτουλίου ζητήθηκε να της αναγνωρισθεί επί πλέον το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης και κάρπωσης πέρα του κοφτολίβαδου των Αδελφών Χατζηγάκη μέχρι τη θέση «Κρεμασμένος». Η τότε επιτροπή είχε απορρίψει ομόφωνα την ένσταση και αποφάνθηκε ότι το δικαίωμα χορτονομής και κοπής του χόρτου πρέπει να καθορισθεί κατ' έκταση. Έτσι από την επιτροπή οριοθεσίας καθορίστηκαν τα όρια των «Περτουλιώτικων λιβαδιών» μέχρι τη θέση τη «Βρύση Σπανού».

Με αφορμή το πρωτόκολλο του 1993 ο Πρόεδρος της Κοινότητας Περτουλίου Σωτήριος Καταρτζής που ήταν και μέλος της επιτροπής οριοθεσίας, ισχυρίστηκε ότι η έκταση των 462,92 στρεμμάτων που χαρακτηρίζονται ως «κοφτολίβαδα Περτουλίου», ανήκουν κατά κυριότητα στην Κοινότητα Περτουλίου. Το Ταμείο Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών δια της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου με το υπ' αριθ. 258/5-5-94 έγγραφο έκανε ένσταση όσο αφορά την έκταση των 462,92 στρεμμάτων που χαρακτηρίστηκαν ως «κοφτολίβαδα Περτουλίου», αφού ήταν γνωστό από τον οριστικό αποτελεσματισμό του 1936 ότι η έκταση ήταν μικρότερη και ότι είναι δημόσια δασική έκταση με δικαίωμα χρήσης και κάρπωσης από τους κατοίκους Περτουλίου και όχι της Κοινότητας, που ισχυρίστηκε ότι ήταν και κύρια της έκτασης αυτής. Έτσι το θέμα οδηγήθηκε στην Επιτροπή Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων του Ν.Τρικάλων, η οποία με τα υπ' αριθ. 3/15-9-94 και 4/20-9-94 έγγραφα της, κάλεσε την Υπηρεσία μας να καταθέσει γραπτά τις απόψεις της και να εξετάσει επί τόπου το θέμα. Πράγματι με το υπ' αριθ. 710/11-10-94 έγγραφο της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου κατατέθηκαν οι απόψεις της υπηρεσίας και στις 11/10/94 έγινε η επιτόπια πραγματογνωμοσύνη από την επιτροπή. Ύστερα από τα παραπάνω εξεδόθη η απόφαση με αριθμό 3/1994 της Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων που δέχτηκε ομόφωνα και καθ' ολοκληρία την από 5/5/94 ένσταση της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου κατά του από 30/12/93 πρωτοκόλλου αποτελεσματισμού μόνο ως προς το «κοφτολίβαδο Περτουλίου».

Ύστερα από την παραπάνω απόφαση, η Κοινότητα Περτουλίου προσέφυγε στα πολιτικά δικαστήρια καταθέτοντας αγωγή στο Εφετείο Λάρισας, το οποίο ανέπεμψε την υπόθεση στο Μονομελές Πρωτοδικείο Τρικάλων σαν αρμόδιο δικαστήριο, επειδή θεώρησε ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί για την ουσία της υποθέσεως. Στη συνέχεια η Κοινότητα Περτουλίου προσέφυγε στο Μονομελές Δικαστήριο, το οποίο εξέδωσε την απόφαση με αριθμό 64/1998 με την οποία απέρριψε την αγωγή ως μη βάσιμη λόγω του ότι η Κοινότητα Περτουλίου κινήθηκε δικαστικά κατά του Ταμείου Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών και όχι κατά του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που κατά την κρίση του δικαστηρίου φαίνεται ως νομέας της συνολικής έκτασης του δάσους βάσει της παραχώρησης από το Υπουργείο Γεωργίας με το Νόμο 6320/1934. Στη συνέχεια ο Δήμος Αιθίων ο οποίος υποκατέστησε την Κοινότητα Περτουλίου υπέβαλε στις 1-9-1998 αγωγή προς το Πολυμελές Πρωτοδικείο Τρικάλων, επανέρχεται στη διεκδίκηση των παραπάνω λιβαδιών. Το εν λόγω δικαστήριο στη συνεδρίαση που έγινε στις 3-2-2003 εξέδωσε την υπ' αριθμ. 141/2003 απόφασή του, με την οποία απορρίπτει οριστικά το αίτημα αυτό του Δήμου Αιθίων.

Το 1996 με την από 27.2 αίτησή τους οι κ.κ. Αποστόλου Κων/νος και Ματθαίου Ηλίας ζήτησαν την ανταλλαγή τριών (3) αγρών ιδιοκτησίας τους εντός του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου με άλλη ενιαία έκταση. Με το υπ' αριθμ. 701/18.6.1998 έγγραφο του ΤΔΔΠΔ ύστερα από γνωμάτευση επιτροπής ενέκρινε την ανταλλαγή των 2 αγρών στη θέση "Κανάλια" έκτασης 9.520 τμ και στη θέση "Γκορτσιές" έκτασης 7.550 τμ με έκταση 4.005 τμ στη συνέχεια των "κάτω χωραφιού", ιδιοκτησίας τους συνολικής έκτασης 17.760 τμ στην Ο.Μ. Βίγκας. Μετά από σχετικές ενέργειες της Διεύθυνσης Δασών Τρικάλων, ο Δ/ντης Δασών Θεσσαλίας εξέδωσε την υπ' αριθμ. 3158/29.9.1998 απόφαση με την οποία εγκρίθηκε η ανταλλαγή των 2 παραπάνω αγροτεμαχίων με δημόσια χορτολιβαδική έκταση συνολικού εμβαδού 3.887 τμ, στη συνέχεια του "Κάτω χωραφιού" όπως προαναφέρθηκε. Επειδή όμως κάποιο τμήμα της παραχωρηθείσας έκτασης χαρακτηρίστηκε ως δασική, αλλά και για άλλους νομικούς λόγους, οι παραπάνω ενδιαφερόμενοι με την από 28.1.2008 αίτησή τους ζητούν την ανάκληση της απόφασης παραχώρησης, ώστε να επανέλθουν στην αρχική τους κατάσταση.

γ) Ασφάλεια ιδιοκτησίας

Τα εξωτερικά όρια του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος ασαφή, γιατί δεν ακολουθούν φυσικές γραμμές, δηλαδή κορυφογραμμές και ρέματα, εκτός από μικρά τμήματα. Γι αυτό και επειδή τα όρια αφορίζουν κυρίως δασοσκεπείς εκτάσεις, που ανήκουν διοικητικά, από την μία πλευρά στην Κοινότητα Περτουλίου (Πανεπιστημιακό Δάσος) και από την άλλη στις όμορες Κοινότητες, υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος για αμφισβητήσεις, διενέξεις και μετατοπίσεις των ορίων.

Τέτοιοι κίνδυνοι υπάρχουν και στα τμήματα των ορίων, που αφορίζουν γυμνές εκτάσεις (βοσκότοποι, γιατί εκεί επειδή υπάρχει το δικαίωμα της βοσκής από τις Κοινότητες δημιουργείται ζωνρό ενδιαφέρον για τη βόσκηση). Για την εξασφάλιση των ορίων του δάσους έγινε σοβαρή προσπάθεια μέχρι σήμερα.

Μετά την αποσαφήνιση των αμφισβητήσεων, που παρουσιάστηκαν, συντάχθηκε το 1960 τοπογραφικός χάρτης με κλίμακα 1:10.000, που επισυνάπτεται στο τέλος του παρόντος. Οριοσήμανση έγινε εκτός από μικρό μήκος των ορίων προς τη Χρυσομηλιά συνολικού μήκους 5.300 περίπου μέτρων.

Σ' ότι αφορά την εσωτερική (εσωτερικά όρια), ασφάλεια της ιδιοκτησίας, παρατηρούμε ότι δεν έγινε καμία παραχώρηση εκτός από μικρή έκταση που παραχωρήθηκε από το Υπουργείου Γεωργίας στον Αν. Οικονομόπουλο και στην Κοινότητα Περτουλίου για την εξυπηρέτηση λειτουργίας του Χιονοδρομικού Κέντρου στα λιβάδια.

Στο μέλλον πρέπει να αποκλειστεί οποιαδήποτε παραχώρηση, αλλά σε περιπτώσεις που ιδιωτικές ιδιοκτησίες παρεμποδίζουν την συνέχεια του δάσους και δημιουργούν προβλήματα στη διαχείριση και ασφάλειά του, να γίνονται δεκτές οι αιτήσεις ανταλλαγής ιδιοκτησιών με σκοπό πάντοτε το δημόσιο συμφέρον.

Κρούσματα παρανόμων εκχερσώσεων, γυμνών ή δασοσκεπών εκτάσεων, που υπάγονται αναμφισβήτητα στο Πανεπιστημιακό Δάσος, δεν παρατηρήθηκαν. Αυτό πρέπει να αποδοθεί στις πενιχρές αποδόσεις των ορεινών αγρών εξαιτίας της πολύ μικρής παραγωγικότητά τους και εξαιτίας της μικρής αξίας των προϊόντων, που είναι δυνατόν να παραχθούν (σικάλη, βρώμη, αραβόσιτος, κ.λ.π.).

Αντίθετα παρατηρείται το φαινόμενο της εγκατάλειψης αγρών, που στη συνέχεια καλύπτονται από την ελάτη.

δ) Κλασματικά δίκαια

Το δάσος Περτουλίου βαρύνεται με τα δικαιώματα βοσκής και ξύλευσης των κατοίκων Περτουλίου, που αποκτήθηκαν με τη μακροχρόνια άσκησή τους επί του δημοσίου αυτού δάσους.

Τα δικαιώματα αυτά κατά την παραχώρησή της νομής του δάσους ήταν:

1. Η βοσκή των ζώων των κατοίκων Περτουλίου (αγελάδων, ημιόνων, ίππων, προβάτων, αιγών) και των νομάδων κτηνοτρόφων κατοίκων Περτουλίου (σκηνιτών, Σαρακατσάνων), ιδίως προβάτων κατά τη θερινή περίοδο (15 Μαΐου μέχρι 15 Νοεμβρίου περίπου)
2. Η ξύλευση των κατοίκων Περτουλίου και μάλιστα α) συλλογή των αναγκαίων καυσόξυλων για τη θέρμανσή τους κατά τη διάρκεια του έτους και β) η προμήθεια ξυλείας για τη κατασκευή ή επισκευή των οικιών, των στάβλων και των αχυρώνων τους, καθώς και η περίφραξη των αγρών και ποιμνιοστασιών.

Κατά το έτος 1936 διαπιστώθηκε ότι η Κοινότητα Περτουλίου μίσθωνε τη βοσκή του δάσους με τακτικές δημοπρασίες, που τα πρακτικά τους ενέκρινε η Νομαρχία Τρικάλων.

Επειδή η πράξη αυτή ήταν παράνομη η επιτροπή των Πανεπιστημιακών Δασών απευθύνθηκε στον προϊστάμενο του νομικού τμήματος της Δ/νσης Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγγελο Κρόκο, που γνωμάτευσε ότι «ναι μεν η βοσκή εις τα δημόσια δάση είναι ελευθέρα, όταν αυτή δια διαχειριστικούς λόγους δεν απαγορεύεται δια ρητής απαγορευτικής διατάξεως και επομένως δύναται υπό παντός να ασκείται ελευθέρως, η Κοινότητα όμως εννοικιάζουσα τη βοσκήν και εμποδίζουσα ούτω τα ζώα των κατοίκων της κοινότητας και άλλων, ενεργεί πράξιν εντός δημοσίου δάσους, απαγορευμένων υπό του άρθρου 215 του δασικού κώδικος (Ν.4173). Αυτή δηλαδή αποκλείουσα ούτω άλλους από της βοσκής, ενεργεί ως να είχε προς τούτο ίδιον δικαίωμα νομής, όπερ εις τα δημόσια δάση ουδείς κέκτηται ουδέ δύναται κατά το ως άνω άρθρον να αποκτήση».

Η γνωμάτευση αυτή ήταν η βάση για την παραπέρα εκκαθάριση του ζητήματος. Συντάχθηκε από το δασάρχη Περτουλίου στις 16.1.1936 πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής της κοινότητας Περτουλίου από τις θέσεις του δάσους «Μπατζιά», «Λύξα»,

«Κούκος», «Στουρνάρι», «Αρβανίτες», καθώς και τις περιλαμβανόμενες δεξιά μεν από τη βατή οδό Ελάτης - Περτουλίου ως τη κορυφογραμμή «Κόζιακα», αριστερά δε από αυτή ως τη κορυφογραμμή «Λύξα» - «Κούκος» - «Στουρνάρι» - «Τσιουβρίστρα» και «Κουλούρι Κιάρι» των «Περτουλιώτικων Λιβαδιών», τις οποίες η κοινότητα Περτουλίου νοίκιαζε για βοσκή στους ποιμένες Λιούπη και υιούς, κάνοντας γνωστό το θέμα και σ' αυτούς.

Ενάντια στο προηγούμενο πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής ασκήθηκε η από 22 Φεβρουαρίου 1936 ανακοπή της κοινότητας Περτουλίου, που εκδικάστηκε από τον Ειρηνοδίκη Πύρρας στο Περτούλι στις 20 Ιουνίου 1936, και εκδόθηκε σχετικά η υπ' αριθμ. 38/1936 απόφασή του. Με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε η ανακοπή της Κοινότητας Περτουλίου, επειδή αποδείχθηκε ότι η νομή του δάσους Περτουλίου παραχωρήθηκε νόμιμα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, η κυριότητα ανήκει στο Δημόσιο και ποτέ δεν υπήρξε κοινοτικό.

Στο Δημόσιο περιήλθε με τη σύμβαση της 24^{ης} Μαΐου 1881, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, που επικυρώθηκε με το νόμο Π.Λ.Ζ./1882. Από τότε και ως την παραχώρησή του (Ν.6320/34) στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τη νομή και κάρπωση του δάσους την είχε το Δημόσιο, χορηγώντας άδειες υλοτομίας σαν σε Εθνικό Δάσος και φυλάγοντας το με τα αρμόδια όργανά του.

Ενάντια στην απόφαση 38/1936 του Ειρηνοδίκη Πύρρας, ασκήθηκε η από 12/10/1936 έφεση στο πρωτοδικείο Τρικάλων, που εκδικάστηκε στις 9/11/1936 στα Τρίκαλα και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 165/9-11-1936 απόφαση του προέδρου πρωτοδικών.

Με βάση την απόφαση αυτή απορρίφθηκε και πάλι η ανακοπή της κοινότητας Περτουλίου στο από 16/1/1936 πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής της από τις θέσεις του δάσους, τις οποίες εκμίσθωνε για βοσκή, αφού αποδείχθηκε από τη διαδικασία ότι η Κοινότητα Περτουλίου ως ανοργάνωτη, καθώς και οι κάτοικοί της, δεν κατείχε παρακείμενο δάσος, γεγονός που να αποδεικνύεται με φερμάνια, χοτζέτια, ταπιά ή άλλους τίτλους κυριότητας και νομής του Δημοσίου στο δάσος Περτουλίου.

Το γεγονός ότι στο πίνακα κτήσεων του οθωμανικού κράτους, που υποβλήθηκε στην Ελληνοτουρκική Επιτροπή από τις αντίστοιχες οθωμανικές, το δάσος Περτουλίου φέρεται σα να έχει 15.000 Τουρκικών στρεμμάτων, δεν είναι δυνατό να επηρεάσει το δικαίωμα της

κυριότητας του Δημοσίου σ' ολόκληρο το δάσος, γιατί η αναγραφή αυτή του αριθμού των στρεμμάτων δεν βεβαιώνεται ότι προέκυψε από καταμέτρηση του δάσους, αλλά ούτε και η Κοινότητα Περτουλίου επικαλέσθηκε κάτι τέτοιο.

Κατά την κρίση του δικαστηρίου το Οθωμανικό Κράτος απέβλεπε όχι στην κατά στρέμμα αποζημίωσή του για το δάσος αυτό, αλλά στο σύνολό του.

Το γεγονός ότι δεν καθορίζονταν τα όρια του δάσους από τα άλλα γειτονικά ή συνεχόμενα αποδεικνύει ότι εκτός από αυτό κανένα άλλο δάσος παρακείμενο δεν υπήρχε που να μην ανήκε στο Οθωμανικό Δημόσιο, πράγμα που αποδεικνύεται και από την μη κατοχή τίτλων κυριότητας από την κοινότητα Περτουλίου. Επομένως ορθά με την απόφαση (38/1936) του Ειρηνοδίκη Πύρρας, κρίθηκε ότι ολόκληρη η έκταση του δάσους Περτουλίου ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο.

Ο ενοικιαστής της βοσκής Αθανάσιος Λιούπης, αν και ειδοποιήθηκε από το δασάρχη, επειδή δεν φρόντισε έγκαιρα για την εξεύρεση λιβαδιού έκανε προσφυγή στον Πρόεδρο Πρωτοδικών Τρικάλων, ζητώντας την άρση της διαφωνίας του με το Πανεπιστήμιο και την επάνοδό του στο παράνομα από την Κοινότητα Περτουλίου νοικιασμένο λιβάδι σύμφωνα με τον περί ενοικιοστασίου των βοσκών νόμο.

Στη δίκη αυτή το Πανεπιστήμιο δέχθηκε συμβιβασμό ύστερα από σύσταση του κ. Φραγκίστα, καθηγητή Πανεπιστημίου και Δημητρίου Παππά, πληρεξουσίου δικηγόρου και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη δήλωση του ποιμένα Λιούπη ότι θα παραμείνει στο Δάσος μόνο κατά το θέρος του 1936 και το ενοίκιο, που συμφωνήθηκε με την Κοινότητα θα το παρακαταθέσει για να αποδοθεί σ' αυτόν που δικαιώθηκε από το δικαστήριο στη δίκη για την κυριότητα του δάσους.

Στις 9/12/1936 συντάχθηκαν επίσης πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής από το δασοφύλακα Αν. Σγάρα εναντίον των παρακάτω κατοίκων Περτουλίου :

1. Γρηγορίου Παπαχαλαράμπους για παράνομη κατάληψη έκτασης ενός στρέμματος περίπου στη θέση «Καράρ» και την κατασκευή εκεί ξύλινης καλύβας. Από αυτόν δεν έγινε ανακοπή ενάντια στη διοικητική αποβολή.
2. Νικολάου Δ. Μπάτζιου επίσης για τον ίδιο λόγο και στην ίδια θέση. Από αυτόν ασκήθηκε ανακοπή κατά το έτος 1937, η οποία και απορρίφθηκε.

Κατά το έτος 1945 μετά την αποχώρηση των Γερμανών κατακτητών η Κοινότητα Περτουλίου επιχείρησε και πάλι την εκμίσθωση για βοσκή μέρους του δάσους στις ορειογραφικές μονάδες «Λύξα» και «Κόζιακα» θέσεις «Λύξα», «Κρεμασμένος», «Αρβανίτες» και «Γιάκατος», στους κτηνοτρόφους Χρήστο Συμψηρή και Κων/νο Σουφλιά, οι οποίοι δεν ήταν κάτοικοι Περτουλίου.

Ενάντια στην παράνομη αυτή πράξη της Κοινότητας συντάχθηκε από τον Δασάρχη Περτουλίου το από 3/8/1945 πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, που κοινοποιήθηκε νόμιμα στον Πρόεδρο της Κοινότητας Περτουλίου Γεώργιο Παπαϊωάννου, και ταυτόχρονα στάλθηκε στην Νομαρχία Τρικάλων το υπ' αριθμ. 70/11-8-45 έγγραφο διαμαρτυρίας του δασάρχη Περτουλίου, αφού αυτή είχε εγκρίνει την εκμίσθωση, καθώς και το υπ' αριθμ. 1132/3-12-45 έγγραφο της Πρυτανείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης προς το Υπουργείο Εσωτερικών. Ενάντια σ' αυτό το πρωτόκολλο δεν έγινε ανακοπή.

Επειδή ως το έτος 1940 είχαν διενεργηθεί εκτεταμένες υλοτομίες στο μεγαλύτερο μέρος της έκτασης του δάσους, έγινε αναγκαίο να θεσπισθεί απαγορευτική διάταξη βοσκής. Έτσι εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 13 αριθμ. πρωτ. 81/6-5-40 Α.Δ. Βοσκής, που σύμφωνα με αυτή απαγορεύτηκε η βοσκή κάθε ζώου εκτός από 200 αγελάδες που ανήκαν στους κατοίκους της Κοινότητας Περτουλίου και 2.000 πρόβατα καθώς και τα λοιπά ζώα στην πεδινή έκταση που είναι συνέχεια στα Περτουλιώτικα Λιβάδια ως τη θέση «Βαλόρεμα» και σε δύο διόδους προς τις γυμνές εκτάσεις της υπαλπικής ζώνης, του «Κόζιακα» και της «Μπουντούρα» και 15 Μαΐου μέχρι 30 Ιουνίου και από 1 Οκτωβρίου μέχρι 30 Νοεμβρίου κάθε έτους. Το υπόλοιπο όμως χρονικό διάστημα η βοσκή επιτρεπόταν στις γυμνές υπαλπικές εκτάσεις των ορίων «Κόζιακα» και «Μπουντούρα».

Η ίδια αυτή απαγορευτική διάταξη ανανεώθηκε το 1953 και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 14 αριθμ. Πρωτ. 691/11-6-1953 η οποία καθόριζε τον αριθμό των ζώων που μπορούσαν να βόσκουν αζήμια στους υπαλπικούς βοσκότοπους σε 1.000 πρόβατα στη «Μπουντούρα» και 1.200 στον «Κόζιακα». Η απαγορευτική αυτή διάταξη ανανεωμένη από τότε ίσχυσε ως τις 15 Ιουνίου 1970.

Στις 5/1/1971 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 15 αριθμ. Πρωτ. 4/5-1-1971 Α.Δ. Βοσκής που καθόριζε τον αριθμό των προβάτων, που μπορούσαν να βόσκουν αζήμια στους υπαλπικούς βοσκότοπους «Μπουντούρα»-«Κόζιακα», σε 1.400 (1.000 των νομάδων και

400 των κατοίκων Περτουλίου), επέτρεπε ακόμα και την προσωρινή βοσκή 200 αγελάδων, μέχρις ότου ληφθεί η οριστική απόφαση σχετικά με το θέμα αυτό.

Στις 15/4/1980 από τη Διοίκηση Δάσους Περτουλίου εξεδόθη η υπ' αριθ.16α Απαγορευτική Διάταξη Βοσκής με αριθμό πρωτοκόλλου 170 όπου, επέτρεπε τη βοσκή προβάτων μέχρι τον αριθμό 300 και αγελάδων μέχρι τον αριθμό 200 από 15/3-30/4 και 1/8-30/8 στα πεδινά λιβάδια και από 1/5-30 και 1/10-15/11 στο βοσκότοπο «Βίγγα» και μέσα στα όρια που είναι καθορισμένα και από 1/6-30/9 στο υπαλπικό βοσκότοπο «Μπουντούρα» και «Κόζιακα». Επίσης με την ίδια Α.Δ.Β. απαγορευόταν δια παντός η βόσκη των γιδιών εντός του δάσους και για μια δεκαετία των προβάτων και βοοειδών. Επιτρέπονταν όμως η ελεύθερη βόσκη 25 γαλακτοφόρων αγελάδων στη θέση «Μπουντούρα» μέχρι οριστικής επίλυσης του θέματος. Η διέλευση των ποιμνίων από τους πεδινούς στους υπαλπικούς βοσκότοπους θα γίνεται μέσω σαφών περασμάτων των Δ.Τ.806-807-813-814 και 817, καθώς και 615-616-617-618 και 620 αντίστοιχα.

Στις 14/4/1992 εκδίδεται νέα Α.Δ.Β. από τη Διοίκηση Δάσους Περτουλίου με αριθμό 219 για τη δεκαετία 1991-2001. Ο αριθμός των βοσκόντων ζώων είναι ο ίδιος με την προηγούμενη Α.Δ.Β. με διαφορά στο χρόνο και τις περιοχές βόσκησης, δηλ. επιτρέπεται η βόσκη των προβάτων και βοοειδών: α) από 15/3-30/4 στα κοφτολιβάδα που θερίζονται και μέσα στα όρια που καθορίζονται με τεχνικά σημεία, β) από 15/3-30/5 και από 1/10-15/11 στα μη θεριζόμενα κοφτολιβάδα, γ) από 1/5-30/5 και από 1/9-30/9 στο βοσκότοπο «Βίγγα» και δ) από 1/6-30/9 στους υπαλπικούς βοσκότοπους «Μπουντούρα» και «Κόζιακα».

Το άλλο δικαίωμα της ξύλευσης ως το 1955 δεν είχε ρυθμιστεί, γιατί η συλλογή καυσόξυλων από τους κατοίκους δεν είχε καμία οικονομική σημασία. Οι κάτοικοι συνέλεγαν καυσόξυλα για τις ανάγκες τους μη μπορώντας να τα εκποιήσουν εξαιτίας των μεγάλων εξόδων μεταφοράς. Από το 1955 ως το 1963 η Διοίκηση Δάσους Περτουλίου παραχωρούσε τα αναγκαία στους κατοίκους καυσόξυλα έτοιμα δηλαδή διαμορφωμένα και σε στοιβάδες μέσα στο υλοτόμιο δωρεάν. Από το έτος 1964 και ύστερα παραχωρούνται στους κατοίκους Περτουλίου μέχρι 20 χ.κ.μ. καυσόξυλα σε κάθε μία οικογένεια με το αντίτιμο που καθορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Γεωργίας και τις αποφάσεις του Ταμείου Δ.Δ.Π.Δασών, ενώ στους υλοτόμους χορηγείται επιπλέον ένα ποσοστό της παραγωγής με μορφή μικροϋλοτομικών, σε τιμές που καθορίζονται από το

Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών.

Β. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΔΑΣΟΚΤΗΜΟΝΑ

Δασοκτήμονας του Δάσους Περτουλίου είναι το Ελληνικό Δημόσιο, που παραχώρησε τη νομή, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για σκοπούς εκπαιδευτικούς ερευνών και πρότυπης δασοπονίας με το νόμο 6320/34 και με το νόμο 1881/51 ιδρύθηκε το Ταμείο Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως ανώτατο πνευματικό ίδρυμα δια του Ταμείου Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών (Ν.Π.Δ.Δ.) αποσκοπεί στην ορθολογική και πρότυπη διαχείριση του δάσους, την άσκηση των φοιτητών της δασολογίας και την έρευνα.

Γ. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Ο υδρογεωνομικός χαρακτήρας του δάσους Περτουλίου είναι σαφής και στο σύνολό του πρέπει να προέχει άλλων δασοπονικών σκοπών στην μέλλουσα διαχείριση.

Οι κίνδυνοι τους οποίους καλείται το δάσος Περτουλίου να αποτρέψει είναι:

α) Γεωκαταρρεύσεις, δηλαδή γεωλισθήσεις (κυρίως στη ζώνη του φλύσχη) μεγάλων μαζών και γεωκατακρημνίσεις (κυρίως στη ζώνη του Ερυμάνθιου ασβεστόλιθου) στα υψηλότερα τμήματα των ορέων.

β) Διαβρώσεις, ιδίως στα πρανή των μικροχειμάρρων που υπάρχουν (ρέμα Αγίας Κυριακής) καθώς και σε πολύ κεκλιμένες κλιτείες (κλίση πάνω από 60%).

γ) Υδρολογικοί, δηλαδή τις πλημμυρογόνες απορροές.

δ) Χιονολισθήσεις, (σε σχετικά μικρή έκταση) που ξεκινούν από τα γυμνά όρια του Πανεπιστημιακού Δάσους.

Η ελάτη, το δασοπονικό είδος που συγκροτεί το δάσος, έχει τις εξής ιδιότητες:

α) Είναι είδος αείφυλλο βελονόφυλλο.

β) Είναι σκιανθεκτικό.

γ) Έχει ριζικό σύστημα έντονο και βαθύ.

Για αυτό είναι δυνατό να συγκροτεί συστάδες, που όταν είναι κηπευτές, είναι μεγάλης υδρογεωνομικής αξίας και είναι ικανές να αποτρέψουν τους προηγούμενους κινδύνους και μάλιστα στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Όταν αυτές βρίσκονται σε εδάφη που ολισθαίνουν ή ολισθήσαν (ζώνη του φλύσχη), οπότε με το έντονο και βαθύ ριζικό σύστημα αυξάνουν την αντίσταση στις ολισθήσεις και σταθεροποιούν το έδαφος, εφόσον βέβαια το επίπεδο ολισθήσεως δεν βρίσκεται χαμηλότερα από τη ζώνη εξάπλωσης του ριζικού συστήματος.
- Όταν αυτές βρίσκονται σε θέσεις με έντονη αποσάθρωση (ιδίως στη ζώνη του ερυμάνθιου ασβεστόλιθου) ή κάτω απ' αυτές εμποδίζοντας τη δημιουργία και κατακρήμνιση προς τα κάτω των προϊόντων της αποσάθρωσης και συγκρατώντας αυτά που κατακρημνίζονται, ώστε να αποφεύγονται ζημιές προς τα κάτω. (Το τμήμα του δάσους που βρίσκεται πάνω από το χωρίο Περτούλι - Δασικά Τμήματα 824,825,826.) Σχετική μελέτη υπάρχει στο Διαχειριστικό Σχέδιο 1989-1998 του Δρ. Κων/νου Γούλα, Διευθυντή του Ταμείου Δ. Δ. Π. Δασών.
- Όταν αυτές βρίσκονται σε κλιτείς με κλίση πάνω από 60%.
- Όταν αυτές βρίσκονται σε λεκάνες απορροής των μικροχειμάρρων και ιδίως εκείνες που βρίσκονται στην κοίτη όπου είναι οι θέσεις έντονης διάβρωσης και ολισθήσης έχοντας προστατευτικό και υδρολογικό χαρακτήρα.
- Όταν αυτές βρίσκονται πάνω από τις πηγές έχοντας άμεση σχέση με τη διαίτά τους ή και ακόμα την ύπαρξή τους.
- Όταν αυτές βρίσκονται σε επιφάνειες συγκέντρωσης των χιονιών και εκκίνησης των χιονολισθήσεων.

Η κατάλληλη διαχείριση του δάσους, όπως π.χ. η μετατροπή των ομηλίκων συστάδων και των υποκηπευτών σε κηπευτές, αφού αυτό είναι δασοκομικά δυνατό, μπορεί να αποτρέψει ή να σταθεροποιήσει γεωκαταρρεύσεις, διαβρώσεις και χιονολισθήσεις, να ρυθμίσει την απορροή και να αυξήσει την παροχή των πηγών. Παρότι η δασοκάλυψη είναι μεγάλη στο παρελθόν είχαμε φαινόμενα χιονολισθήσεων, γεωκαταρρεύσεων και διαβρώσεων άλλοτε σε ήπια άλλοτε σε έντονη μορφή, που η αντιμετώπισή τους θα πρέπει να επιτευχθεί με ανάλογα τεχνικά και φυτοτεχνικά έργα.

Δ. ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΠΕΡΤΟΥΛΙΟΥ

Ήδη φτάσαμε στο σημείο, ώστε η παραμικρή πλέον θετική ή αρνητική επέμβαση του ανθρώπου στους μηχανισμούς δημιουργίας της φύσης να είναι αποφασιστικής σημασίας για το μέλλον της ανθρωπότητας. «Ο πολιτισμός αρχίζει με την υλοτομία του πρώτου γίγαντα του παρθένου δάσους και τελειώνει με το μπήξιμο του πέλεκου στο τελευταίο δένδρο που μένει».

Η προοδευτικά αυξανόμενη ρύπανση της ατμόσφαιρας με την επίσης προοδευτική μείωση του ποσοστού δασοκάλυψης μας έδωσαν ως συνισταμένα ένα περιβάλλον ακατάλληλο να φιλοξενήσει και τον πιο λίγο απαιτητικό οργανισμό. Οι άνθρωποι των αστικών και υπεραστικών κέντρων και σε λίγο και αυτών των απομακρυσμένων χωριών θα επιζητούν μιας ώρας σωματική και ψυχοπνευματική ανάπαυση, που μόνο στο δάσος μπορούν να βρουν.

Το ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: Ναι μεν οι άνθρωποι είναι έτοιμοι και έχουν ανάγκη να δεχθούν τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να τους προσφέρει το δάσος, αυτό όμως είναι έτοιμο να τους δεχθεί και να τους φιλοξενήσει έστω και για λίγο χωρίς να ζημιωθεί;

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα μας δοθεί στο κεφάλαιο Μέλλουσα Διαχείριση (Τουριστική αξιοποίηση και Περιβαλλοντολογική Διευθέτηση). Είναι γεγονός ότι το δάσος Περτουλίου πλήρως διανοιγμένο από άποψη δασοδρόμων και κοντά σε αστικά κέντρα, βρίσκεται στη διάθεση του καθενός να το επισκεφθεί.

Ένα πλέγμα ορειογραφικών αντιθέσεων και μορφολογικών εποχιακών διαφορών πλαισιούμενο από διάφορους βαθμούς δασοκάλυψης συνθέτουν ένα σπάνιο τοπίο εξαιρετικής αισθητικής απόλαυσης σ' όλες τις εποχές του χρόνου.

Ήδη κάθε χρόνο ο αριθμός επισκεπτών αυξάνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό και το Περτούλι πλέον είναι γνωστό σε όλη την επικράτεια της χώρας αλλά και στο εξωτερικό και είναι επιτακτική ανάγκη η προστασία του δάσους να είναι υπόθεση όλων μας.

Ε. ΦΥΣΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

1. Γεωλογικές συνθήκες

Τα συνήθη πετρώματα που απαντώνται στο δάσος Περτουλίου είναι γενικά ιζηματογενούς προέλευσης, ασβεστόλιθοι και σχιστολιθικοί ψαμμίτες της σειράς του

φλύσχη, εκτός από τις μικρές νησίδες πυριγενών πετρωμάτων της σειράς των οφειτών, που εμφανίζονται στην περιοχή «Κορομηλιά» και «Λύξα» και σε πολύ μικρή έκταση.

Έτσι οι ορεινοί όγκοι «Μπουντούρα», «Γκρότολο», «Κόζιακα» και «Μπράϊκο» (Β.Δ. μέρος) αποτελούνται από νεοκρητιδικούς πελαγικούς ασβεστόλιθους και πυριτόλιθους, που εναλλάσσονται με μικρολατυποπαγείς ασβεστόλιθους στην κορυφή των οποίων βρίσκεται η πελαγική μικροπανίδα ηλικίας Σεσονίου.

Στις θέσεις «Μπουντούρα» και «Κόζιακα» έχουν εμφανισθεί κατά τόπους εξαιτίας της διάβρωσης, μικρολατυποπαγείς ασβεστόλιθοι του ανώτατου ηωκρητιδικού εναλλασσόμενοι με πελαγικούς ασβεστόλιθους, πυριτόλιθους και ερυθρές μάργες με ακτινόζωα.

Εκτός από αυτά συναντά κανείς στις ορεογραφικές μονάδες «Λύξα», «Γκαλντερίμι», «Κορομηλιά», «Βαθύ», «Μπράϊκο», (με εξαίρεση το Β.Δ. άκρο) «Κόζιακα» (δυτικό μέρος) «Λιουπέϊκα» (νότιο μέρος) και στο μεγαλύτερο μέρος της «Βίγγας» φλύσχη ψαμμιτομαργαϊκού τύπου.

Τα πετρώματα αυτά ανήκουν στη ζώνη Πίνδου-Ολονού, που σχηματίστηκαν στην Ηώκαινη εποχή της τριτογενούς περιόδου του Καινοζωϊκού αιώνα σαν ιζήματα μηχανικά αποτελούμενα από στρώσεις με μεγάλο πάχος και που περιλαμβάνουν στις κατώτερες διαστρώσεις τους λεπτόκοκκους ψαμμίτες, άργιλο και μάργα και στις ανώτερες χονδρόκοκκους ψαμμίτες, κροκαλοπαγείς και λατυποπαγείς σχηματισμούς.

2. Υδρολογικές συνθήκες

Στην περιοχή Περτουλίου κυριαρχούν ο πλακοπαγής ασβεστόλιθος, ο οποίος καταλαμβάνει τις υψηλότερες περιοχές και ο φλύσξης που εμφανίζεται κυρίως στα χαμηλά. Ο ασβεστόλιθος είναι πέτρωμα υδατοδιαπερατό εξαιτίας του έντονου κατακερματισμού της μάζας του, ενώ ο φλύσξης είναι αδιαπέραστο.

Έτσι ο μεν φλύσξης αναγκάζει τα όμβρια νερά να απορρέουν προς τα κάτω επιφανειακά, ενώ ο ασβεστόλιθος επιτρέπει την διήθηση σημαντικής ποσότητας τους, που τελικά συναθροίζεται στο αδιαπέραστο στρώμα που σχηματίζεται στην επιφάνεια επαφής ασβεστόλιθου-φλύσχη.

Μ' αυτό τον τρόπο διαμορφώνονται στο χώρο του δάσους, όπως εμφανίζονται οι ασβεστόλιθοι, υδροφόρα στρώματα, που τροφοδοτούν πολυπληθείς πηγές των περιοχών «Μπουντούρα» και «Κόζιακα».

Πρόκειται κυρίως για πηγές επαφής ή υπερχειλίσης σε περίπτωση που το σημείο εμφάνισής τους είναι μετατοπισμένο εξαιτίας επιφανειακών εδαφικών μετασχηματισμών.

α) Πηγές

Πηγές με μόνιμη ροή και σημαντική παροχή: Τέτοιες είναι:

1. Η πηγή «Παρασκευούλα» (σε υψόμετρο 1550 μ. περίπου) από όπου υδρεύονται οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου.
2. Η πηγή «Μάννα» (σε υψόμετρο 1400μ.) από όπου υδρεύεται η κοινότητα Περτουλίου.
3. Η πηγή «Κανάλια» και
4. Η πηγή «Κόζιακα».

β) Πηγές με μόνιμη ροή και περιορισμένη παροχή.

Αυτές δημιουργούνται από μικρές υπόγειες υδάτινες φλέβες, που σχηματίζονται από την συγκέντρωση του διηθουμένου νερού σε σχισμές και σε πόρους αργιλικών σχιστόλιθων, χονδρόκοκκων ψαμμιτών ή κροκαλλωδών στρωμάτων. Πρόκειται για φλεβογενείς κυρίως πηγές που εμφανίζονται σ' όλα τα τμήματα του Πανεπιστημιακού δάσους όπου κυριαρχεί ο φλύσχος.

Τέτοιες πηγές είναι αυτές που εμφανίζονται κυρίως στις ορεογραφικές μονάδες «Μπράϊκο», «Βαθύ», «Λύξα», κ.λπ. και χρησιμοποιούνται για την άρδευση των εκεί φυτωρίων.

Εχει πιστοποιηθεί η ύπαρξη 30 τέτοιων πηγών καθώς και άλλων 40 περιοδικής όμως ροής και μικρής παροχής.

Η διαίτα όλων των προηγούμενων πηγών επηρεάζεται σημαντικά από το ύψος των κατακρημνισμάτων του προηγούμενου έτους.

Η παροχή τους παρουσιάζεται αυξημένη κατά το τρίμηνο Μαΐου-Ιουλίου και μειώνεται σημαντικά μετά το τέλος του Αυγούστου, οπότε και αποξηραίνονται (οι περιοδικής ροής πηγές).

γ) Υδάτινα ρέματα

Το υδρολογικό δίκτυο του Πανεπιστημιακού δάσους αποτελείται κυρίως από μικρά υδάτινα ρέματα με λεκάνες απορροής μικρής επιφάνειας (0,5-4 τ. χιλ.) των οποίων η περίμετρος βρίσκεται μέσα σ' αυτό. Αυτά εκχύνονται τελικά στον «Ασπροπόταμο» το πρώτο τμήμα της κοίτης του οποίου αρχίζει να σχηματίζεται μέσα στα όρια του δάσους.

Μερικά από τα ρέματα ιδίως αυτά που βρίσκονται στην περιοχή του ασβεστόλιθου παρουσιάζουν μεγάλη κλίση της κοίτης και έντονη μεταφορά ογκωδών υλικών.

Η διαίτα τους γενικά καθορίζεται από τις βροχοπτώσεις και τις πηγές στη λεκάνη απορροής τους. Απ' αυτές οι πρώτες προξενούν τις υψηλές παροχές, ενώ οι δευτερές καθορίζουν το ύψος των χαμηλών υδάτων κατά τους θερινούς ξηρούς μήνες. Τα περισσότερα υδάτινα ρέματα αποξηραίνονται το καλοκαίρι και παρουσιάζουν μια ισχυρή κύμανση στη διαίτα τους σα συνέπεια της μικρής έκτασης των λεκανών απορροής και της παρουσίας του δάσους.

Μερικά διατηρούν το νερό όλο το χρόνο. Αυτά εκτός από τον «Ασπροπόταμο» είναι τα εξής: «Λύξα», ρέμα «Αγίας Κυριακής» και ρέμα «Βαθύ». Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες το νερό του «Ασπροπόταμου» μειώνεται σημαντικά και ρέει κατά τμήματα υπόγεια.

3. Κλιματικές συνθήκες

Στο δάσος Περτουλίου λειτουργεί από το Νοέμβριο του 1960 μετεωρολογικός σταθμός τα στοιχεία του οποίου, μέχρι του έτους 1985, επεξεργάστηκε το Εργαστήριο Διευθέτησης Ορεινών Υδάτων και εξέδωσε ετήσια και συγκεντρωτικά αποτελέσματα ανά δεκαετία.

Για τον καθορισμό του κλίματος θα περιορισθούμε προς το παρόν τουλάχιστο στις μετεωρολογικές παρατηρήσεις των ετών 1961-2006 (Α.Δ.Σταθμού 1, Α.Δ.Σταθμού 3. Α.Π.Θ. Επεξεργασία από το Εργαστήριο Διευθέτησης Ορεινών Υδάτων για τα έτη 1961-1985 και από τη Δ.Δ.Περτουλίου για τα έτη 1986-2006 Ιωάννης Παπαδόπουλος).

Πίνακας 1. Μετεωρολογικές παρατηρήσεις για τα έτη 1961-2006.

Μήνες	Μέση Θερμοκρ. Αέρος 24ωρου σε °C	Μέση Μέγιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Μέση Ελάχιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Απόλυτη Μέγιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Ημερομηνία Απόλυτης Μεγίστης Θερμοκρα- σίας	Απόλυτη Ελάχιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Ημερομηνία Απόλυτης Ελάχιστης Θερμοκρα- σίας	Σχετική Υγρασία Αέρος 24ωρου %	Μέσο Συνολικό Υψος Βροχής σε mm	Μέσο Συνολικό Υψος Χι- ονιού σε mm βροχής
Ιανουάριος	-0,1	3,6	-3,4	19,0	1962	-20,0	1963	84,5	93,3	89,6
Φεβρουάριος	0,4	4,1	-3,4	28,0	1992	-17,5	1976	82,6	96,4	83,4
Μάρτιος	2,9	7,1	-1,3	21,5	2001	-16,0	1963	77,9	91,9	53,4
Απρίλιος	6,9	11,6	1,5	24,0	2003	-12,5	2003	74,7	130,7	11,6
Μάιος	12,4	17,2	5,4	30,0	1969	-3,5	1962	70,2	92,0	0,7
Ιούνιος	16,4	21,6	8,4	32,5	1982	-0,5	1962	66,9	41,9	0,0
Ιούλιος	18,6	24,2	10,2	35,0	1988	3,0	1970	65,0	44,0	0,0
Αύγουστος	18,2	24,3	9,9	35,0	1963	0,0	1961	66,3	41,3	0,0
Σεπτέμβριος	14,3	20,1	7,3	33,5	1980	-2,5	1970	65,0	78,9	0,0
Οκτώβριος	9,6	14,5	4,3	28,0	1993	-7,2	1988	78,5	144,9	5,2
Νοέμβριος	5,3	9,6	1,1	23,5	2004	-12,0	1981	80,7	187,7	13,7
Δεκέμβριος	1,5	4,8	-1,8	18,0	1968	-17,5	2001	83,9	170,9	70,5
Μέσο:	8,9	13,6	3,2					74,7	101,2	27,4
Αθροισμα:									1213,9	328,2

Πίνακας 2. Μετεωρολογικές παρατηρήσεις για τα έτη 1997-2006.

Μήνες	Μέση Θερμοκρ. Αέρος 24ωρου σε °C	Μέση Μέγιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Μέση Ελάχιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Απόλυτη Μέγιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Ημερομηνία Απόλυτης Μεγίστης Θερμοκρα- σίας	Απόλυτη Ελάχιστη Θερμοκρ. Αέρος σε °C	Ημερομηνία Απόλυτης Ελάχιστης Θερμοκρα- σίας	Σχετική Υγρασία Αέρος 24ωρου %	Μέσο Συνολικό Υψος Βροχής σε mm	Μέσο Συνολικό Υψος Χιο- μιού σε mm βροχής
Ιανουάριος	0,66	4,21	-2,84	16,00	30/1/02	-18,50	26/1/06	81,18	86,55	76,28
Φεβρουάριος	0,40	4,08	-3,60	19,00	6/2/04	-17,50	8/2/06	76,77	75,85	66,73
Μάρτιος	2,80	7,46	-1,41	21,50	25/3/01	-12,50	23/3/98	71,60	68,95	40,22
Απρίλιος	6,78	11,55	1,23	24,00	30/4/03	-12,50	9/4/03	71,74	79,10	6,55
Μάιος	13,26	18,72	6,19	29,50	25/5/069	-1,0	7/5/06	67,26	96,75	0,0
Ιούνιος	15,45	23,13	9,24	31,00	23/6/97	-0,5	5/6/01	61,50	35,55	0,0
Ιούλιος	19,26	25,62	10,88	34,50	5/7/00	3,5	10/7/98	58,12	30,00	0,0
Αύγουστος	18,67	25,04	10,8	35,00	11/8/99	5,5	4/8/97	61,20	33,45	0,0
Σεπτέμβριος	14,02	19,73	7,35	30,00	1/9/03	0,5	17/7/98	68,34	64,20	0,0
Οκτώβριος	10,0	15,20	4,46	27,00	5/10/03	-4,5	21/10/97	73,00	108,90	0,18
Νοέμβριος	5,94	10,1	1,38	23,50	1/11/04	-11,0	21/11/05	75,89	124,50	9,3
Δεκέμβριος	1,96	5,10	-1,37	15,00	3/12/04	-17,5	19/12/01	82,06	135,75	55,24
Μέσο	9,10	14,16	3,52					70,72	78,30	21,20
Αθροισμα:									939,55	254,50

Το κλίμα της περιοχής μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεταβατικό, (Μεσογειακό-Μεσευρωπαϊκό) με πολυόμβρο και ψυχρό χειμώνα και σχετικά θερμό και ξηρό θέρος. Παρατηρείται μια άνιση κατανομή των μετεωρολογικών κατακρημνισμάτων κατά τη διάρκεια του έτους. Έτσι ενώ τα κατακρημνίσματα ανέρχονται σε 1213,9 mm βροχής και 328,2 mm χιονιού κατά τη διάρκεια της βλαστητικής περιόδου πέφτουν (Μάιος-Σεπτέμβριος) μόνο 298,8 mm βροχής.

Συγκρίνοντας τα δεδομένα των μετεωρολογικών παρατηρήσεων της περιόδου 1961-2006 σε σχέση με αυτά της τελευταίας 10ετίας (1997-2006) παρατηρείται μια σημαντική μείωση του μέσου συνολικού ύψους βροχής κατά 274.4 mm και αντίστοιχα 73,7 cm χιονιού.

Στην διαμόρφωση του κλίματος αποφασιστικό ρόλο παίζει το ανάγλυφο του εδάφους.

Το δάσος Περτουλίου βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της οροσειράς της Πίνδου και μάλιστα στην οκιά των δυτικών ανέμων που φέρνουν τη βροχή.

Από τους ΒΑ ανέμους σκιάζεται επίσης από την οροσειρά του «ΚΟΖΙΑΚΑ» και από τους Ν. από τον ορεινό όγκο «ΛΑΠΑΤΑ» της περιοχής Νεραϊδοχωρίου, ο οποίος συγκρατεί

μεγάλο ποσοστό από τις βροχές των νοτιών ανέμων, που τις φέρνουν ανερχόμενοι μέσω της λεκάνης του Πορταϊκού.

Οι συνηθέστεροι άνεμοι στην περιοχή είναι οι ΒΑ και ΝΔ. Αυτό οφείλεται στο ανάγλυφο του εδάφους. Έτσι η βαθιά κοιλάδα του «Ασπροποτάμου» συλλέγει του Δ ανέμους και δίνει σ' αυτούς ΝΔ κατεύθυνση. Η ίδια κοιλάδα δέχεται τους Α ανέμους και τους δίδει ΒΔ κατεύθυνση.

Από τους Β και Ν ανέμους μόνο οι ισχυρότεροι υπερπηδούν τις υψηλές όχθες της κοιλάδας.

Από τη διαμόρφωση αυτή των ανάγλυφων δημιουργούνται δύο τοπικά κλίματα: α) Το δριμύ κλίμα γύρω από τα «Περτουλιώτικα Λιβάδια», εξαιτίας της εισδοχής των Β ανέμων, που επιταχύνονται κατά μήκος του Κόζιακα και του Ασπροποτάμου και β) το ηπιότερο κλίμα της περιοχής «Βαθύ-Κορομηλιά» που προφυλάγονται από τη «Λύξα», «Κορομηλιά», «Κούκος», «Κουρούνα».

Με την ανάγλυφη αυτή διάταξη συνδέονται και οι βλάβες που παρατηρούνται από παγετούς υψηλών και χαμηλών δένδρων, θάμνων και περιδών.

Η παγετόπληκτη κόμη βρίσκεται κυρίως προς τη ΒΑ πλευρά, από όπου εισέρχονται οι ψυχροί ΒΑ άνεμοι.

4. Εδαφικές συνθήκες

Τα εδάφη που σχηματίζονται στο φλύσχη είναι γενικά του τύπου των ορφνών δασικών εδαφών με διαφορετικό βαθμό έκπλυσης και διαπήλλωσης ανάλογα με το εάν το πέτρωμα περιέχει περισσότερο αργιλομαργαϊκό σχιστόλιθο ή ψαμμίτη, επίσης δε ανάλογα με τις διάφορες μικροκλιματικές και τοπογραφικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά.

Συναντούμε κυρίως τις παρακάτω ποικιλίες των ορφνών δασικών εδαφών:

1. Ορφνά δασικά εδάφη με (B), στα οποία έλαβε χώρα έκπλυση των διαλυτών αλάτων, αλλά όχι αξιόλογη μετακίνηση αργίλου. Έχουν ελαφρά όξινη αντίδραση, υψηλό βαθμό κορεσμού με βάσεις και έντονη βιολογική δραστηριότητα.

2. Οξίνα ορφνά δασικά εδάφη με τέλεια απομάκρυνση των διαλυτών αλάτων, όξινη αντίδραση, κορεσμό με εναλλακτικές βάσεις μικρότερο του 50% με εξαίρεση τον Α1 ορίζοντα. Αύξηση της αποσάθρωσης, σχηματισμό αργίλου και ελευθέρωση οξειδίων σιδήρου και σχηματισμό χουμοσιδηροαργιλικών συμπλόκων, αλλά απουσία μετακίνησης αργίλου.

1. Ορφνά δαηλωθέντα (μεσογειακά) εδάφη: στα οποία παρατηρείται μετακίνηση αργίλου μέσα από τις ρωγμές, πόρους, νεκρές ρίζες, στοές σκουληκιών και εναπόθεσή τους σαν αργλικές επικαλύψεις γύρω από τα τοιχώματα και τις μονάδες δομής.

Σύγχρονα λαμβάνει χώρα και μετακίνηση σιδηροαργλικών συμπλόκων και αποθέσεις αυτών στον ορίζοντα B, pH 4,5 μέχρι 6,5 και συχνά παρατηρείται υψηλός βαθμός κορεσμού με βάσεις. Γενικά τα εδάφη του Π.Δ.Περτουλίου χαρακτηρίζονται από σχετικά μεγάλη αναλογία Ιλύος και αργίλου. Κυριαρχούν τα πηλώδη και αργιλοπηλώδη εδάφη και γενικά παρατηρείται αύξηση των λεπτών συστατικών με το βάθος.

Η οξύτητα των εδαφών κυμαίνεται από (pH) 4,5 μέχρι 6,5 και μεταβάλλεται λίγο με το βάθος, σχεδόν όμως τα επιφανειακά στρώματα παρουσιάζουν υψηλότερο pH.

Χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλή εναλλακτική ικανότητα ίσως από την ύπαρξη μεγάλων ποσοτήτων βερμικουλίτου, μοντμοριλονίτου και μαρμαρυγιακών ορυκτών, ακόμα έχουν υψηλό βαθμό κορεσμού με βάσεις, αν και το pH είναι χαμηλό πολλές φορές.

Παρατηρείται γενικά ύπαρξη οργανικής ουσίας σε μεγάλο βάθος, κυριαρχεί ένας ενδιάμεσος τύπος χούμου Mull και Moder και σπάνια σε σκιερές και ψυχρές θέσεις είναι δυνατό να παρατηρηθεί χούμος που μοιάζει με Mor.

Γενικά παρατηρείται πλούσια ύπαρξη αρθροπόδων και μυκήτων, ο δε αριθμός των σκουληκιών είναι πολύ περιορισμένος.

Η σχέση C/N κυμαίνεται από 7,0 μέχρι 18,0 που σημαίνει έντονη βιολογική δραστηριότητα και ευνοϊκές συνθήκες αποσύνθεσης των φυτικών υπολειμμάτων και απελευθέρωση ανόργανων θρεπτικών ουσιών.

Γενικά δε φαίνεται να παρατηρείται έλλειψη θρεπτικών στοιχείων για την ανάπτυξη της δασικής βλάστησης. Μικρή ίσως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η περιεκτικότητα σε εναλλακτικό Ca., που είναι δυνατό να οδηγήσει στην ταχύτερη έκπλυση και δημιουργία όξινων συνθηκών.

Το βάθος του εδάφους και η ύπαρξη ιλλουβιακού ορίζοντα B, που μπορεί να συγκρατήσει σημαντικές ποσότητες νερού είναι σίγουρα ο σπουδαιότερος παράγοντας που επηρεάζει την αύξηση της δασικής βλάστησης. Το βάθος του εδάφους κυμαίνεται από περισσότερο των 100 εκ. στο κατώτερο μέρος των κλιτύων μέχρι λιγότερο των 30 εκ. στις ράχες. Γενικά τα εδάφη στον φλύσχη είναι ασταθή και υφίστανται εύκολη διάβρωση. Γι' αυτό θα πρέπει να αποφεύγεται η αποψίλωσή τους και σε μικρή έκταση ακόμα, η υπερβόσκηση και σοβαρή διατάραξή τους. Ιδιαίτερη προσοχή και επιμέλεια χρειάζεται στην διάνοιξη των δασικών δρόμων.

Τελείως διαφορετικές παρουσιάζονται οι συνθήκες στον ασβεστόλιθο. Εδώ κυριαρχούν τα αβαθή πετρώδη εδάφη με σημαντική έκταση, που καταλαμβάνεται από συμπαγή βράχο που εξέχει. Στα κατώτερα μέρη σχηματίζονται πλούσια σε χάλικες κολλουβιακού υλικού ασβεστούχα ορφνά εδάφη, που περιέχουν ελεύθερο ανθρακικό ασβέστιο και pH 7,0 μέχρι 7,5.

Τις περισσότερες φορές τα εδάφη αυτά είναι βαριά (αργιλοπηλώδη) και όταν έχουν αρκετό βάθος, φέρουν καλές συστάδες ελάτης. Γενικά στην περιοχή των ασβεστόλιθων σπάνια συναντάται έδαφος εξελιγμένης εδαφογένεσης.

Παρακάτω δίδονται τα μορφολογικά και αναλυτικά στοιχεία ορισμένων χαρακτηριστικών εδαφοτομών.

Εδαφοτομή 1

Τοποθεσία: Δάσος Περτουλίου, επάνω από “Βίλα Ιατρού”

Υψόμετρο: 1600μ. Κλίση: 30% Εκθεση: ΝΑ-Α

Φυσιογραφία: Μέσο πλαγιάς. Πέτρωμα: Ασβεστολιθικό κολλούβιο

Αποστράγγιση: επιφανειακή πολύ ελαφρύ, εσωτερική πολύ καλή

Βλάστηση: Δάσος ελάτης.

Βάθος (cm)

Περιγραφή Εδαφοτομής

1-0	Κατά θέσεις διακεκομμένο στρώμα από βελόνες, κλαδίσκους κ.λπ. που μερικά έχουν αποσυντεθεί.
0-22 κοκκώδης	Αργιλοπηλώδες με 60% υπογωνιώδεις χάλικες, δομή μέτρια λεπτή, πλούσιο σε οργανική ουσία, εύθρυπτο, ελαφρά πλαστικό και ελαφρά κολλώδες, αντίδραση με HCl έντονη, πολλές λεπτές ρίζες, ομαλή και βαθμιαία μετάβαση.
22-24 κοκκώδης, κολλώδες, βαθμιαία	Αργιλοπηλώδες με 80% υπογωνιώδεις χάλικες, δομή μέτρια αρκετή οργανική ουσία, εύθρυπτο, ελαφρά πλαστικό, ελαφρά αναβρασμός με HCl ζωηρός, πολλές λεπτές ρίζες, ομαλή και μετάβαση.

44-82 Αργιλοπηλώδες με 80% υπογωνιώδεις χάλικες, δομή μέτρια κοκκώδη

αδρομερή, εύθρυπτο μέχρι λίγο συνεκτικό, ζωήρος αναβρασμός με HCl, ρίζες πολλές και λεπτές, ομαλή και βαθμιαία μετάβαση.

82-110 Αργιλώδες με 80% χάλικες, χωρίς δομή συνεκτικό πλαστικό και

κολλώδες, στην επιφάνεια των χαλικών επιστρώσεις αργίλου.

Εργαστηριακές αναλύσεις

Βάθος σε cm	Μηχ.ανάλυση Βουγ.			Χαρακ. μηχαν αναλ.	C gr %	Οργαν ουσίες	Ολικ. N.gr	C/ N	P Olsen P PM
	Αμμος Αργιλ	Πηλός							
0-22	31	32	37	CI	4,36	7,52	0,37	12	6,4
22-24	41	24	35	CI	1,90	3,28	0,17	11	6,8
44-82	45	20	35	CI	0,95	1,64	0,09	10	3,2
82-110	27	22	51	C	0,69	1,18	0,08	8	6,8

Βάθος σε cm	PH H ₂ O _{1,1}	CaCO ₃ %	Εναλλακτικά κατιόντα				Αθροισμα	Εναλ. Ικανό- τητα	Κορεσμ. με βάσεις
			Ca ⁺⁺	Mg ⁺⁺	K ⁺	Na			
0-22	7,1	3,4	35,0	1,41	2,5	0,16	39,1	47,6	82,0
22-24	7,3	16,0	33,0	0,75	1,5	0,14	35,4	34,5	102,0
44-82	7,5	19,1	32,0	0,66	1,5	0,14	34,3	30,4	112,0
82-110	7,5	14,9	35,5	0,66	1,87	0,16	38,2	35,2	108,0

Εδαφοτομή 2

Τοποθεσία: Δάσος Πετρούλιου. Θέση: Βρύση Ντίνου

Υψόμετρο: 1200μ. Κλίση 15% Εκθεση: Β.

Φυσιογραφία: Κάτω μέρος πλαγιάς (μυριοκοίλωμα).

Πέτρωμα: Φλόσχης.

Αποστράγγιση: επιφανειακή ελαφρύ, εσωτερική καλή.

Βλάστηση: Δάσος ελάτης (πυκνότητα 0,8) *Sanicula europaea*, *Callium rotunifolium*,
Arimonia agrimonoides, *Chmedrys*, *Fragaria cesca*, *Asperula odorata*,
Fteridium aquillinum, *Viola silvestris*, βρύα (πυκνότητα 0,6).

Βάθος (cm)

Περιγραφή εδαφοτομής

- 3-0 Φυτικά υπολείμματα που μερικά έχουν αποσυντεθεί.
Πηλώδες με λίθους και χάλικες ψαμμίτη έντονα αποσαθρωμένο σε ποσοστό μικρότερο του 20%, σκοτεινό ορφνό (Ioyr 3,5/3) δομή, μέτρια κοκκώδης μέση, εύθρυπτο, μη πλαστικό, πολλές πλαστικό, πολλές μέτριες και χονδρές ρίζες, βαθμιαία κυματοειδής μετάβαση.
- 8-26 Πηλώδες με λιγότερο το 20% λίθους και χάλικες, ορφνό μεχρι σκοτεινό ορφνό (7,5 YR 4/4), δομή μέτρια υπογωνιώδης λεπτή, εύθρυπτο
μέχρι λίγο συνεκτικό, πολλές μέτριες και χονδρές ρίζες, κανένας αναβρασμός με HCl, βαθμιαία κυματοειδής μετάβαση.
- 26-51 Διαφέρει από τον προηγούμενο ορίζοντα στο χρώμα, που είναι έντονα
ορφνό (7,5 YR 5/6) και η δομή ασθενής υπογωνιώδης λεπτή.
- 51-90 Χονδρόκοκκο πηλώδες, κιτρινωπό (Ioyr 8/6) χωρίς δομή, εύθρυπτο, ρίζες λίγες μέτριες, κανένας αναβρασμός με HCl, βαθμιαία κυματοειδής
μετάβαση.
- 90-158 Αμμοαργιλοπηλώδες, κιτρινωπό (Ioyr 8/6) χωρίς δομή, εύθρυπτο, λίγες μέτριες και λεπτές ρίζες, από τις οποίες πολλές νεκρές. Περισσότερο υγρόαπο τους ανώτερους ορίζοντες, κανένας αναβρασμός με HCl.

Εργαστηριακές αναλύσεις

Βάθος σε cm	Μηχ.ανάλυση Βουγ.			Χαρακ. μηχαν αναλ.	C gr %	Οργαν ουσίες	Ολικ N.gr	C/N	P Olsen P PM
	Αμμος	Πηλός	Αργιλ						
0-8	45	33	22	L	4,16	7,17	0,25	16	24,0
8-26	49	29	22	L	1,71	2,98	0,10	16	16,4
26-51	48	30	22	L	0,94	1,62	0,10	16	20,0
51-90	52	28	20	L	0,28	0,48	0,04	8	18,0
90-158	54	27	19	SL	0,28	0,48	0,03	8	12,2

Βάθος σε cm	PH H ₂ O _{1,1}	CaCO ₃ %	Εναλλακτικά κατιόντα				Αθροισμα	Εναλ. Ικανό- τητα	Κορεσμ. με βάσεις
			CA ⁺⁺	Mg ⁺⁺	K ⁺	Na			
0-8	4,9	-	10,0	1,83	0,65	0,20	12,7	29,5	43
8-26	4,5	-	6,0	1,66	0,42	0,11	8,2	23,5	35
26-51	4,0	-	1,8	1,00	0,40	0,06	3,3	19,8	16
51-90	4,8	-	6,5	2,58	0,27	0,10	9,4	21,3	44
90-158	4,9	-	7,5	2,58	0,20	0,11	10,4	21,8	47

Εδαφοτομή 3

Τοποθεσία: Δάσος Πετρούλιου. Θέση: όριο τμημάτων 204-205

Υψόμετρο: 1440μ. Κλίση: 60%. Εκθεση: Α.

Φυσιογραφία: Ανω μέρος πλαγιάς

Πέτρωμα: Φλύσχης

Αποστράγγιση: επιφανειακή μέτρια, εσωτερική καλή.

Βλάστηση: Δάσος ελάτης (Πυκνότητα 0,5) *Thymus serpyllium* (2)
Callium rotundifolium (2), Βρύα (1), *Sanicula europea*,
Pteridium aquillinum, *Veronica chamaedrys*, *cicerbita*
muralis, *Heleborus cyclophyllus*.

Βάθος (cm)	<u>Περιγραφή Εδαφοτομής</u>
2-0	Φυτικά υπολείμματα με μερική αποσύνθεση, που εμφανίζονται κατά νησίδες.
0-4	Πηλώδες, πλούσιο σε οργανική ουσία με υπογωνιώδεις λίθους και χάλικες σε ποσοστό 40%, χρώματος ορφνού (Iogr 3/3) με μέτρια ψιχαλωτή λεπτή δομή, χαλαρό, χωρίς αναβρασμό με την επίδραση HCl άφθονες λεπτές ρίζες, με καθαρή και κυματοειδή μετάβαση.
4-20	Πηλώδες με υπογωνιώδεις χάλικες και λίθους σε ποσοστό 70%, ορφνοκίτρινο, (Iogr 5/4) με μέτριο κοκκώδη μέση δομή, εύθρυπτο, χωρίς αναβρασμό στην επίδραση HCl πολλές μέτριες ρίζες και καθαρή μη συνεχή μετάβαση στον κατώτερο ορίζοντα.

Εργαστηριακές αναλύσεις

Βάθος (cm)	Αμμο S	Πηλός	Αργιλ .	Χαρα κ μηχαν αναλ.	C gr %	Οργαν. Ουσία	Ολικ. N gr %	C/N	P Olsen P PM
0-4	45	39	16	L	6,68	11,5	0,38	18	22,2
4-20	50	33	17	L	1,96	3,39	0,11	17	18,0

Βάθος (cm)	pH H ₂ O 1:1	CaCO ₃ gr %	Εναλλακτικά κατιόντα				Αθροισμα	Εναλ. Ικανότητα	Κορεσμ. με βάσεις %
			Ca	Mg	K	Na			

0-4	5,3	-	15,5 2,25 0,97 0,12	18,8	29,5	64
4-20	4,8	-	6,5 1,33 0,50 0,11	8,4	18,8	45

5. Δασική Βλάστηση

Φυτοκοινωνικά το δάσος Πετρουλίου ανήκει στη ζώνη της οξυάς Fagetalia και μάλιστα στον αυξητικό χώρο της συνένωσης Fagion illyricum. Στην περιοχή του δάσους κυριαρχεί κυρίως η ένωση Abietum Borisii Regis και τοπικά εμφανίζονται λείψανα των ενώσεων Abieti-Fagetum.

Η ένωση Abietum Borisii Regis παρουσιάζει σημαντικό οικολογικό εύρος και μέσα σ' αυτή διαμορφώνονται μικρότερες φυτοκοινωνικές ομάδες που διαχωρίζονται μεταξύ τους με την βοήθεια φυτοδεικτών, όπως αναφέρεται στο οικείο κεφάλαιο σχετικά με την ποιότητα τόπου.

Οι φυτοκοινωνικές αυτές μονάδες ή σταθμικοί τύποι είναι δυνατό να αποτελέσουν τη βάση, σε συνδυασμό με τη δομή των συστάδων, για τον ορθολογικό χειρισμό και ειδικότερα για την ορθή οικολογικά εκλογή των ειδών που θα εισαχθούν. Σε θέσεις με υψηλή στάθμη υπογείων υδάτων (έλη) εμφανίζονται σποραδικά αθροίσματα της ένωσης κλήθρας (Erlenbruch) που καταλαμβάνονται από την κολλώδη κλήθρα (*Alnus glutinosa*) και των συνοδών στοιχείων της *Caltha*, *Mentha Latifolia*, *Lythrum*, *Salicaria* κ.λπ.

Στις νότιες εκθέσεις των ασβεστολιθικών κλιτύων του Κόζιακα εμφανίζονται θερμονησίδες της παραμεσόγειας βλάστησης του Ostryo-Carpinion, στις οποίες ανευρίσκονται πολλά στοιχεία της μεταβατικής αυτής ζώνης όπως *Ostrya carpinifolia*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emeroides*, *Rhus corriaria*, *Juniperus oxycedrus*, κ.λπ. Τέλος στην υπαλπική περιοχή των ασβεστολιθικών περιοχών του Κόζιακα και Μπουντούρας το Junipero- Daphnion με *Juniperus nana* και *Daphne oleoides*.

Αυτοφυή εκτός από την *Abies borisii Regis* βρίσκονται σποραδικά η *Fagus moesiaca* (στη θέση Βαλόρεμμα της Ο.Μ.Κόζιακα) , *Quercus cerris-dalechambii*, *Taxus baccata*, *Acer optusatum*, *Ostrya caprinifolia*, *Cytisus laburnum*, *Juniperus communis*, *Juniperus Foeditissima*, *Tilia cordata*, *Salix caprea* κ.λπ.

Από αυτά τα *Salix caprea*, *Cytisus laburnum* και *Juniperus communis* αποτελούν την πρόδρομο ξυλώδη βλάστηση, ύστερα από πυρκαγιές, στην σκιά της οποίας εγκαθίσταται η ελάτη και θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν σ' αυτά τα περιβάλλοντα τα δύο πρώτα ως προδάσος για να διευκολυνθεί η εγκατάσταση του δάσους σε μεγάλες γυμνές επιφάνειες.

Τεχνητά εγκαταστάθηκαν, κατά τις αναδασώσεις που έγιναν, η *Pinus nigra* (*V. Pallasiana*) σε μεγάλη κλίμακα, η *Pinus silvestris* και *Pinus leucodermis* σε μικρότερη κλίμακα και δοκιμαστικά η *Pinus ponderosa*, *Pseudotsuga menziesii*, *Thuja pliccata*, *Larix decidua* (*Europeraea*), *Acer platanoides* και *Acer pseudoplatanus*, *Sequoia gigantea* κ.α.

Για την καλύτερη εκμετάλλευση της παραγωγικής ικανότητας του περιβάλλοντος συνιστάται η εισαγωγή μαύρης πεύκης στις συστάδες της ελάτης στις χειρότερες ποιότητες τόπου (V) και σε οφειτικά πετρώματα, εμπλουτισμός των συστάδων στους καλύτερους τόπους με ευγενή πλατύφυλλα και στους μέτριους με οξυά σε αναλογία 0,2-0,3. Στα όρια του δάσους προς την υπαλπική ζώνη συνιστάται η εισαγωγή της λευκόδερμης πεύκης.

Με τα προηγούμενα επιδιώκεται η παραγωγή πολυτίμου ξύλου, η πυρασφάλεια και η ενεργοποίηση της βιολογικής δραστηριότητας του εδάφους για την φυσική αναγέννηση των συστάδων.

Από τις μέχρι σήμερα παρατηρήσεις μας, διαπιστώνεται ότι στις τεχνητές αναδασώσεις, μαύρης και δασικής πεύκης ηλικίας σήμερα άνω των 45 ετών, εμφανίζονται διάσπαρτα ή κατά μικρές ομάδες νεόφυτα-πυκνόφυτα ελάτης τα οποία κάτω από το σχετικά φωτεινότερο περιβάλλον της πεύκης εξελίσσονται κανονικά. Κατά την καλλιέργεια (αραιώσεις, κλαδεύσεις) της κυριαρχούσης συστάδας (πεύκη) λαμβάνεται πλέον σοβαρά υπόψη ο απώτερος σκοπός που συνιστάται στην δημιουργία μιας, κατά το δυνατό, μικτής συστάδας ελάτης- πεύκης κατά μικρές ομάδες ή και κατά άτομο.

6. Εχθροί του δάσους

Οι κίνδυνοι που απειλούν το δάσος και οι βλάβες που προκαλούνται από το οργανικό και ανόργανο περιβάλλον είναι οι εξής:

α) Πυρκαγιές: Οι κίνδυνοι πυρκαγιών στο δάσος Περτουλίου είναι σχετικά περιορισμένοι. Τα τελευταία 30 έτη είχαν εκδηλωθούν ελάχιστες πυρκαγιές και κάηκαν

μικρές εκτάσεις, λόγω της άμεσης επέμβασης των κατοίκων Περτουλίου και του προσωπικού της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου.

Τα αίτια που προκάλεσαν τις παραπάνω πυρκαγιές ήταν: από κεραυνούς, και από ανθρώπινη αμέλεια (επισκεπτών, κτηνοτρόφων κλπ)

Αν και τα δάση ελάτης είναι αρκετά ανθεκτικά στον κίνδυνο αυτό, όμως θα πρέπει κατά τη θερινή περίοδο να εντείνονται οι προσπάθειες φύλαξης και προστασίας και μάλιστα στις θέσεις όπου έχει γίνει εισαγωγή της πεύκης, που θεωρείται εύφλεκτο είδος.

Ήδη η Υπηρεσία είναι εφοδιασμένη με τα απαραίτητα εργαλεία (σκαπανικά, αλυσοπρίονα, φορητούς πυροσβεστήρες, ασυρμάτους κ.ά) καθώς επίσης έχει προμηθευτεί (από το 1998) φορητό πυροσβεστικό σύστημα, προσαρμοσμένο σε αυτοκίνητό της, που είναι σε θέση να επεμβαίνει έγκαιρα σε κάθε εκδήλωση πυρκαγιάς, υποβοηθώντας το έργο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στην οποία έχει ανατεθεί με Νόμο από το 1998 η δασοπυρόσβεση, στην έγκαιρη αντιμετώπιση και συνεργασία. Σημαντικότερη συμβολή στην κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών έχουν οι κάτοικοι και οι δασεργάτες του Περτουλίου.

Επειδή στα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αύξηση της συχνότητας και του αριθμού των επισκεπτών του δάσους, που έχει σαν συνέπεια την αύξηση των κινδύνων από τις πυρκαγιές, πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια, ώστε να ενημερωθούν για τους κινδύνους που διατρέχει το δάσος, (έντυπα, σήματα κινδύνου, υποχρεωτικοί ή απαγορευμένοι χώροι εγκατάστασης κλπ), καθώς και για το τι πρέπει να πράξουν σε περίπτωση κινδύνου.

β) Παγετοί: Βλάβες από παγετούς παρουσιάζονται κυρίως στα κοιλώματα (παγερά κοιλώματα). Οι βλάβες από όψιμους παγετούς συνίστανται κυρίως στην καταστροφή νέων και νωρίς την άνοιξη βλαστών που εκπύχθηκαν.

γ) Άνεμοι-χιόνια: Ανεμοριψίες, ανεμοθλασίες και χιονοζημίες λαμβάνουν χώρα πολλές φορές σχετικά σοβαρές και μάλιστα στα τμήματα όπου το δάσος δεν έχει καλλιεργηθεί κανονικά.

Το χειμώνα του 1983-84, από τους ανέμους, σε συνδυασμό με το μεγάλο ύψος χιονιού και τις χαμηλές θερμοκρασίες, συνέβησαν σοβαρές ζημιές στο δάσος (έκτακτη κάρπωση 10.000 Sν. Ιδιαίτερα ζημιώθηκαν ομήλικες συστάδες, στο στάδιο των χονδρών κορμιδίων-

λεπτών κορμών (ανεμοθλασίες) και μέτριων-χονδρών κορμών (ανεμοθλασίες), που ξαπλώνονται αριστερά και δεξιά της στενής κοιλάδας του Αοπροπόταμου και των διακλαδώσεων των.

Τον Μάρτιο του 1971 από χιονοστιβάδα με σημείο εκκίνησης την υπαλπική ζώνη Λιουπέϊκα καταστράφηκαν 10 Ha δάσους και 600 SV περίπου ξυλώδης όγκος.

Επίσης τον Δεκέμβριο του 1992 μια μεγάλη χιονολίσθηση στην Ορειογραφική Μονάδα «Κόζιακας» στα όρια των Τμημάτων 621 και 624 κατέστρεψε δάσος 3-4 στρεμμάτων περίπου.

Για να αποφύγουμε τις ζημιές αυτές θα πρέπει να εγκατασταθούν ανασταλτικά πλέγματα στα απότομα και πιθανά σημεία έναρξης χιονοστιβάδων στην υπαλπική ζώνη.

δ) Ξηρασία - Υψηλές θερμοκρασίες: Οι ζημιές που προκαλούνται στα νεαρά φυτάρια των φυσικών, αλλά και των τεχνητών αναγεννήσεων από την ξηρασία και τις υψηλές θερμοκρασίες είναι για μερικά μέρη σημαντικές. Αυτές αποφεύγονται με την δημιουργία η εκλογή του κατάλληλου περιβάλλοντος για αναγέννηση ή αναδάσωση. Σε μεγαλύτερες ηλικίας άτομα, αν και κατά το παρελθόν σπάνια είχαμε ζημιές, κατά το έτος 1988-1989 συνέβησαν πολύ σοβαρές σ' ολόκληρο το δάσος, με συνέπεια να συγκομισθούν, έκτακτα σε πρώτο στάδιο 18.227 sv επιπλέον από το προβλεπόμενο λήμμα. Ιδιαίτερα επλήγησαν οι δασοσυστάδες με νότια έκθεση και σε υγρές θέσεις λόγω του επιπόλαιου ριζικού συστήματος που διέθηταν. Το γεγονός αποδίδεται στην εξαιρετικά μεγάλη ξηρασία των ετών 1985, 1987 και 1988.

Οι συνέπειες των υψηλών θερμοκρασιών σε συνδυασμό με την παρατεταμένη ξηρασία των προηγούμενων ετών συνεχίστηκαν και κατά τα επόμενα έτη, με ξηράνσεις μεγάλων αριθμού ατόμων και αυξανόμενης προσβολής από έντομα και μύκητες (δευτερογενείς προσβολές).

ε) Άνθρωπος: Οι κάτοικοι του Περτουλίου και των όμορων κοινοτήτων συνυπάρχουν με το δάσος. Η διαβίωσή τους εξαρτάται από το δάσος και οι ζημιές που προκαλούνται από τις συγκομιστικές εργασίες είναι ελάχιστες. Οι συντελεστές της ελαχιστοποίησης είναι η οργάνωση των εργασιών, η συνεχής παρακολούθηση αυτών, η χρησιμοποίηση εργαλείων και μηχανημάτων, καθώς και η απομάκρυνση των υπολειμμάτων των συγκομιστικών εργασιών.

στ) Κατοικίδια ζώα: Οι κίνδυνοι από τα ζώα που βόσκουν είναι λίγοι και αναλύονται στο κεφάλαιο περί βοσκής. Από τα ζώα φόρτου (μεταφοράς και μετατόπισης της ξυλείας) οι βλάβες είναι ελάχιστες (Περισσότερα αναλύονται στο κεφάλαιο των μεταφορικών μέσων).

ζ) Έντομα: Τα σπουδαιότερα που προσβάλλουν την ελάτη Περτουλίου είναι φλοιοφάγα και ξυλοφάγα. Μερικά από αυτά και σε συνεργασία πολλές φορές με μύκητες είναι υπεύθυνα για την ξήρανση μικρών ή και μεγάλων δένδρων. Σοβαρές ζημιές προκαλεί το ξυλοφάγο έντομο *Xyloterus Lineatus* σε κορμοτεμάχια που βρίσκονται υλοτομημένα την άνοιξη. Από παρατηρήσεις που έγιναν τα έτη 1974 και 1975 η μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση της προσβολής παρουσιαζόταν στα μέσα Μαΐου. Άλλα σπουδαία έντομα φλοιοφάγα είναι, *Pityoktenes spinidens*, *Cyrvidens varontzowi*, *Phaenops cyanea*, *Sirex gigas*, *Callidium aeneum*, *Phagium inquisitor*, *Gryphalus piceae*, *Pissodes piceae*, *Acanthocinus reticulatus*, *Xylotrypes bajulus* κλπ. Τα προηγούμενα είναι δυνατόν να προκαλέσουν την νέκρωση των ελατοσουστάδων που υποφέρουν φυσιολογικά. Στα δενδρύλλια ελάτης προξενεί ζημιές και η *Dioroctria abietella*, που υπονομεύει και καταστρέφει τον επικόρυφο οφθαλμό και τους βλαστούς τους. Το έντομο αυτό προσβάλλει επίσης και τους κώνους ελάτης τρώγοντας τους σπόρους, η βλάβη όμως αυτή είναι γενικά στο Περτούλι μικρής σημασίας.

Για την αποτροπή της δημιουργίας επιδημιών και την ελάττωση των βλαβών από τα επικίνδυνα φλοιοφάγα και ξυλοφάγα έντομα είναι ενδεδειγμένη η εντατική καλλιέργεια του δάσους, καθώς και η απομάκρυνση των σάπιων και με όγκους ατόμων. Επίσης είναι ενδεδειγμένη η υλοτομία των δένδρων, στα οποία παρατηρούνται συμπτώματα ξήρανσης από την κορυφή προς τα κάτω ή και ολόκληρων ατόμων, η εκφλοΐωση των χρήσιμων κορμοτεμαχίων και η απομάκρυνση η των σάπιων και με όγκους ατόμων. Επίσης είναι ενδεδειγμένη η υλοτομία των δένδρων, στα οποία παρατηρούνται συμπτώματα ξήρανσης από την κορυφή προς τα κάτω ή και ολόκληρων ατόμων, η εκφλοΐωση των χρήσιμων κορμοτεμαχίων και η απομάκρυνση ή καύση των κορμοτεμαχίων και υπολειμμάτων.

η) Παράσιτα: Στην ελάτη Περτουλίου σε αφθονία υπάρχει το παράσιτο *Viscum album*. Αυτό δημιουργεί όγκους, δηλαδή ακατάλληλο τεχνικά ξύλο ή αποτελεί είσοδο για τους ξυλοσηπτικούς μύκητες. Πρέπει να επιτρέπεται η συλλογή του από τους χωρικούς, για να χρησιμοποιείται σαν ζωοτροφή ή σαν χριστουγεννιάτικο στόλισμα. Αυτό βέβαια αποτελεί και την ριζική καταπολέμηση, γιατί το παράσιτο εκβλαστάνει

και πάλι. Καλύτερα αποτελέσματα θα δώσει η προοδευτική υλοτομία των ελατοδένδρων που έχουν προσβληθεί.

θ) Μύκητες: Υπάρχουν διάφορα είδη μυκήτων που προσβάλλουν τις βελόνες της ελάτης (*Lophodermiumnervisequm*, *Milesta blechini*, *M.Kriegeriana* και της πεύκης *Lophodermium Pinastri*), χωρίς όμως σημασία. Προσβολές επίσης από τον *Melampsorella caryophyleacearum* (σκοούπα της μάγισσας) είναι σήμερα σπάνιες και χωρίς σημασία. Ο *Armillaria mellea*, είναι ίσως ο *Fomes annosus* (*Trametes radiciperda*) κλπ είναι κύριοι μύκητες, που προσβάλλουν δενδρύλλια ελάτης στις ρίζες και τον ριζικό κόμβο, που σε δεύτερο στάδιο προσβάλλονται από φλοιοφάγα έντομα (*Gryphalus piceae*, *Phaenops gyanea*) και ζηραίνονται. Η καλή καλλιέργεια του δάσους είναι δυνατό να περιορίσει τις προσβολές, αφού θα έχουμε κανονικά αυξανόμενες συστάδες.

Οι ξυλοσηπτικοί μύκητες *Fomes* Sp., *Polyporus* Sp., *Stereum* ήταν πολύ επικίνδυνοι πριν 30-40 χρόνια. Θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε να αποφεύγονται οι πληγώσεις των δένδρων που μένουν κατά τη διάρκεια των εργασιών συγκομιδής με την εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων υλοτομίας και μετατόπισης.

ΣΤ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

1. Παραγόμενα δασικά προϊόντα: Από το Π.Δ.Περτουλίου παράγεται τεχνική ξυλεία (στρόγγυλη μεγαλύτερη των 2 μέτρων, στρόγγυλη μικρότερη των 2 μέτρων μήκους κοινώς λεγόμενα "μπόσια" και λεπτή στρόγγυλη ξυλεία) και βιομηχανική ξυλεία (θρυμματισμού και καύσιμη).

Επίσης σε μικρές ποσότητες παράγονται καυσόξυλα πεύκης από καλλιεργητικές και αραιωτικές υλοτομίες. Τα προϊόντα αυτά στο μεγαλύτερό τους μέρος διατίθενται στο εμπόριο ύστερα από πλειοδοτικό διαγωνισμό και λίγα από αυτά καλύπτουν ανάγκες της υπηρεσίας και των κατοίκων της κοινότητας Περτουλίου.

2. Οικονομική ζώνη κατανάλωσης: Το οικονομικό περιβάλλον του Π.Δ.Περτουλίου είναι ευρύτατο με ανάλογες διακυμάνσεις, που οφείλονται στην μεταβαλλόμενη προσφορά και ζήτηση. Η καλή ποιότητα των προϊόντων που παράγεται, η εύκολη φόρτωση και μεταφορά από τους δασοδρόμους και η επιμελημένη εμφάνιση και προσαρμογή της παραγωγής στις απαιτήσεις της αγοράς, δημιουργούν τις προϋποθέσεις, ώστε να υπάρχει ζήτηση των προϊόντων όχι μόνο στην περιοχή της Θεσσαλίας, αλλά και της Βόρειας και Νότιας Ελλάδος μέχρι την Κρήτη. Παλαιότερα όταν το δάσος δεν εκμεταλλευόταν, επειδή

δεν υπήρχαν δρόμοι, η οικονομική ζώνη κατανάλωσης της καύσιμης ξυλείας, περιοριζόταν στην περιοχή του δάσους και μόνο της τεχνικής έφθανε ως το Αγρίνιο και Μεσολόγγι, όπου μεταφερόταν μέσω της υδάτινης οδού.

Το έτος 1937 με ενέργειες του αείμνηστου καθηγητού Οικονομόπουλου κατασκευάστηκε εργοστάσιο πρίσης ξυλείας, το οποίο λειτούργησε σε πρώτη φάση μέχρι το 1940. Αργότερα επαναλειτούργησε το έτος 1945 και σταμάτησε οριστικά το έτος 1965. Το εργοστάσιο απασχολούσε συνολικά μέχρι 100 άτομα για 4-5 μήνες το έτος. Η πρίση περιοριζόταν στην παραγωγή του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου και σε μικρές ποσότητες από τις γύρω περιοχές. Η επαναλειτουργία του εργοστασίου στο σύνολό του για τεχνοοικονομικούς λόγους δεν μπορεί να συνεχιστεί και οι εγκαταστάσεις του προορίζονται για τη δημιουργία Δασικού Λαογραφικού Μουσείου.

3. Συνθήκες μεταφοράς: Αυτές πριν 40-50 χρόνια περίπου ήταν δυσμενείς, δεν εξυπηρετούσαν την διακίνηση των δασικών προϊόντων και οι δαπάνες ήταν μεγάλες. Οι συνθήκες αυτές είχαν σαν συνέπεια τον κατατεμαχισμό της χρήσιμης ξυλείας (φόρτωση με ζώα) ή την πρίση επί τόπου με χειροπρίονα ή υδροπρίονα. Σήμερα οι συνθήκες μεταφοράς έχουν βελτιωθεί σημαντικά, για την εύκολη προσέγγιση του δάσους από τα αστικά κέντρα κατανάλωσης, την κυκλοφορία των αυτοκινήτων και τη φόρτωση των προϊόντων μέσα σ' αυτό σχεδόν σ' όλες τις εποχές του έτους.

Το δάσος σήμερα έχει διανοιχτεί πλήρως, έχει βελτιωθεί όλο το οδικό δίκτυο από άποψη κλίσεων, ακτινών καμπυλότητας, πλάτους καταστρώματος, τεχνικών έργων και υπόβασης καταστρώματος με φερτό υλικό. Κεντρικοί δρόμοι, με το μεγαλύτερο βάρος κυκλοφορίας έχουν σκυροστρωθεί και τμήματα αυτών έχουν τοιμεντοστρωθεί ή ασφαλτοστρωθεί (Περισσότερα αναλύονται στο κεφάλαιο των μεταφορικών εγκαταστάσεων).

ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥ

Π.Δ. ΠΕΤΡΟΥΛΙΟΥ

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

1. Τρίκαλα	48,00	Χιλιομ.	11. Δράμα	472,00	Χιλιομ.
2. Καρδίτσα	74,00	"	12. Αθήνα	435,00	"
3. Καλαμπάκα	68,00	"	13. Κρήτη	880,00	"
4. Λάρισα	109,00	"	14. Θεσ/νίκη	264,00	"
5. Ελασσόνα	170,00	"	15. Λαμία	150,00	"
6. Μέτσοβο	143,00	"	16. Χαλκίδα	375,00	"
7. Βόλος	170,00	"	17. Πάτρα	652,00	"
8. Γρεβενά	92,00	"			
9. Αλεξάνδρεια	244,00	"			
10. Αμύνταιο	298,00	"			

Z. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το προσωπικό που απασχολείται στο δάσος, διακρίνεται σε επιστημονικό, βοηθητικό και υλωρικό, η δε εργασία σε:

1. Πνευματική: Αυτή καταβάλλεται

- α) από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών, που αποτελείται από πέντε (5) Καθηγητές της Σχολής Δασολογίας & ΦΠ, έναν (1) Καθηγητή της Νομικής Σχολής, έναν (1) εκπρόσωπο του ΕΔΤΠ, έναν (1) εκπρόσωπο των εργαζομένων του Τ.Δ.Δ.Π. Δασών και έναν (1) εκπρόσωπο των φοιτητών της Σχολής Δασολογίας & Φ.Π.
- β) από το επιστημονικό, υλωρικό και διοικητικό προσωπικό της Διοίκησης Δάσους Περτουλίου
- γ) από το διοικητικό προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Ταμείου Διοικήσεως & Διαχειρίσεως Παν/κών Δασών
- δ) από το επιστημονικό προσωπικό της Σχολής Δασολογίας & Φ.Π.
- ε) από εξωτερικούς συνεργάτες του Τ.Δ.Δ.Π.Δασών

2. Σωματική: Αυτή καταβάλλεται από τους λίγους κατοίκους της περιοχής και ιδιαίτερα των Δημοτικών Διαμερισμάτων Περτουλίου και Νεραιδοχωρίου (Δήμος Αιθίων) και Χρυσομηλιάς (Δήμος Κλεινοβού). Το εργατικό δυναμικό (δασεργάτες και ημερομίσθιοι εργάτες) είναι λιγοστό και εκτιμάται ότι αριθμός του θα μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια με άμεσες επιπτώσεις στη λειτουργία του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου.

Για τα θέματα πρόσληψης, αμοιβής και ασφάλισης των δασεργατών εφαρμόζονται οι σχετικοί νόμοι και οι εγκύκλιες διαταγές των αρμοδίων Υπουργείων Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Γεωργίας.

II. ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Η διαίρεση του δάσους αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έρευνα και την οργάνωση της Δασοπονίας. Στην Έκθεση Παναγοπούλου για την προσωρινή διαχείριση του δάσους (1926-1941) είχε γίνει διαίρεση του δάσους σε εννέα ορειογραφικές μονάδες: Μπράϊκο (με 19 Δασικά Τμήματα), Βαθύ (με 15 Δασικά Τμήματα), Κορομηλιά (με 19 Δασικά Τμήματα), Γκαλντερίμι (με 12 Δασικά Τμήματα), Λύξα (με 27 Δασικά Τμήματα), Κόζιακας (με 30 Δασικά Τμήματα), Βίγγα (με 22 Δασικά Τμήματα), Λιουπέϊκα - Φούρκα (με 26 Δασικά Τμήματα) και Γκλαμπάτσα (με 4 Δασικά Τμήματα).

Η ίδια διαίρεση διατηρείται και μέχρι σήμερα για τη γεωγραφική της σαφήνεια. Για τη διάκριση των ορειογραφικών αυτών μονάδων χρησιμοποιούνται φυσικές γραμμές (ράχες - ρέματα), καθώς και τεχνητές, δηλαδή δρόμοι και ζώνες που έχουν διανοιχτεί.

Μέσα στις μεγάλες αυτές ορειογραφικές μονάδες διακρίνουμε:

Την περιοχή του χωριού Περτουλίου.

Την περιοχή «Χαλιάδια».

Την περιοχή του ρέματος του Ασπροποτάμου, που περιλαμβάνει μία επιμήκη λωρίδα μεταξύ της Εθνικής οδού Τρικάλων - Αρτας και των κρασιπέδων του δάσους, καθώς και τα «Περτουλιώτικα Λιβάδια».

Την λιβαδική περιοχή του Ασπροποτάμου, που βρίσκεται ανάμεσα στις ορειογραφικές μονάδες «Κόζιακας» και «Λύξα».

Τη γυμνή έκταση (βοσκότοπο) «Μπουντούρα» στην ορειογραφική μονάδα «Λιουπέϊκα-Φούρκα».

Τη γυμνή έκταση (βοσκότοπο) «Κόζιακας» στην με το ίδιο όνομα ορειογραφική μονάδα.

Πιο κάτω δίνονται πίνακες των ορειογραφικών μονάδων, των τμημάτων και των εκτάσεών τους.

Πίνακας 3. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Μπράικο σε Ha.

ΜΠΡΑΙΚΟ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Αγρον η		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.101	11,30		1,40		12,70	11,20	0,10		11,30
Δ.Τ.102	18,70				18,70	18,70			18,70
Δ.Τ.103	11,50		1,00		12,50	11,50			11,50
Δ.Τ.104	10,80		0,70		11,50	10,70	0,10		10,80
Δ.Τ.105	10,70		0,70		11,40	10,40	0,30		10,70
Δ.Τ.106	17,40				17,40	16,45	0,95		17,40
Δ.Τ.107	10,10		0,50		10,60	10,10			10,10
Δ.Τ.108	7,90		0,80		8,70	7,90			7,90
Δ.Τ.109	17,40				17,40	17,40			17,40
Δ.Τ.110	12,60		0,30		12,90	12,60			12,60
Δ.Τ.111	11,10		0,80		11,90	10,70	0,40		11,10
Δ.Τ.112	6,20				6,20	6,20			6,20
Δ.Τ.113	11,70				11,70	11,70			11,70
Δ.Τ.114	11,50				11,50	11,50			11,50
Δ.Τ.115	10,30			5,90	16,20	10,30			10,30
Δ.Τ.116	12,40		0,60		13,00	12,40			12,40
Δ.Τ.117	14,50				14,50	14,50			14,50
Δ.Τ.118	3,75		0,65		4,40	3,70		0,05	3,75
Δ.Τ.119	11,40		2,30		13,70	11,40			11,40
Αθροισμα:	221,25		9,75	5,90	236,90	219,35	1,85	0,05	221,25

Πίνακας 4. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Βαθύ σε Ηα.

ΒΑΘΥ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.201	17,30		0,70		18,00	17,20	0,10		17,30
Δ.Τ.202	8,62				8,62	8,62			8,62
Δ.Τ.203	11,75		0,40		12,15	11,75			11,75
Δ.Τ.204	17,48				17,48	17,48			17,48
Δ.Τ.205	8,37		0,20		8,57	7,37	1,00		8,37
Δ.Τ.206	13,86		0,60		14,46	13,66	0,20		13,86
Δ.Τ.207	10,45		0,20		10,65	10,15		0,30	10,45
Δ.Τ.208	13,25		0,90		14,15	13,05	0,20		13,25
Δ.Τ.209	17,28				17,28	17,28			17,28
Δ.Τ.210	14,40		0,30		14,70	14,40			14,40
Δ.Τ.211	13,07				13,07	13,00	0,07		13,07
Δ.Τ.212	10,14				10,14	9,74	0,40		10,14
Δ.Τ.213	15,22				15,22	15,22			15,22
Δ.Τ.214	8,30				8,30	8,30			8,30
Δ.Τ.215	9,46				9,46	9,46			9,46
Αθροισμα:	188,95		3,30		192,25	186,68	1,97	0,30	188,95

Πίνακας 5. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Κορομηλιά σε Ha.

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.301	7,00		0,09		7,09	5,30	1,70		7,00
Δ.Τ.302	11,00		0,28		11,28	9,00	2,00		11,00
Δ.Τ.303	13,70		0,53		14,23	13,00	0,70		13,70
Δ.Τ.304	8,68				8,68	8,68			8,68
Δ.Τ.305	15,44				15,44	15,44			15,44
Δ.Τ.306	12,48				12,48	12,48			12,48
Δ.Τ.307	17,14		0,50		17,64	16,84	0,30		17,14
Δ.Τ.308	9,02				9,02	8,30	0,72		9,02
Δ.Τ.309	9,47				9,47	9,00	0,47		9,47
Δ.Τ.310	12,91				12,91	12,91			12,91
Δ.Τ.311	10,30				10,30	10,30			10,30
Δ.Τ.312	10,26		0,40		10,66	10,16	0,10		10,26
Δ.Τ.313	10,83				10,83	10,80	0,03		10,83
Δ.Τ.314	10,00		0,20		10,20	10,00			10,00
Δ.Τ.315	13,50		0,22		13,72	13,00	0,50		13,50
Δ.Τ.316	12,60		0,10		12,70	12,00	0,60		12,60
Δ.Τ.317	13,43		0,20		13,63	10,43	2,70	0,30	13,43
Δ.Τ.318	14,79				14,79	6,79	8,00		14,79
Δ.Τ.319	15,28		0,60		15,88	14,28	1,00		15,28
Αθροισμα:	227,83		3,12		230,95	208,71	18,82	0,30	227,83

Πίνακας 6. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Γκαλντερίμι σε Ηα.

ΓΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.401	7,91				7,91	7,91			7,91
Δ.Τ.402	7,70		0,51		8,21	7,30	0,40		7,70
Δ.Τ.403	16,02				16,02	15,32	0,70		16,02
Δ.Τ.404	9,65				9,65	9,65			9,65
Δ.Τ.405	9,00		0,44		9,44	9,00			9,00
Δ.Τ.406	17,50				17,50	17,50			17,50
Δ.Τ.407	9,93		0,60		10,53	9,93			9,93
Δ.Τ.408	13,45		0,30		13,75	13,35	0,10		13,45
Δ.Τ.409	12,20				12,20	9,70	2,50		12,20
Δ.Τ.410	14,27				14,27	12,27	2,00		14,27
Δ.Τ.411	10,87				10,87	10,57	0,30		10,87
Δ.Τ.412	10,89				10,89	10,89			10,89
Αθροισμα:	139,39		1,85		141,24	133,39	6,00		139,39

Πίνακας 7. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Λύξα σε Ha.

ΛΥΞΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Αγρον η		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικ ά Είδη	
Δ.Τ.501	15,00				15,00	15,00			15,00
Δ.Τ.502	9,00				9,00	9,00			9,00
Δ.Τ.503	14,30		2,50		16,80	12,30	2,00		14,30
Δ.Τ.504	21,80		0,20		22,00	21,50	0,30		21,80
Δ.Τ.505	10,30				10,30	10,30			10,30
Δ.Τ.506	14,60		1,60		16,20	13,30	1,30		14,60
Δ.Τ.507	20,00		0,60		20,60	15,50	4,50		20,00
Δ.Τ.508	18,30		8,70		27,00	15,00	3,30		18,30
Δ.Τ.509	10,85		0,10		10,95	9,85	0,30	0,70	10,85
Δ.Τ.510	25,40		1,64		27,04	20,90	4,50		25,40
Δ.Τ.511	8,50		0,21		8,71	8,00	0,50		8,50
Δ.Τ.512	5,20		0,21		5,41	4,90	0,30		5,20
Δ.Τ.513	8,13				8,13	7,90	0,23		8,13
Δ.Τ.514	16,74		0,30		17,04	13,54	3,20		16,74
Δ.Τ.515	5,00				5,00	5,00			5,00
Δ.Τ.516	12,95				12,95	12,95			12,95
Δ.Τ.517	8,86				8,86	8,86			8,86
Δ.Τ.518	11,75				11,75	11,75			11,75
Δ.Τ.519	10,45				10,45	10,45			10,45
Δ.Τ.520	13,10		0,20		13,30	12,70	0,40		13,10
Δ.Τ.521	16,20				16,20	14,70	1,50		16,20
Δ.Τ.522	11,55				11,55	11,25	0,30		11,55
Δ.Τ.523	14,20				14,20	14,10	0,10		14,20
Δ.Τ.524	14,15				14,15	14,15			14,15

Δ.Τ.525	17,30				17,30	17,30			17,30
Δ.Τ.526	10,75				10,75	10,75			10,75
Δ.Τ.527	9,45		0,20		9,65	7,85	1,60		9,45
Αθροισμα:	353,83		16,46		370,29	328,80	24,33	0,70	353,83

Πίνακας 8. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Κόζιακα σε Ha.

ΚΟΖΙΑΚΑΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.601	10,98		2,00		12,98	4,68	6,30		10,98
Δ.Τ.602	11,36		2,20		13,56	4,30	7,06		11,36
Δ.Τ.603	6,80				6,80	5,40	1,40		6,80
Δ.Τ.604	13,54		0,30		13,84	13,24	0,30		13,54
Δ.Τ.605	12,58		0,20		12,78	12,28	0,30		12,58
Δ.Τ.606	17,53		1,20		18,73	14,23	3,30		17,53
Δ.Τ.607	22,77		1,60		24,37	18,77	4,00		22,77
Δ.Τ.608	17,99		1,10		19,09	17,79	0,20		17,99
Δ.Τ.609	12,99		2,50		15,49	12,59	0,40		12,99
Δ.Τ.610	11,00		0,98		11,98	11,00			11,00
Δ.Τ.611	19,68		3,20		22,88	19,68			19,68
Δ.Τ.612	17,43		0,50		17,93	17,43			17,43
Δ.Τ.613	11,97		0,70		12,67	11,97			11,97
Δ.Τ.614	19,57		0,90		20,47	18,97	0,60		19,57
Δ.Τ.615	16,33		1,00		17,33	16,33			16,33
Δ.Τ.616	22,21		1,90		24,11	22,01	0,20		22,21
Δ.Τ.617	9,25		2,10		11,35	9,15	0,10		9,25
Δ.Τ.618	12,53		1,90		14,43	12,53			12,53
Δ.Τ.619	10,87				10,87	10,87			10,87
Δ.Τ.620	17,13		2,80		19,93	17,13			17,13
Δ.Τ.621	9,93		2,90		12,83	9,93			9,93
Δ.Τ.622	14,17				14,17	14,17			14,17
Δ.Τ.623	9,77		0,50		10,27	9,77			9,77
Δ.Τ.624	16,20		1,23		17,43	16,20			16,20

Δ.Τ.625	15,12		0,70		15,82	15,12			15,12
Δ.Τ.626	14,44		4,47		18,91	14,44			14,44
Δ.Τ.627	21,60		4,48		26,08	21,60			21,60
Δ.Τ.628	14,70		3,60		18,30	14,70			14,70
Δ.Τ.629	12,96		0,26		13,22	12,96			12,96
Δ.Τ.630	20,00		0,74		20,74	20,00			20,00
Αθροισμα:	443,40		45,96		489,36	419,24	24,16		443,40

Πίνακας 9. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Βίγγα σε Ηα.

ΒΙΓΓΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Αγρον η		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.701	9,90				9,90	7,00	2,90		9,90
Δ.Τ.702	11,90				11,90	8,40	3,50		11,90
Δ.Τ.703	7,45		0,80		8,25	7,20	0,25		7,45
Δ.Τ.704	11,75		0,60		12,35	11,50	0,25		11,75
Δ.Τ.705	21,40		0,90		22,30	20,00	1,10	0,30	21,40
Δ.Τ.706	8,70		0,40		9,10	8,20	0,50		8,70
Δ.Τ.707	22,60		3,85		26,45	22,60			22,60
Δ.Τ.708	14,80		2,60		17,40	14,60	0,20		14,80
Δ.Τ.709	19,30		1,60		20,90	16,60	2,70		19,30
Δ.Τ.710	10,05		0,50		10,55	8,55	1,50		10,05
Δ.Τ.711	10,55		0,80		11,35	7,35	2,40	0,80	10,55
Δ.Τ.712	9,60		0,50		10,10	7,20	1,90	0,50	9,60
Δ.Τ.713	11,80		1,30		13,10	10,10	1,30	0,40	11,80
Δ.Τ.714	14,95		1,50		16,45	12,45	2,50		14,95
Δ.Τ.715	13,60		2,00		15,60	11,80	1,80		13,60
Δ.Τ.716	3,45		14,40		17,85	3,45			3,45
Δ.Τ.717	8,75				8,75	8,75			8,75
Δ.Τ.718	7,30		1,40		8,70	7,00	0,30		7,30
Δ.Τ.719	7,90		0,68		8,58	6,10	1,80		7,90
Δ.Τ.720	17,60		1,60		19,20	16,80	0,80		17,60
Δ.Τ.721	8,90		1,10		10,00	8,70	0,20		8,90
Δ.Τ.722		7,50			7,50	7,50			7,50
Αθροισμα:	252,25	7,50	36,53		296,28	231,85	25,90	2,00	259,75

Πίνακας 10. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Λιοπέικα σε Ηα.

ΛΙΟΥΠΕΙΚΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Εκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Αγον η		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.801	10,95		2,20		13,15	10,25	0,70		10,95
Δ.Τ.802	12,60				12,60	11,10	1,50		12,60
Δ.Τ.803	11,80		1,90		13,70	11,80			11,80
Δ.Τ.804	9,75				9,75	9,75			9,75
Δ.Τ.805	11,75		1,60		13,35	11,55	0,20		11,75
Δ.Τ.806	13,80		3,00		16,80	12,90	0,90		13,80
Δ.Τ.807	9,10		1,60		10,70	9,10			9,10
Δ.Τ.808	9,90		1,80		11,70	9,90			9,90
Δ.Τ.809	13,20				13,20	13,20			13,20
Δ.Τ.810	12,80				12,80	12,80			12,80
Δ.Τ.811	13,75				13,75	13,75			13,75
Δ.Τ.812	12,95		4,10		17,05	12,95			12,95
Δ.Τ.813	16,25		1,80		18,05	16,25			16,25
Δ.Τ.814	13,70		1,30		15,00	13,70			13,70
Δ.Τ.815	12,65				12,65	12,30	0,10	0,25	12,65
Δ.Τ.816	14,10				14,10	14,10			14,10
Δ.Τ.817	10,10		2,40		12,50	10,10			10,10
Δ.Τ.818	8,70		2,00		10,70	8,70			8,70
Δ.Τ.819	9,75		3,40		13,15	9,75			9,75
Δ.Τ.820	16,30		0,20		16,50	15,90	0,40		16,30
Δ.Τ.821	25,20		1,35		26,55	25,20			25,20
Δ.Τ.822	8,65		7,90		16,55	8,65			8,65
Δ.Τ.823	20,20		4,70		24,90	20,20			20,20
Δ.Τ.824	24,60		1,00		25,60	24,60			24,60
Δ.Τ.825	25,15		1,80		26,95	25,15			25,15

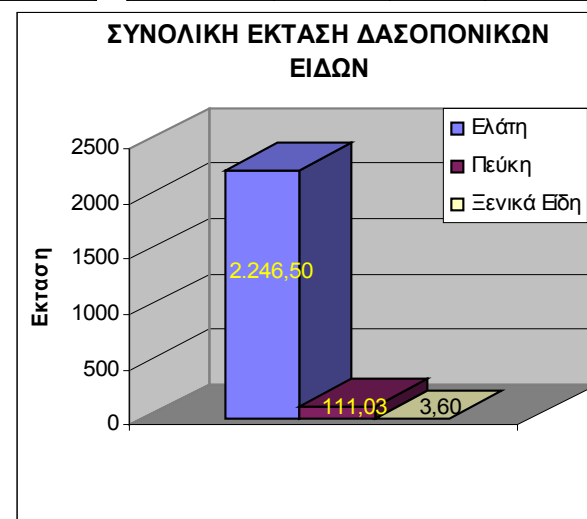
Δ.Τ.826		105,28			105,28	105,28			105,28
Αθροισμα:	347,70	105,28	44,05		497,03	448,93	3,80	0,25	452,98

Πίνακας 11. Συνολική έκταση των τμημάτων της Ο.Μ. Γκλαπάτσα σε Ha.

ΓΚΛΑΜΠΙΑΤΣΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Τμήματος	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
Δ.Τ.901	17,30		0,30		17,60	17,20	0,10		17,30
Δ.Τ.902	14,80		1,00		15,80	14,70	0,10		14,80
Δ.Τ.903	23,70				23,70	22,90	0,80		23,70
Δ.Τ.904	18,65				18,65	14,65	4,00		18,65
Αθροισμα:	74,45		1,30		75,75	69,45	5,00		74,45

Πίνακας 12. Συνολική έκταση Π.Δ. Πετρούλιου κατά ορειογραφική μονάδα σε Ha

Ορειογραφ. Μονάδες	ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ				Συνολική Έκταση Ορειο.Μον.	ΤΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ			Σύνολο
	Δασοσκεπής	Μερικώς Δασοσκεπής	Γυμνή	Άγονη		Ελάτη	Πεύκη	Ξενικά Είδη	
ΜΠΡΑΪΚΟ	221,25		9,75	5,90	236,90	219,35	1,85	0,05	221,25
ΒΑΘΥ	188,95		3,30		192,25	186,68	1,97	0,30	188,95
ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ	227,83		3,12		230,95	208,71	18,82	0,30	227,83
ΓΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙ	139,39		1,85		141,24	133,39	6,00		139,39
ΛΥΞΑ	353,83		16,46		370,29	328,80	24,33	0,70	353,83
ΚΟΖΙΑΚΑΣ	443,40		45,96		489,36	419,24	24,16		443,40
ΒΙΓΓΑ	252,25	7,50	36,53		296,28	231,85	25,90	2,00	259,75
ΛΙΟΥΠΕΪΚΑ	347,70	105,28	44,05		497,03	448,93	3,80	0,25	452,98
ΓΚΛΑΜΠΑΤΣΑ	74,45		1,30		75,75	69,45	5,00		74,45
ΣΥΝΟΛΟ:	2.249,05	112,78	162,32	5,90	2.530,05	2.246,40	111,83	3,60	2.361,83

Η συνολική δασοσκεπής έκταση (που καλύπτεται από την ελάτη) ανέρχεται σε 2246,40 Ha. Αυτή διακρίθηκε σε δύο διαχειριστικές κλάσεις: την οικονομική και την προστατευτική. Η πρώτη διαχειριστική κλάση με έκταση 1.925,82 Ha περιλαμβάνει τις ορεογραφικές μονάδες 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, μέρος της 800 και 900 και η δεύτερη τα τμήματα 824,825 και 826 με συνολική έκταση 155,03 Ha. Στην προστατευτική κλάση κρίθηκε σκόπιμο και αναγκαίο να συμπεριληφθούν και τα Δασικά Τμήματα: 812, 818, 819, 822, 823, 707, 101, 102, 103, 108, 115 και 119 συνολικής έκτασης 153,85 Ha, ως υπερκείμενα οικισμών και δασοδρόμων ή ως έχοντας ασταθή εδάφη και μεγάλες εγκάρσιες κλίσεις. Για τα ανωτέρω προστατευτικά δασικά τμήματα θα συντάσσεται κάθε φορά αντίστοιχο σχέδιο δασοκομικού χειρισμού με βάση τις επί μέρους ανάγκες για την βελτίωση της προστατευτικής επίδρασή τους.

Το δασικό τμήμα 113 με έκταση 11,70 Ha έχει μείνει ελεύθερο από κάθε επέμβαση για να παρακολουθείται η φυσική εξέλιξή του.

Η Πεύκη (μαύρη, δασική και λευκόδερμη) και τα ξενικά είδη που προέρχονται από τεχνητή αναγέννηση, καταλαμβάνουν έκταση 115,43 Ha και αποτελούν αυτοτελή διαχειριστική κλάση.

Επιπλέον στη συνολική έκταση του δάσους διακρίνουμε και τις παρακάτω κατηγορίες:

1. Λιβαδότοποι (Περτουλιώτικα Λιβάδια) που ανέρχονται σε 114,00Ha.
2. Τους δύο υπαλπικούς βοσκότοπους («Μπουντούρα»-«Κόζιακα»), που βόσκονται τη θερινή περίοδο, που ανέρχεται σε 583,71 Ha.
3. Κοινοτικές εκτάσεις (αγροί, οικισμοί κλπ) που ανέρχεται σε 9,74 Ha.

Κάθε ορεογραφική μονάδα όπως προαναφέρθηκε, διαιρέθηκε σε τμήματα που το καθένα αποτελεί αυτοτελή διαχειριστική μονάδα στη μέθοδο του ελέγχου. Η έκταση των τμημάτων αυτών κυμαίνεται από 5-26 Ha (όπως ο παρακάτω πίνακας). Η διαίρεση των ορεογραφικών μονάδων 200 και 300 έγινε από τον καθηγητή Α. Οικονομόπουλο και τον τότε επιμελητή (Ομ. Καθηγητή μέχρι το θάνατό του) κ. Αστέρη και των υπολοίπων 100, 400, 600, 700, 800 και 900 έγινε με την επίβλεψη του εργαστηρίου Διαχειριστικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και από τους τότε δασολόγους του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου κ. Κούρτη και Σάκκα.

III. ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Η τοπογράφιση του δάσους για την ακριβή εκτίμηση της έκτασης και τον υπολογισμό των αυξητικών στοιχείων άρχισε από το έτος 1950 και ύστερα από πολλές αναστολές και εμπόδια περατώθηκε το έτος 1960 από τον τοπογράφο Δευκαλίωνα Κατώπη, που εργάστηκε κατά τα έτη 1957, 1958, 1959 μέχρι 10/2/1960.

Παραδόθηκε τότε ο τοπογραφικός χάρτης Περιοχίου με κλίμακα 1:4.000 σε επτά φύλλα από κίναβο και σε ένα φύλλο με κλίμακα 1:10.000.

Έγινε εξασφάλιση της αποτύπωσης με τριγωνομετρικά σημεία και ορόσημα και συντάχθηκε ειδικό τεύχος, που περιέχει τις συντεταγμένες, τα υψόμετρα και τα γεωγραφικά αζιμούθια των τριγωνομετρικών σημείων για να είναι δυνατή η συμπλήρωση της αποτύπωσης.

Σήμερα καταβάλλεται προσπάθεια να συνταχθεί καινούργιος τοπογραφικός χάρτης από το εργαστήριο Τηλεπισκόπησης και Διαχειριστικής από αεροφωτογραφίες, που πάρθηκαν από ειδικό συνεργείο του Υπουργείου Γεωργίας, το έτος 1992.

IV. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΠΟΥ

Η διάκριση ποιοτήτων τόπου είναι απαραίτητη για την επιτυχία των δασοκομικών επεμβάσεων, της διαχειριστικής μορφής των συστάδων, του καθορισμού της ωριμότητας και της καλλιέργειας των συστάδων.

Παρακάτω δίνονται πίνακες που δείχνουν τις Ποιότητες Τόπου σε Ηα, κατά ορεογραφική μονάδα και δασικό τμήμα.

Η διαίρεση σε ποιότητες τόπου (σταθμικούς τύπους) με τη βοήθεια της υποβλάστησης και του ύψους των ατόμων διαμέτρου 34 εκ. και πάνω.

Στην πρώτη περίπτωση, η διαίρεση των ποιοτήτων τόπου έγινε με διάκριση των φυτοκοινωνικών μονάδων με τη βοήθεια της υποβλάστησης σύμφωνα με τη μέθοδο του Schlenker και Ellenberg και Σ. Ντάφη.

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή ο διαχωρισμός των φυτοκοινωνικών μονάδων έγινε με τη βοήθεια ομάδων φυτοδεικτών και μάλιστα από την παρουσία ή απουσία ορισμένων μονάδων. Στην ίδια ομάδα περιλαμβάνονται όλα τα είδη που παρουσιάζουν παραπλήσιες ιδιότητες σε ότι αφορά τη συμπεριφορά τους σε έναν ορισμένο παράγοντα του περιβάλλοντος.

Οι ομάδες αυτές αντιπροσωπεύουν λοιπόν ορισμένες βαθμίδες μίας οικολογικής σειράς. Οι διαχωριζόμενες φυτοκοινωνικές ομάδες - σταθμικοί τύποι χαρακτηρίζονται οικολογικά από τον συνδυασμό των ομάδων φυτοδεικτών που εμφανίζονται σ' αυτές. Στην προκειμένη περίπτωση διακρίθηκαν οι παρακάτω πέντε ομάδες φυτοδεικτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΜΑΔΩΝ

Α' ΟΜΑΔΑ

Μεσοϋγρόφυτα με στενό οικολογικό εύρος και δείκτες γονίμων εδαφών με κανονική διαίτα υγρασίας.

Anthyrium felix Feminae

Mnium odulatum

Carex remota

Asperula odorata

Mnium afinae

Β' ΟΜΑΔΑ

Μεσόφυτα είδη, που δείχνουν περισσότερο ή λιγότερο κανονικές συνθήκες υγρασίας και εδάφη σχετικά γόνιμα.

Geum urbanum

Lapsana communis

Geranium robertianum

Melica uniflora

Cicerbita muralis

Geranium striatum
Dentaria bulbifera.

Calamintha grandiflora.

Γ' ΟΜΑΔΑ

Μεσόφυτα είδη με μεγαλύτερο οικολογικό εύρος.

Veronica chamedrys
Brachypodium sylvaticum
Scleropodium purum
Viola silvestris
Arimonia agrimonoides
Hieracium murorum

Δ' ΟΜΑΔΑ

Μεσόφυτα είδη με ευρύ οικολογικό εύρος, που αποφεύγουν τους κατά-ξηρους και άγονους σταθμούς

Anthoxanthum odoratum
Veronica serpyllifolia
Festuca heterophylla
Satureja vulgaris
Hieracium bauhini

Ε ΟΜΑΔΑ

Ξηροφυτικά είδη, που εμφανίζονται κυρίως σε άγονους σταθμούς (κλιτείς νοτίων εκθέσεων), ράχεις και διάκενα.

Hieracium pilosella
Trifolium procumbens
Trifolium arvense
Cynosurus echinatus
Carlina vulgaris
Thymus serpyllus

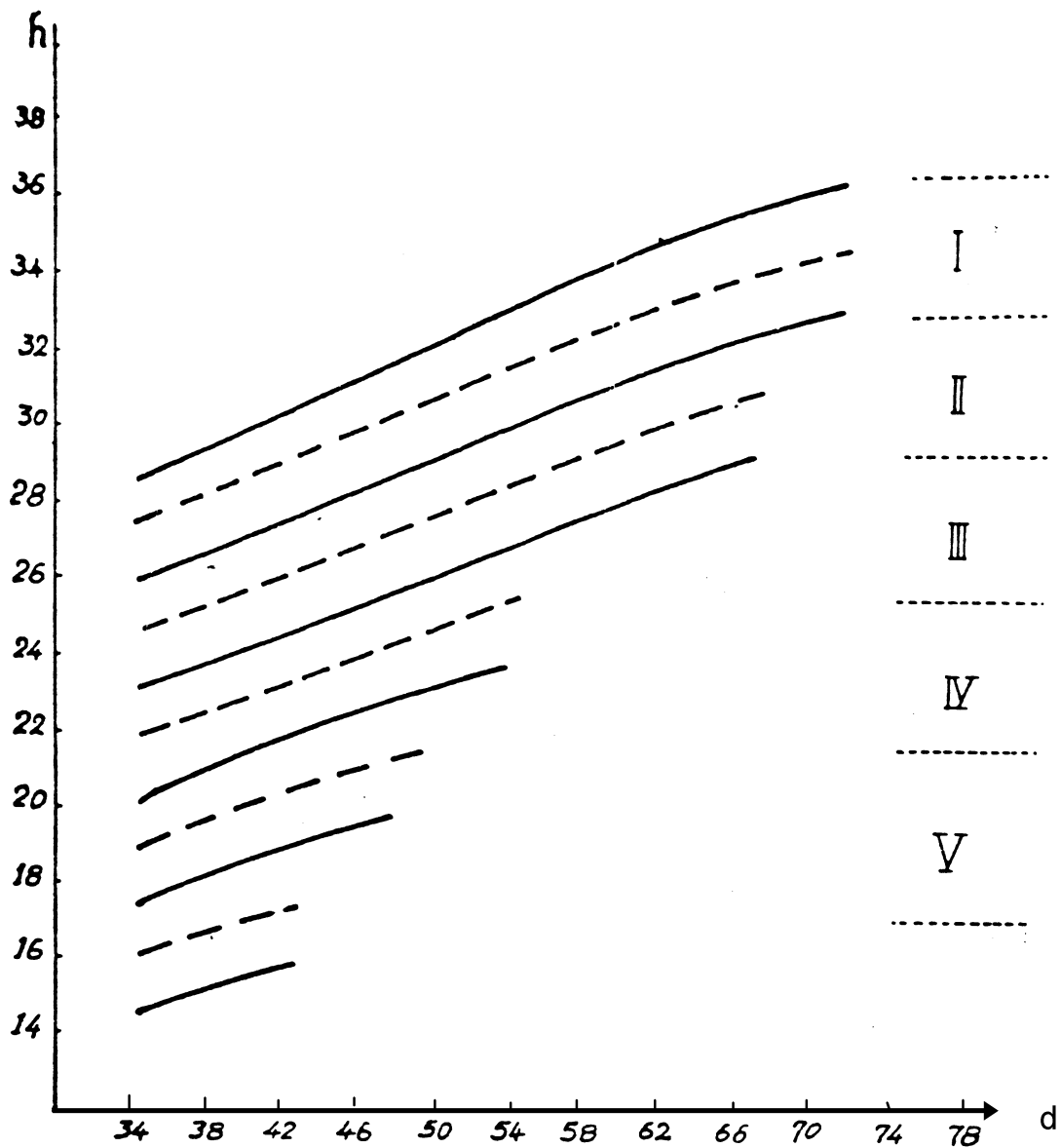
Με τη βοήθεια των προηγούμενων ομάδων καταρτίστηκαν κλειδες προσδιορισμού των φυτοκοινωνικών ομάδων που διακρίθηκαν και αντίστοιχα της ποιότητας τόπου. Οι κάθε ομάδες αναγράφονταν με κεφαλαίο γράμμα, όταν αντιπροσωπεύονταν με περισσότερα από τα μισά των ειδών που ανήκαν σ' αυτές με μικρό, όταν αντιπροσωπεύονταν με λιγότερα από τα μισά, και με μικρό μέσα σε παρένθεση, όταν ο βαθμός πιστότητας ήταν μικρότερος από 20%.

Η διάκριση των ποιοτήτων τόπου έγινε συμβατικά και ισχύει επομένως μόνο για την περιοχή αυτή. Οι κλειδες προσδιορισμού των κάθε φυτοκοινωνικών μονάδων και των αντίστοιχων ποιοτήτων τόπου έχουν όπως παρακάτω :

ΑΒΓ	I ποιότητα τόπου
αΒΓδ	II ποιότητα τόπου
ΒΓΔ(ε) ή ΒΓδ(ε)	III ποιότητα τόπου
(β)ΓΔε	IV ποιότητα τόπου
γΔΕ	V ποιότητα τόπου

Στη δεύτερη περίπτωση η διαίρεση των ποιοτήτων τόπου έγινε σε διάγραμμα συντεταγμένων με τεταγμένες τις διαμέτρους και τετμημένες το ύψος.

Στη συνέχεια με βάση τα προηγούμενα προσδιορίστηκαν για κάθε τμήμα και ορεογραφική μονάδα οι αντίστοιχες ποιότητες τόπου.

Πίνακας 13. Ποιότητες Τόπου Ο.Μ. Μπράικο και Βαθύ σε Ηα

ΜΠΡΑΙΚΟ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.101		0,60	5,36	4,80	0,44	11,20
Δ.Τ.102			5,12	11,94	1,64	18,70
Δ.Τ.103			1,90	6,10	3,50	11,50
Δ.Τ.104			3,28	6,76	0,66	10,70
Δ.Τ.105			5,40	5,00		10,40
Δ.Τ.106		2,16	2,69	8,76	2,84	16,45
Δ.Τ.107		0,65	5,15	4,30		10,10
Δ.Τ.108	0,30	0,60	4,80	2,20		7,90
Δ.Τ.109	0,29	0,89	8,82	6,37	1,03	17,40
Δ.Τ.110		1,60	6,80	4,20		12,60
Δ.Τ.111		2,30	4,90	3,50		10,70
Δ.Τ.112		1,40	1,94	2,86		6,20
Δ.Τ.113	5,60	6,10				11,70
Δ.Τ.114	1,30	2,90	6,20	1,10		11,50
Δ.Τ.115		1,45	5,50	3,35		10,30
Δ.Τ.116		1,30	5,70	5,40		12,40
Δ.Τ.117		2,70	9,90	1,90		14,50
Δ.Τ.118		3,20		0,50		3,70
Δ.Τ.119		6,20	3,30	1,90		11,40
Αθροισμα:	7,49	34,05	86,76	80,94	10,11	219,35

ΒΑΘΥ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.201		1,00	12,60	2,60	1,00	17,20
Δ.Τ.202			2,90	5,72		8,62
Δ.Τ.203			6,60	5,15		11,75
Δ.Τ.204		0,90	14,18	2,40		17,48
Δ.Τ.205		0,70	1,50	4,67	0,50	7,37
Δ.Τ.206		1,90	8,16	3,60		13,66
Δ.Τ.207		3,60	4,25	2,30		10,15
Δ.Τ.208		7,35	5,10	0,60		13,05
Δ.Τ.209		5,80	9,78	1,70		17,28
Δ.Τ.210	0,70	9,70	3,70	0,30		14,40
Δ.Τ.211	1,60	2,80	7,00	1,60		13,00
Δ.Τ.212		0,60	5,60	3,54		9,74
Δ.Τ.213			3,70	11,52		15,22
Δ.Τ.214		1,30	5,00	1,10	0,90	8,30
Δ.Τ.215			4,60	4,86		9,46
Αθροισμα:	2,30	35,65	94,67	51,66	2,40	186,68

Πίνακας 14. Ποιότητες Τόπου Ο.Μ. Κορομηλιά και Γκαλντερίμι σε Ηα

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.301			4,20	0,90	0,20	5,30
Δ.Τ.302		0,90	4,70	3,00	0,40	9,00
Δ.Τ.303		0,90	8,50	2,10	1,50	13,00
Δ.Τ.304			6,32	2,02	0,34	8,68
Δ.Τ.305	4,30	5,50	2,70	1,50	1,44	15,44
Δ.Τ.306		1,28	9,44	1,76		12,48
Δ.Τ.307		7,22	8,44	0,56	0,62	16,84
Δ.Τ.308		1,70	2,90	3,20	0,50	8,30
Δ.Τ.309		2,10	6,90			9,00
Δ.Τ.310		3,40	9,51			12,91
Δ.Τ.311		1,24	8,54	0,52		10,30
Δ.Τ.312			5,56	4,60		10,16
Δ.Τ.313	0,30	1,00	8,66	0,30	0,54	10,80
Δ.Τ.314		0,60	3,90	5,50		10,00
Δ.Τ.315		0,60	8,10	3,60	0,70	13,00
Δ.Τ.316		1,60		5,90	4,50	12,00
Δ.Τ.317			8,93	1,50		10,43
Δ.Τ.318	2,50	1,90	2,39			6,79
Δ.Τ.319		1,70	7,28	5,30		14,28
Αθροισμα:	7,10	31,64	116,97	42,26	10,74	208,71

Γκαλντερίμι Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.401			3,81	4,10		7,91
Δ.Τ.402			3,60	3,40	0,30	7,30
Δ.Τ.403			9,42	5,90		15,32
Δ.Τ.404		0,82	8,32	0,51		9,65
Δ.Τ.405		5,50	1,30	1,04	1,16	9,00
Δ.Τ.406		5,70	9,10	2,70		17,50
Δ.Τ.407		1,80	6,03	2,10		9,93
Δ.Τ.408		2,40	7,35	3,60		13,35
Δ.Τ.409			4,80	4,50	0,40	9,70
Δ.Τ.410		0,40	10,47		1,40	12,27
Δ.Τ.411		3,10	4,57	2,90		10,57
Δ.Τ.412		0,70	10,01	0,18		10,89
Αθροισμα:		20,42	78,78	30,93	3,26	133,39

Πίνακας 15. Ποιότητες Τόπου Ο.Μ. Λύξα και Κόζιακα σε Ηα

Διαχειριστικό Σχέδιο Πανεπιστημιακού Δάσους Πετρουλίου 2009-2018

ΛΥΣΑ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.501		0,90	13,12	0,98		15,00
Δ.Τ.502	1,30	0,30	5,90	1,50		9,00
Δ.Τ.503		0,40	8,00	3,00	0,90	12,30
Δ.Τ.504		3,86	13,90	3,74		21,50
Δ.Τ.505		0,80	8,80	0,70		10,30
Δ.Τ.506		1,46	10,34	1,50		13,30
Δ.Τ.507			7,80	7,40	0,30	15,50
Δ.Τ.508		0,70	13,70	0,60		15,00
Δ.Τ.509			8,45	1,40		9,85
Δ.Τ.510			19,10	1,80		20,90
Δ.Τ.511			4,68	2,90	0,42	8,00
Δ.Τ.512			4,04	0,56	0,30	4,90
Δ.Τ.513			4,70	3,20		7,90
Δ.Τ.514			11,14	2,40		13,54
Δ.Τ.515		0,70	3,90	0,40		5,00
Δ.Τ.516		2,10	9,65	1,20		12,95
Δ.Τ.517		0,70	7,46	0,70		8,86
Δ.Τ.518		6,85	1,00	3,90		11,75
Δ.Τ.519		2,80	3,85		3,80	10,45
Δ.Τ.520		2,30	7,60	2,80		12,70
Δ.Τ.521		1,60	10,50	2,60		14,70
Δ.Τ.522		6,40	4,85			11,25
Δ.Τ.523	0,40	6,00	7,70			14,10
Δ.Τ.524		4,25	8,50	1,40		14,15
Δ.Τ.525		15,80	1,10	0,40		17,30
Δ.Τ.526		5,20	5,15	0,40		10,75
Δ.Τ.527		1,80	4,45	0,60	1,00	7,85
Αθροισμα:	1,70	64,92	209,38	46,08	6,72	328,80

ΚΟΖΙΑΚΑΣ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.601			3,00	1,48	0,20	4,68
Δ.Τ.602			1,50	2,80		4,30
Δ.Τ.603		0,50	3,80	1,10		5,40
Δ.Τ.604		3,30	8,44	1,50		13,24
Δ.Τ.605			8,28	4,00		12,28
Δ.Τ.606			12,53	1,70		14,23
Δ.Τ.607		1,90	14,47	2,40		18,77
Δ.Τ.608		2,50	12,89	2,40		17,79
Δ.Τ.609			9,99	1,60	1,00	12,59
Δ.Τ.610			5,30	5,70		11,00
Δ.Τ.611			7,90	11,08	0,70	19,68
Δ.Τ.612			7,46	9,09	0,88	17,43
Δ.Τ.613		4,40	6,11	0,40	1,06	11,97
Δ.Τ.614		4,30	10,37	3,50	0,80	18,97
Δ.Τ.615		1,40	8,30	5,43	1,20	16,33
Δ.Τ.616		5,20	12,01	4,40	0,40	22,01
Δ.Τ.617	0,50	4,45	3,80	0,40		9,15
Δ.Τ.618		0,26	7,30	4,97		12,53
Δ.Τ.619		5,57	3,90	1,40		10,87
Δ.Τ.620		1,00	9,53	6,60		17,13
Δ.Τ.621			7,23	2,10	0,60	9,93
Δ.Τ.622		1,40	10,27	2,50		14,17
Δ.Τ.623		3,40	5,97	0,40		9,77
Δ.Τ.624		4,90	8,50	2,40	0,40	16,20
Δ.Τ.625		5,80	8,62	0,70		15,12
Δ.Τ.626		2,90	9,54	2,00		14,44
Δ.Τ.627		3,40	16,20	1,30	0,70	21,60
Δ.Τ.628		3,50	6,70	3,00	1,50	14,70
Δ.Τ.629	1,40	5,36	5,40	0,80		12,96
Δ.Τ.630		5,20	13,50	1,30		20,00
Αθροισμα:	1,90	70,64	248,81	88,45	9,44	419,24

Πίνακας 16. Ποιότητες Τόπου Ο.Μ. Βίγγα, Λιοπέικα και Γλαπάτσα σε Ηα

ΒΙΓΓΑ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.701			5,50	1,50		7,00
Δ.Τ.702		0,50	6,50	1,40		8,40
Δ.Τ.703			1,80	5,40		7,20
Δ.Τ.704			2,90	6,70	1,90	11,50
Δ.Τ.705		2,95	14,15	2,90		20,00
Δ.Τ.706			3,20	1,30	3,70	8,20
Δ.Τ.707					22,60	22,60
Δ.Τ.708				4,10	10,50	14,60
Δ.Τ.709			11,80	3,70	1,10	16,60
Δ.Τ.710			6,25	2,30		8,55
Δ.Τ.711			5,25	2,10		7,35
Δ.Τ.712			6,10	0,50	0,60	7,20
Δ.Τ.713		0,10	7,20	2,80		10,10
Δ.Τ.714		0,60	5,20	5,95	0,70	12,45
Δ.Τ.715			1,45	6,60	3,75	11,80
Δ.Τ.716				0,40	3,05	3,45
Δ.Τ.717		0,20	4,35	2,74	1,46	8,75
Δ.Τ.718			4,80	0,50	1,70	7,00
Δ.Τ.719			3,90	1,10	1,10	6,10
Δ.Τ.720		1,10	4,40	11,30		16,80
Δ.Τ.721			3,90	4,80		8,70
Δ.Τ.722				7,50		7,50
Αθροισμα:		5,45	98,65	75,59	52,16	231,85

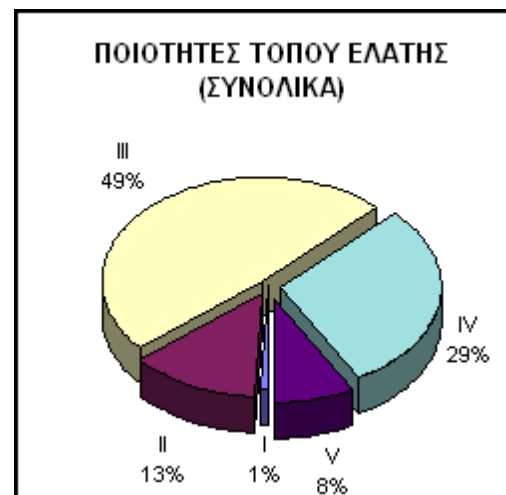
ΓΚΛΑΜΠΑΤΣΑ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.901		0,60	9,50	3,00	4,10	17,20

ΛΙΟΥΠΕΙΚΑ Δασικό Τμήμα	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
Δ.Τ.801			1,26	8,99		10,25
Δ.Τ.802			7,92	2,16	1,02	11,10
Δ.Τ.803		0,73	0,70	10,37		11,80
Δ.Τ.804		2,08	5,49	2,18		9,75
Δ.Τ.805		0,56	8,47	2,04	0,48	11,55
Δ.Τ.806		0,74	11,42	0,74		12,90
Δ.Τ.807		0,42	6,16	2,52		9,10
Δ.Τ.808			8,68	1,22		9,90
Δ.Τ.809		2,85	7,06	3,00	0,29	13,20
Δ.Τ.810		4,38	7,72	0,30	0,40	12,80
Δ.Τ.811		1,58	7,70	3,38	1,09	13,75
Δ.Τ.812				7,25	5,70	12,95
Δ.Τ.813		0,21	3,78	8,03	4,23	16,25
Δ.Τ.814			8,98	4,72		13,70
Δ.Τ.815			3,78	6,22	2,30	12,30
Δ.Τ.816			3,23	10,87		14,10
Δ.Τ.817			1,07	5,83	3,20	10,10
Δ.Τ.818					8,70	8,70
Δ.Τ.819			1,20	1,55	7,00	9,75
Δ.Τ.820			5,66	6,96	3,28	15,90
Δ.Τ.821			7,05	18,15		25,20
Δ.Τ.822				8,65		8,65
Δ.Τ.823			10,00	8,85	1,35	20,20
Δ.Τ.824					24,60	24,60
Δ.Τ.825		5,80	11,54	4,91	2,90	25,15
Δ.Τ.826			5,60	99,68		105,28
Αθροισμα:		19,35	134,47	228,57	66,54	448,93

Δ.Τ.902			1,10	1,20	12,40	14,70
Δ.Τ.903		4,20	9,20	8,30	1,20	22,90
Δ.Τ.904		3,70	5,75	4,00	1,20	14,65
Αθροισμα:		8,50	25,55	16,50	18,90	69,45

Πίνακας 17. Ποιότητες Τόπου κατά Ο.Μ. σε όλο το Π.Δ. Περτουλίου σε Ηα

Ορεογραφ. Μονάδες	ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΟΥ ΕΛΑΤΗΣ					Συνολική Εκταση
	I	II	III	IV	V	
ΜΠΡΑΙΚΟ	7,49	34,05	86,76	80,94	10,11	219,35
ΒΑΘΥ	2,30	35,65	94,67	51,66	2,40	186,68
ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ	7,10	31,64	116,97	42,26	10,74	208,71
ΓΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙ		20,42	78,78	30,93	3,26	133,39
ΛΥΞΑ	1,70	64,92	209,38	46,08	6,72	328,80
ΚΟΖΙΑΚΑΣ	1,90	70,64	248,81	88,45	9,44	419,24
ΒΗΓΑ		5,45	98,65	75,59	52,16	231,85
ΛΙΟΥΠΕΙΚΑ		19,35	134,47	228,57	66,54	448,93
ΓΚΛΑΜΠΑΤΣ Α		8,50	25,55	16,50	18,90	69,45
ΣΥΝΟΛΟ:	20,49	290,62	1.094,04	660,98	180,27	2.246,40

Υ.ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Η Ειδική Περιγραφή των 174 τμημάτων που διακρίθηκαν φαίνεται στα φύλλα ειδικής περιγραφής (Φ.Ε.Π.). Παρακάτω δίδεται σκόπιμα η εξήγηση μερικών όρων μαζί με κλίμακες που χρησιμοποιούνται στην ειδική περιγραφή των τμημάτων.

1. Για την κλίση του εδάφους.

Κλίση επίπεδη	0-3%	ή	0-2°
Κλίση ελαφρά	3-9%	ή	2-5°
Κλίση μέτρια	9-17%	ή	5-10°
Κλίση ισχυρή	17-36%	ή	10-20°
Κλίση απότομη	36-58%	ή	20-30°
Κλίση απόκριμνη	58-100%	ή	30-45°
Κλίση πολύ απόκριμνη	>100%	ή	>45°

2. Για το βάθος του εδάφους.

Εδαφος πολύ αβαθές	μέχρι βάθους	0,15 μ.
Εδαφος αβαθές	μέχρι βάθους	0,15-0,30 μ.
Εδαφος μέτρια βαθύ	μέχρι βάθους	0,30-0,60 μ.
Εδαφος βαθύ	μέχρι βάθους	0,60-1,20 μ.
Εδαφος πολύ βαθύ	μέχρι βάθους	πάνω από 1,20 μ.

3. Για τη συγκόμωση των συστάδων.

Συγκόμωση πολύ πυκνή	1,3
Συγκόμωση πυκνή	1,1-1,2
Συγκόμωση κλειστή	1,0
Συγκόμωση χαλαρή	0,9-0,8
Συγκόμωση φωτεινή	0,7-0,6
Συγκόμωση αραιή	0,5-0,4
Συγκόμωση πολύ αραιή	0,3-0,2
Διάκενο	0,1-0,0

Επίσης ονομάζουμε οριζόντια, κατακόρυφη ή κλιμακωτή συγκόμωση, όταν αυτή πραγματοποιείται με οριζόντια, κατακόρυφη ή κλιμακωτή επαφή των κομών.

4. Για την διάκριση των ποιοτήτων τόπου (όπως στο προηγούμενο κεφάλαιο).
 5. Για τη ποιότητα των κορμών.
 - Καλή : Κορμοί χωρίς εμφανή σφάλματα και που παράγουν άριστο ποιοτικά ξύλο.
 - Μέτρια : Κορμοί χωρίς ουσιώδη σφάλματα και που παράγουν μέτριας ποσότητας ξύλο.
 - Κακή : Κορμοί με ουσιώδη σφάλματα και που παράγουν μόνο καυσόξυλα.
 6. Για την υγεία των διαφόρων τμημάτων.
 - Σταθερή : Τμήματα με υψηλή παραγωγική ικανότητα, που ανταποκρίνεται στη δυνατότητα παραγωγής του περιβάλλοντος και στα οποία είναι δυνατή η εκμετάλλευση της παραγωγικής δυνατότητας τους για περισσότερα από 40-50 χρόνια.
 - Ασταθής : Τμήματα μέτριας ποιοτικής σύνθεσης και μειούμενης παραγωγικής ικανότητας που δεν ανταποκρίνεται στη δυνατότητα παραγωγής του περιβάλλοντος, των οποίων όμως είναι δυνατή η εκμετάλλευση έστω και της μειωμένης παραγωγικής ικανότητάς των ακόμα 20-30 χρόνια.
- Για τις παρατηρήσεις στο μέχρι τώρα χειρισμό θα γίνει ανάλυση παρακάτω.
7. Για τον ξυλώδη όγκο:

Αυτός υπολογίστηκε κατά βαθμίδα με τη βοήθεια τοπικών μαζοπινάκων, αφού πολλαπλασιάστηκε ο αριθμός των δένδρων κάθε βαθμίδας με τον αντίστοιχο όγκο του μαζοπίνακα στη βαθμίδα αυτή και με άθροισμα του όγκου όλων των βαθμίδων. Αυτός δίδεται σε σίλβες (sv).
 8. Για την αύξηση :

Αυτή προσδιορίστηκε κυρίως με τη βοήθεια των δύο τελευταίων απογραφών, όπως φαίνεται στα φύλλα ειδικής περιγραφής.
 9. Για τον ξυλώδη όγκο που θα αποληφθεί (το λήμμα).

Αυτός καθορίστηκε με βάση το δασοκομικό χειρισμό και τις ανάγκες αειφορίας.
 10. Για την μορφή που επιδιώκεται :

(Αυτή αναλύεται στην μέλλουσα διαχείριση).

VI. Η ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Το έτος 1926 συντάχθηκε από τον τότε δασάρχη Τρικάλων Ι, Παναγόπουλο η πρώτη έκθεση της προσωρινής διαχείρισης του δημοσίου δάσους Περτουλίου (105638/20-8-26 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας). Το ξυλαπόθεμα είχε υπολογισθεί σε 470.107 μ³ με μέση ετήσια προσαύξηση κατά στρέμμα 0,483 μ³ και μέσο πραγματικό ξυλαπόθεμα ίσο με 22,17 μ³. Το λήμμα καθορίστηκε σε 5.000 μ³. Επειδή όμως το λήμμα αυτό δεν ήταν δυνατό να αποκομισθεί από το δάσος διότι δεν υπήρχε αυτοκινητόδρομος, μειώθηκε στις 2.000 μ³. Το ποσό αυτό απολήφθηκε από τη θέση «ΒΠΓΑ» για εμπορία.

Εκτός από αυτό απολήφθηκαν ακόμα 250μ³ για ατομικές ανάγκες. Ολοι οι κορμοί που είχαν διάμετρο πάνω από 40 εκ. υλοτομήθηκαν ύστερα από προσήμανση και κατεργάστηκαν με υδροπρίονα, κατά την οποία η πριστή ξυλεία σχίστηκε σε μήκη των 4 μέτρων, μεταφέρθηκε με ζώα στην Πύλη και στη συνέχεια με αυτοκίνητα στα Τρίκαλα.

Το έτος 1936 συντάχθηκε η έκθεση προσωρινής διαχείρισης του δάσους (183/1936 γνωμάτευση του Συμβουλίου Δασών του Υπουργείου Γεωργίας). Το λήμμα καθορίστηκε σε 7.000 μ³, μειώθηκε όμως σε 3.500 μ³ ετησίως, εξαιτίας των δυσμενών συνθηκών κατεργασίας και διάθεσης. Το ξυλώδες κεφάλαιο υπολογίστηκε σε 412.485 μ³ το μέσο κατά εκτάριο σε 146 μ³ και η προσαύξηση σε 4,24 μ³ κατά εκτάριο.

Σαν κανονικό ξυλώδες κεφάλαιο θεωρήθηκε το ποσό των 250 μ³/Ha και για το χρονικό διάστημα 1936-1943 συντάχθηκε πίνακας υλοτομίας. Ως χρόνος περιφοράς καθορίστηκε για τις μονάδες «Βαθύ», «Κορομηλιά» και «Λιουπέϊκα», η περίοδος των 5 ετών και για το υπόλοιπο δάσος η περίοδος των 8 ετών. Είχαν διακριθεί δύο διαχειριστικές κλάσεις, η προστατευτική («Φούρκα-Ορινιθοφωλιά») και η αποδοτική (υπόλοιπες μονάδες).

Η διαχειριστική αυτή έκθεση έκανε τις εξής προτάσεις :

1. Το είδος της υλοτομίας να είναι οι κηπεύσεις.
2. Η κήπευση ή ανανεωτική υλοτομία να γίνεται με την υλοτομία των βαθμίδων 35-41 και άνω, ενώ οι μικρότερες να υλοτομούνται μόνο για καλλιέργεια.
3. Να γίνει υποβοήθηση της φυσικής αναγέννησης με τεχνητή.
4. Να γίνει τεχνητή εισαγωγή της δρυός σε ομάδες και σε κενά μικρής έκτασης για δοκιμή

5. Στη διάρκεια του χρόνου περιφοράς να δασωθούν τεχνητά όλα τα διάκενα με μαύρη πεύκη και άλλα δασικά είδη για πειραματικούς λόγους.
6. Το κανονικό ξυλώδες κεφάλαιο για την εξασφάλιση της διηνέκειας της παραγωγής να ανέλθει σε $250\mu^3/\text{Ha}$.
7. Να ρυθμιστεί η βοσκή όπως παρακάτω:
 - α) Απαγόρευση της βοσκής των αιγών σ' ολόκληρο το δάσος.
 - β) Απαγόρευση της βοσκής των προβάτων και μεγάλων ζώων στις δασικές θέσεις «Λύξα», «Γκαλντερίμι», «Κορομηλιά», «Βαθύ», και «Μπράϊκο» εκτός από μικρό αριθμό αγελάδων.
 - γ) Στο υπόλοιπο μέρος του δάσους η βοσκή να γίνεται μέχρι της εκπόνησης ειδικών σχεδίων βοσκής σύμφωνα με τους γενικούς περιορισμούς του δασικού κώδικα.
 - δ) Να ιδρυθούν λιβάδια στη λωρίδα μεταξύ των δρόμων και στις δύο πλευρές του Ασπροποτάμου.
 - ε) Να απαγορευτεί η βοσκή στην προστατευτική κλάση.

Η προηγούμενη έκθεση δεν εφαρμόστηκε, επειδή μεσολάβησε η ανώμαλη περίοδος του πολέμου.

Από το 1950 η εκμετάλλευση του δάσους άρχισε με τη σύνταξη πινάκων υλοτομίας κατά ορεογραφική μονάδα. Τα έτη 1936 και 1951-52 από τον Αν. Οικονομόπουλο έγιναν έρευνες σχετικά με τα αποδοτικά στοιχεία του δάσους και των συσταδικών τύπων που απαντώνται.

Προσδιορίστηκε η εξίσωση άφλοιου όγκου $V_a = 0,3370 - 0,0256 D + 0,00109 D^2$, έμφλοιου όγκου $V_e = 0,2477 - 0,0212 D + 0,114 D^2$ και ύψος $H = 0,0037 D^2 + 0,607 D + 2,24$.

Από τον κ. Κων/νο Μπασιώτη έγιναν το 1956 έρευνες για τις δασοκομικοβιολογικές ιδιότητες της ελάτης, την μορφή των ελατοσουστάδων, τη φυσική και τεχνητή αναγέννηση και την καλλιέργειά τους. («Τα δάση ελάτης εν Ελλάδα 1956».

Από τον Χρ. Μουλόπουλο έγιναν έρευνες της φυσικής αναγέννησης των ελατοσουστάδων. («Φυσική αναγέννηση των ελατοσουστάδων εν Ελλάδα και ίδια εν των δάσει Περτουλίου» έτος 1956).

Από τον καθηγητή Γ. Τσουμή έγινε το 1961 έρευνα για την ποιοτική ταξινόμηση των κορμοτεμαχίων και της πριστής ξυλείας στο πριονιστήριο του δάσους.

Από τους καθηγητές Αν. Γεωργόπουλο και Κ. Αστέρη έγινε το έτος 1966 έρευνα του καθορισμού της εγκάρσιας διατομής του κορμού των ελατοδένδρων στην οποία μπορεί να μετρηθεί η διάμετρος για τον προσδιορισμό της αύξησής της.

Από τον καθηγητή Κ. Αστέρη και τον τότε δασάρχη Μιχ. Κούρτη το 1966 έγινε έρευνα για τον προσδιορισμό της σχέσης μεταξύ της στηθιαίας διαμέτρου και διαμέτρου της κόμης της ελάτης.

Σχετικές μελέτες που αφορούν το Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου βλέπε Διαχειριστικό Σχέδιο περιόδου 1989-1998 σελ.50.

Επιπρόσθετα την τελευταία 10ετία ολοκληρώθηκαν δύο (2) διδακτορικές διατριβές που αφορούσαν το Π.Δ. Περτουλίου και συγκεκριμένα των:

1. Παπαδόπουλου Ιωάννη «Εκτίμηση και πρόβλεψη εμπορεύσιμου ξύλου από το Π.Δ. Περτουλίου σε συνδυασμό με τις ανάγκες τις ξυλαγοράς» _ Θεσσαλονίκη 1997 και
2. Διαμαντοπούλου Μαρίας «Δασοβιομετρικά μοντέλα για την ελάτη του Π.Δ. Περτουλίου» Θεσσαλονίκη 1996.

Το έτος 1958 άρχισε η διαίρεση και παχυμέτρηση των ορεογραφικών μονάδων «Βαθύ» και «Κορομηλιά» και στη συνέχεια ολόκληρου του δάσους.

1. Υπολογίσθηκε η κανονική κατανομή των κορμών με βάση την εκθετική εξίσωση $\Psi = KE^{-aD}$ και υπολογίσθηκαν πέντε τύποι κατανομής.
2. Κατατάχθηκαν τα τμήματα στον τύπο που αρμόζει.
3. Εγινε κατάταξη των κορμών των διαφόρων τύπων από άποψη αριθμού και όγκου στις κατηγορίες λεπτοί, μέτριοι και χονδροί.
4. Προσδιορίστηκε η καμπύλη επαύξησης της δεκαετίας σε συνάρτηση της έμφλοιας διαμέτρου $\Psi = 0,049 D^2 + 0,59D - 5,95$.
5. Προσδιορίστηκε η εξίσωση του χρόνου ανόδου σε συνάρτηση με τη διάμετρο $t_s = 9,45D + 16,56$.

6. Βρέθηκε η μέση τιμή της κορμικής ύλης στο εκτάριο για το «Βαθύ» 283 μ³ και για την «Κορομηλιά» 235 μ³.
7. Υπολογίστηκε η μέση ετήσια επαύξηση των συστάδων για το «Βαθύ» ίση με 5,38 μ³ και για την «Κορομηλιά» 235 μ³.
8. Βρέθηκε ο χρόνος περιφοράς για τις μονάδες αυτές ίσος με 7 έτη.
9. Εφαρμόστηκε η μέθοδος ελέγχου σαν πιο κατάλληλη για τον προσδιορισμό της αύξησης.
10. Υπολογίστηκε το λήμμα με βάση τον τύπο $Z_{W+} = \frac{V_w - V_n}{a}$ όπου a=35 έτη
11. Δόθηκαν για τα τμήματα των μονάδων αυτών οι διάφορες δασοκομικές, διαχειριστικές, υλωρικές κ.λ.π. κατευθυντήριες γραμμές.
12. Έγινε αξιολόγηση των συστάδων για την εύρεση της πιθανής ποιοτικής συγκρότησης της συγκομιδής από τις καρπώσεις και η ρύθμιση των ποικίλων διαχειριστικών και οικονομικών μέτρων που είναι δυνατό να εξαρτηθούν από αυτή.
13. Έγινε διάκριση φυτοκοινωνικών σταθμικών δεικτών και διακρίθηκαν οι παρακάτω φυτοκοινωνικές ομάδες.
 - α) ομάδα Caltha
 - β) ομάδα Lactuca
 - γ) ομάδα Geranium
 - δ) ομάδα Petasites
 - ε) ομάδα Sanicula
 - ζ) ομάδα Melica
 - η) ομάδα Lusula
14. Έγινε διάκριση σταθμικών τύπων όπως παρακάτω :
 - α) κάθιδροι σταθμικοί τύποι
 - β) υγροί σταθμικοί τύποι
 - γ) νωποί σταθμικοί τύποι
 - δ) εναλλασσόμενοι, νωποί - ξηροί τύποι
 - ε) ξηροί σταθμικοί τύποι.
15. Έγιναν μετρήσεις για τις δαπάνες μετατόπισης με διάφορες μεθόδους, που συγκρινόμενες κατά μ³ και 100 μ. διαδρομής έδωσαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

α) σύρση με Unimog	δρχ. 8,71
β) σύρση με ημίονο	δρχ. 8,66
γ) σύρση με βαρούλκο	δρχ. 14,40
δ) σύρση κρεμαστή με μετακίνηση	δρχ. 4,95
16. Βρέθηκε το ποσοστό του χρηστικού ξύλου ίσο με 70%
 17. Βρέθηκε το χωρητικό κλάσμα της ύλης των τμημάτων, που κυμαίνεται από 25-45%
 18. Εγιναν οικονομικοί λογαριασμοί για τον καθορισμό της οικονομικής λειτουργίας του δάσους για τα έτη 1957-1962
 19. Βρέθηκε για τα έτη 1957-1962 η συνολική δαπάνη παραγωγής για ένα κ.μ. χρηστικού ξύλου πριστής ξυλείας, που ανέρχεται σε 170,60 και 434,80 δρχ. αντίστοιχα.

Όπως αναφέραμε και στα προηγούμενα η διαχείριση του δάσους μέχρι το 1967 έγινε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν από την έκθεση του 1936, που δεν εφαρμόστηκε. Κρίνοντας τα αποτελέσματα της διαχείρισης του δάσους σύμφωνα με την έκθεση αυτή παρατηρούμε :

1. Η παραδοχή της μορφής του δάσους ως κηπευτοειδούς ταιριάζει βέβαια καλύτερα στις οικολογικές συνθήκες του δάσους και τις δασοκομικοβιολογικές ιδιότητες της ελάτης με τη διαφορά όμως ότι οι δομικές μορφές στο δάσος πλησιάζουν λίγο στην πραγματική κηπευτοειδή. Οι συχνά συναντώμενες κηπευτοειδείς μορφές αποτελούν πολλές φορές ισχυρά διαφορισμένες ομήλικες ή σχεδόν ομήλικες συστάδες. Οι χειρισμοί όμως που έλαβαν χώρα δεν απέβλεπαν πάντοτε στην επίτευξη της κηπευτής μορφής. Οι υλοτομίες που γίνονταν, αρνητικά επιλογικές κατά το μεγαλύτερο μέρος, είχαν σα σκοπό κυρίως την εξυγίανση του ξυλαποθέματος από τα σάπια, τα ζημιωμένα και γενικά τα κακόμορφα άτομα.

Η ενέργεια αυτή είχε σαν αποτέλεσμα τον εξωραϊσμό του δάσους αλλά και τη δημιουργία κέντρων αναγέννησης, εγκατεσπαρμένων στο χώρο άτακτα και χωρίς λογική, με αποτέλεσμα την διαιώνιση αυτής της αταξίας και την αύξηση των δυσχερειών για την δημιουργία μίας επιθυμητής δομής.

2. Το ξυλαπόθεμα κατά το 1936 ανέρχονταν σε 412.485 SV και το λήμμα είχε υπολογισθεί σε 7.000 κ.μ., τελικά όμως μειώθηκε σε 3.500 κ.μ.

3. Ο ξυλώδης όγκος που υλοτομήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1936-1966 υπολογίζεται σε 131.181,76 κ.μ. δηλαδή 4.392,72 κ.μ. κάθε χρόνο.

4. Η απόληψη ολοκλήρου του λήμματος (5.000 κ.μ. κατά τον Ι. Παναγόπουλο και 7.000 κ.μ. κατά τον Αν. Οικονομόπουλο) δεν ήταν δυνατή, γιατί δεν υπήρχε κατάλληλο οδικό δίκτυο. Επομένως έπρεπε να μεταποιηθεί πρώτα η ξυλεία και ύστερα να μεταφερθεί στην κατανάλωση. Τελικά αποφασίστηκε η εγκατάσταση παλινδρομικού πολυπρίονα κινούμενου με ατμομηχανή που λειτουργούσε με πριονίδια. Τα εγκαίνια του πριονιστηρίου έγιναν τον Ιούλιο του 1937, και λειτούργησε μέχρι το 1940, οπότε και σταμάτησε επειδή είχε επιστρατευθεί το προσωπικό.

Στις 16/8/1943 το εργοστάσιο βομβαρδίστηκε από Ιταλικό αεροπλάνο και κάηκε.

Το 1945 τέθηκε πάλι σε λειτουργία.

Στη διάρκεια της λειτουργίας του έγιναν έρευνες και βρέθηκε ότι :

α) Το ποσοστό φθοράς είναι υψηλό 39,4-54,0% ανάλογα με την κλάση διαμέτρου των κορμοτεμαχίων (Σβάρνας, 1958) και σύμφωνα με άλλη έρευνα 37,5 - 46,3% (Τσουμής, 1960).

Τα υψηλά αυτά ποσοστά φθοράς οφείλονται σε διάφορους λόγους και μάλιστα στην ακαταλληλότητα μερικών μηχανημάτων, στη μη εξαντλητική κατεργασία των εξακριδίων και στη γενικά μη ικανοποιητική ποιότητα του ξύλου των κορμοτεμαχίων (Τσουμής, 1961), γεγονός που οφείλονται στην προσπάθεια εξυγίανσης του δάσους.

β) Το κόστος μετατόπισης της στρόγγυλης ξυλείας στο πριονιστήριο είναι υψηλό (Δαμασκηνίδης, Σβάρνας, Καρτάσης, 1961), που οφείλεται και στο υψηλό ποσοστό φθοράς και σε άλλους λόγους, όπως είναι η γεωγραφική θέση, η σχετικά μικρή ποσότητα του κατεργασμένου ξύλου καθώς και διοικητικές δυσχέρειες.

Τα προηγούμενα έκαναν προβληματική τη συνέχιση της λειτουργίας του πριονιστηρίου από επιχειρηματική άποψη και έπαψε να λειτουργεί από το 1965.

5. Η υποβοήθηση της φυσικής αναγέννησης με τεχνητή άρχισε το 1954 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Από το 1958 έγινε προσπάθεια εισαγωγής της οξυάς σε κυρίως συστάδες ελάτης με σκοπό τη βελτίωση του εδάφους. Δυστυχώς όμως η προσπάθεια αυτή είχε αποτυχία, γιατί η φύτευση έγινε και σε θέσεις με ενδεδειγμένες για την οξυά αλλά και από την βόσκηση των αγελάδων και των θηραματικών ζώων.

Από το 1965 δοκιμάστηκε η εισαγωγή της ορεινής και πλατανοειδούς σφενδάμου. Όπου αυτά τα είδη φυτεύτηκαν χωρίς περιφραγή καταστράφηκαν από τις αγελάδες και τα άλλα ήμερα και άγρια ζώα.

Η εισαγωγή της πεύκης άρχισε το 1938 και κυρίως το 1952, μέχρι δε το 1967 φυτεύτηκαν 951.508 φυτάρια κυρίως μαύρης πεύκης και καλύφθηκε έκταση 132,5 Ha. Στο εκτάριο φυτεύτηκαν κατά μέσο όρο περίπου 7.200 φυτά, το δε ποσοστό επιτυχίας ανερχόταν σε 60% περίπου κατά μέσο όρο.

Οι αποτυχίες των αναδασώσεων ιδίως των ετών 1952-1954 (επιτυχία 10%) οφείλονταν στη ξηρασία καθώς και τον πλημμυλή έλεγχο στη διάρκεια των εργασιών από της εξαγωγής και συσκευασίας μέχρι της φύτευσης. Έλεγχος φυταρίων που είχαν ξηραθεί απέδειξε ότι τις περισσότερες φορές αυτά είχαν φυτευτεί σε αβαθείς λάκκους και με ρίζες αντεστραμμένες.

Οι ζημιές που παρατηρήθηκαν στις συστάδες κορμιδίων μαύρης πεύκης οφείλονται και στον πυκνό φυτευτικό σύνδεσμο (1Χ0,80μ.) και στην ακατάλληλη προέλευση του σπόρου (Μαύρη πεύκη Θάσου).

Για την παραγωγή των φυταρίων που φυτεύτηκαν λειτούργησαν μέσα στο δάσος τα παρακάτω έξι (6) φυτώρια.

1) Γκρέτσι	έκτασης 0,60 Ha	από το έτος 1957
2) Στουρνάρι	έκτασης 0,10 Ha	από το έτος 1938
3) Λιβάδια	έκτασης 0,22 Ha	από το έτος 1938
4) Κρεμασμένος	έκτασης 0,18 Ha	από το έτος 1954
5) Λύξα	έκτασης 0,18 Ha	από το έτος 1954
6) Μπέρτες	έκτασης 0,41 Ha	από το έτος 1955

6. Η προσπέλαση και διάνοιξη του δάσους άρχισε το έτος 1936, μέχρι τότε όμως δεν υπήρχε καμία αμαξιτή οδός. Το έτος αυτό κατασκευάστηκε η πρώτη δασική οδός μήκους 1.200 μ. από το εργοστάσιο προς το «Βαθύ» κατά μήκος της κοίτης του ρέματος με ημερομισθίους χειρώνακτες εργάτες αντί του ποσού των 5.700 δρχ. Επίσης κατασκευάστηκε τμήμα της δασικής οδού από το εργοστάσιο προς τη δασική περιοχή «Μπράϊκο» μήκους 200 μέτρων αξίας 27.980 δρχ. Οι μέχρι του έτους 1955 κατασκευασθέντες δρόμοι στις βαθιές γραμμές των κοιλάδων είναι τυφλοί.

Κυρίως από το 1957 άρχισε να διανοίγεται το οδικό δίκτυο και μέχρι το 1961 διανοίχτηκαν 30.316 μέτρα δασικών οδών και δαπανήθηκαν 335.171 δρχ. Η ανά 100 μέτρα δαπάνη για χωματουργικά έργα με προωθητήρα, διαμόρφωση πρανών και πρόχειρη κατασκευή τάφρων αποστράγγισης ανερχόταν σε 473 - 1.670 δραχμές ανάλογα με τις δυσχέρειες του εδάφους.

Ύστερα από τα προηγούμενα έγινε αναγκαία η σύνταξη ενός διαχειριστικού σχεδίου, σύμφωνα με τις νεότερες αντιλήψεις περί δασοπονίας προσαρμοσμένο στις παραγωγικές δυνατότητες του δάσους και ικανότητες του περιβάλλοντος, που να μπορεί να εξυπηρετήσει στο διηνεκές τις ποικιλόμορφες ανάγκες και απαιτήσεις του ανθρώπου από αυτά.

Έτσι το 1968 συντάχθηκε το διαχειριστικό σχέδιο του δάσους Περτουλίου για τη δεκαετία 1969-1978 (16754/487/5-5-1969 διαταγή Υπουργείου Γεωργίας Διεύθυνση Β'), το 1978 για τη δεκαετία 1979-1988 (803/22-10-77 απόφ. του Δ.Σ. του Τ.Δ.Δ.Π.Δασών), το 1988 για τη δεκαετία 1989-1998 (1365/6-7-90 απόφαση Διεύθυνσης Δασών Τρικάλων) και το 1998 για τη δεκαετία 1999-2008 (1116/5-4-1999 απόφαση Διεύθυνσης Δασών Περιφέρειας Θεσσαλίας).

Σαν αρχικός σκοπός της διαχείρισης του δάσους τέθηκε η μεγαλύτερη δυνατή παραγωγή πολύτιμου ξύλου με το μεγαλύτερο ξυλώδες κεφάλαιο, η διατήρηση και βελτίωση της υγείας και αντοχής του δάσους, η διατήρηση και αύξηση της παραγωγικότητας του εδάφους και η εξασφάλιση των υδρονομικών, προστατευτικών, υγιεινών, αισθητικών κ.λ.π. επιδράσεων του δάσους, καθώς και η εξυπηρέτηση παράλληλα της έρευνας και της εκπαίδευσης.

Τα σχέδια αυτά έκαναν τις παρακάτω προτάσεις :

A. Για τη βελτίωση του εδάφους.

1. Συμπλήρωση των διακένων.
2. Πύκνωση των αραιών συστάδων.
3. Ενδεδειγμένος χειρισμός των δασοσυστάδων ανάλογα με τις ανάγκες.
4. Εισαγωγή πλατύφυλλων εδαφοβελτιωτικών ειδών.
5. Απαγόρευση της βοσκής.
6. Απομάκρυνση του δυσμενούς εδαφοκαλύμματος, αναμόχλευση του εδάφους για τη διευκόλυνση της αναγέννησης.

B. Για το ξυλώδες κεφάλαιο.

Αυτό υπολογίσθηκε με γενική παχυμέτρηση σε **482.000,57 - 504.083,33 - 533.599,81** και **539.480,71 sv** για τις περιόδους 1999-2008, 1989-1998, 1979-1988 και 1969-1978 αντίστοιχα

και μέσο κατά εκτάριο ξυλαπόθεμα στη δασοσκεπή έκταση σε **214,57 - 224,38 - 237,53** και **240,15 sv**.

Το κανονικό ξυλαπόθεμα αντίστοιχα υπολογίστηκε σε **552.860,48 - 560.198,6 - 570.688,3** και **474.301,98 sv** και μέσο κατά εκτάριο σε **246,10 - 249,4 - 254,04 - 211,14 sv**.

Η συνολική ετήσια αύξηση βρέθηκε ότι είναι **9.682,66 - 11.044,36 - 10.029,33** και **9.014,26 sv** δηλαδή **4,89 - 4,93 - 4,39** και **3,94 sv/ έτος-Ha** και το ποσοστό αύξησης ίσο με **2,73 - 2,07% - 1,68% -1,72%** αντίστοιχα.

Το ετήσιο λήμμα προσδιορίστηκε σε **8.092,90 - 9.542,60-9.030,57** και **9.742,83 sv/έτος** και ποσοστό **κάρπωσης 1,68% - 1,89% - 1,68% και 1,85%** αντίστοιχα.

Για τα ακανόνιστα υποκηπευτά τμήματα καθορίστηκε περίτροπος χρόνος ανάλογα με την ποιότητα τόπου από 80-120 έτη, γενικός χρόνος αναγέννησης 30-50 έτη και ειδικός 15-20 έτη.

Για τα τμήματα που πλησιάζουν την κηπευτή δομή καθορίστηκε η ώριμη διάμετρος για υλοτομία από 0,70-0,42 μ. ανάλογα με την ποιότητα τόπου και χρόνος περιφοράς 10 έτη.

Συντάχθηκε πίνακας υλοτομίας με τα τμήματα που θα υλοτομούνται κάθε χρόνο. Από κάθε τμήμα θα υλοτομούνταν ο ξυλώδης όγκος που αναφέρονταν στα φύλλα ειδικής περιγραφής.

Για τη βελτίωση των ελατοσυστάδων έκαναν τις εξής προτάσεις :

1. Μετατροπή των ακανόνιστων αμιγών ελατοσυστάδων σε μικτές κηπευτές και υποκηπευτές συστάδες.
2. Αναγέννηση των συστάδων της ελάτης (κηπευτή μέθοδος κατά συνδενδρίες και μικρές ομάδες, υποκηπευτή μέθοδος κατά ομάδες και λόχμες) τεχνική αναγέννηση (σκιαζόμενα διακενογενή, κρασπεδογενή και ενδοδασογενή περιβάλλοντα).
3. Εισαγωγή στις αμιγείς ελατοσυστάδες των ενδεδειγμένων δασοπονικών ειδών προς δημιουργία μικτών (ορεινή Σφένδαμος, υψηλή φράξος, ορ. Πτελέα, κλήθρα, πλάτανος, δασική - μαύρη και λευκόδερμη πεύκη, ξενικά είδη).

4. Καλλιέργεια των δασοσυστάδων (νεοφυτεία - πυκνοφυτεία - κορμίδια - κορμοί. Αραιώσεις, κλαδεύσεις).

Γ. Για την εργασία :

1. Να εκτελείται με αυτεπιστασία.
2. Να προσληφθεί βοηθός δασάρχη.
3. Να καθοριστεί ο αριθμός, η κατηγορία, ο βαθμός, η αρμοδιότητα και περιοχή ευθύνης του προσωπικού με βάση το οργανόγραμμα του Τ.Δ.Δ.Π.Δασών
4. Να προσληφθεί δασοπόνος για την επιτόπια παρακολούθηση των δασοτεχνικών εργασιών.
5. Να ληφθούν μέτρα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας του προσωπικού και εργατών.

Δ. Για το χρόνο και την τεχνική διεξαγωγής των εργασιών συγκομιδής, καθώς και το δασεργατικό προσωπικό :

1. Η προσημανση να γίνεται τη θερινή & φθινοπωρινή περίοδο του προηγούμενου έτους υλοτομίας.
2. Οι εργασίες συγκομιδής να διεξάγονται από Μάρτιο μέχρι Οκτώβριο με την εποπτεία του δασάρχη.
3. Οι δασεργάτες να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία και να εφαρμόζουν τις μεθόδους που τους υποδεικνύονται.
4. Να επιθεωρούνται περιοδικά από το δασάρχη όλες οι εργασίες συγκομιδής.
5. Να προτιμούνται στις δασικές εργασίες οι κάτοικοι του Δημοτικού Διαμερίσματος Πετρουλίου και των παρακείμενων δημοτικών διαμερισμάτων.
6. Η αμοιβή των δασεργατών να καθορίζεται κατ' αποκοπή και να τοποθετηθεί σε νέες βάσεις.

Ε. Για το οδικό δίκτυο :

1. Μέχρι σήμερα έχει γίνει πλήρης διάνοιξη του δάσους και έχουν βελτιωθεί με υπόβαση όλοι οι δασικοί δρόμοι, ενώ έχουν εκτελεστεί όλα τα απαιτούμενα τεχνικά έργα. Απαιτείται μόνο να γίνεται κάθε έτος η συντήρηση του δασικού οδικού δικτύου καθώς και των τεχνικών έργων.

2. Συμπληρωματικά θα ήταν σκόπιμο να κατασκευαστεί η βάση (με θραυστό υλικό λατομίου 3Α) του περιφερειακού δρόμου Λύξας, καθώς και η συντήρηση της βάσης των περιφερειακών δρόμων Βαθύ και Κορομηλιάς και της Ιτιάς.

ΣΤ. Για τη βοσκή :

1. Επιτρέπεται η βόσκηση 200 αγελάδων και 35 ζώων φόρτου και σύρσης στους ορεινούς βοσκοτόπους «Μπουντούρα» και «Κόζιακα» στις ορογραφικές μονάδες «Λιουπεϊκα» και «Κόζιακα», καθώς και στα θεριζόμενα λιβάδια και γυμνές εκτάσεις κατά μήκος της κυρίας κοίτης του «Ασπροποτάμου» και των οδών Περτουλίου - Ελάτης.
2. Η βόσκηση 700 προβάτων των κατοίκων Περτουλίου, τη θερινή περίοδο στα λιβάδια «Κόζιακα» και «Μπουντούρα» και συμπληρωματικά στις γυμνές εκτάσεις και κοφτολίβαδα κατά μήκος του «Ασπροποτάμου» και της οδού Περτουλίου - Ελάτης.

Ζ. Για τη ξύλευση :

1. Η χορήγηση ποσότητας μικρουλοτομικών στα μέλη του Δασικού Αγροτικού Συνεταιρισμού Περτουλίου
2. Η χορήγηση καυσόξυλων μέχρι 20 χμ³ σε κάθε οικογένεια σύμφωνα με σχετική απόφαση του Τ.Δ.Δ.Π. Δασών. Είναι δυνατή η διάθεση και πέραν των 20 χμ με τιμή κόστους παραγωγής.
3. Η χορήγηση χρήσιμης ξυλείας, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας.

Η. Για την τουριστική αξιοποίηση :

1. Δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
2. Αξιοποίηση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων
3. Δημιουργία μουσείου δασικής ιστορίας στο παλαιό πριστήριο (υπάρχει σχετική μελέτη)
4. Δημιουργία οργανωμένου κατασκηνωτικού χώρου στη θέση Αγία Κυριακή (υπάρχει σχετική μελέτη)
5. Δημιουργία δικτύου ορειβατικών μονοπατιών και πεζοπορικών διαδρομών σε όλο το δάσος
6. Κατασκευή μικρολίμνης όπισθεν της εκκλησίας Παναγίας

7. Ήδη από το 1983 λειτουργεί χιονοδρομικό κέντρο, πίστας συνολικού μήκους 300 μ στο ΔΤ 518, το οποίο επεκτάθηκε το 1998 σε 1100 μ, ενώ εγκαταστάθηκε και σύγχρονο LIFT, ενώ το 2008 κατασκευάστηκε σύγχρονο ΣΑΛΕ 800 τμ.
8. Βελτίωση των πηγών.
9. Δημιουργία πανοραμικών παρατηρητηρίων.
10. Δημιουργία θηραματικού πάρκου

Τα διαχειριστικά σχέδια της δεκαετίας 1969-1978, 1979-1988, 1989-1998 και 1999-2008 του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου σε γενικές γραμμές εφαρμόστηκαν με ευχέρεια και επιτυχία.

Ειδικότερα:

Α. Για τη βελτίωση του εδάφους :

Ύστερα από κάθε υλοτομία γινόταν προσπάθεια υποβοήθησης της φυσικής αναγέννησης με τεχνητή, παράλληλα δε συμπληρώνονταν τα υπάρχοντα ή δημιουργούμενα διάκενα με τα καταλληλότερα δασοπονικά εδαφοβελτιωτικά είδη.

Έτσι κατά το χρονικό διάστημα από 1969-1995 φυτεύτηκαν 557.017 φυτάρια ελάτης, 309.350 φυτάρια μαύρης πεύκης, 538 φυτάρια οξυάς, 69.000 φυτάρια δασικής πεύκης, 15.874 φυτάρια λευκόδερμης πεύκης, 111.360 φυτάρια ψευδοτσούγκας, 4.350 φυτάρια λάρικας, 22.380 φυτάρια ψευδοπλάτανου, 230 φυτάρια ακακίας, 1.800 φυτάρια ερυθρελάτης και 900 φυτάρια διαφόρων ξενικών ειδών (*πίνακας 1 του Παραρτήματος*).

Για την παραγωγή και εγκατάσταση καθώς και τη μετέπειτα περιποίησή τους δαπανήθηκαν 84.356.376 δραχμές (*πίνακας 2 του Παραρτήματος*). Η επιτυχία των αναδασώσεων ήταν ικανοποιητική με αποτέλεσμα να καλυφθούν πολλά διάκενα μέσα στο δάσος και να πυκνωθούν οι συστάδες.

Ο χειρισμός των συστάδων ανάλογος με τις ανάγκες τους εξασφάλισε την κατά το μεγαλύτερο μέρος φυσική αναγέννηση και ανανέωσή τους. Ιδιαίτερη προσπάθεια καταβλήθηκε στην αναγέννηση των κρισίμων αθροισμάτων καθώς και την αντικατάσταση της Ελάτης με Πεύκη, όπου το έδαφος ήταν υποβαθμισμένο. Η προηγούμενη ενέργεια πρέπει και στο μέλλον να συνεχισθεί, γιατί η καθυστέρηση και η απώλεια χρόνου θα αποβεί σε βάρος της παραγωγικότητας και της υγείας του δάσους.

Β. Για το ξυλώδες κεφάλαιο :

Όπως και προηγουμένως αναφέρθηκε το πραγματικό ξυλώδες κεφάλαιο κατά την απογραφή (μέθοδος ελέγχου) του 1967 υπολογίστηκε σε 539.480 (235,88 sv/Ha), το 1977

σε 533.599,81 sv (233,55 Ha) του 1987 σε 504.083,33 sv και του 1998 σε 482.000,57 Sv (214,57 Sv/Ha). Η αντίστοιχη προσάδωση όγκου δεκαετίας ήταν: 9.014,26 sv/έτος ή 3,94 sv/έτος-Ha (1969-1978), 10.029,35 sv/έτος ή 4,39 sv/έτος-Ha (1979-1988), 11.044,36 sv/έτος ή 4,93 sv/έτος-Ha (1989-1998) και 9.682,66 sv/έτος ή 4,89 sv/έτος-Ha (1999-2008).

Το κανονικό ξυλαπόθεμα αντίστοιχα υπολογίστηκε σε 474.301,98 sv, 570.688,3 sv 560.198,6 sv, 552.860,48 Sv και μέσο κατά εκτάριο σε 207,38 - 249,7 - 249,4 - 246,10 sv αντίστοιχα.

Το ετήσιο λήμμα προσδιορίστηκε σε 9.742,83 - 9.030,57 - 9.542,60 - 8.092,90 sv/έτος αντίστοιχα.

Στο Παράρτημα του παρόντος παρατίθεται πίνακας 3 που δείχνει τον ξυλώδη όγκο που υλοτομήθηκε για τις αντίστοιχες περιόδους. Από τον πίνακα αυτό προκύπτουν αποκλίσεις στον όγκο που υλοτομήθηκε με τον προβλεπόμενο όγκο (λήμμα).

Οι αποκλίσεις αυτές κρίθηκαν αναγκαίες για τους παρακάτω σοβαρούς λόγους:

α) Έκτακτα γεγονότα όπως ανεμορριπίες και χιονοθλασίες (1983,84,92). Ξηράσεις δένδρων και δευτερογενείς προσβολές από έντομα και μύκητες λόγω προηγούμενων ξηροθερμικών περιόδων (1987-1995). β) Αυξημένες καλλιεργητικές ανάγκες, ακανόνιστων ομηλικών τμημάτων προκειμένου να αποσυμφορηθεί η αναγέννηση. Καλλιέργεια κηπευτών συστάδων με σκοπό τη ρύθμιση της δομής και εξασφάλιση της συνεχούς ροής νέων ατόμων στις επόμενες βαθμίδες διαμέτρου. γ) Αντικατάσταση της ελάτης, με ολιγότερο απαιτητικά δασοπονικά είδη, σε υποβαθμισμένα εδάφη και σταθμούς. δ) Απομάκρυνση υπέργηρων, υπερμεγεθών ατόμων (λύκων) και ε) Έκτακτες καρπώσεις για τη διάνοιξη και βελτίωση δασοδρόμων «Βίγκα» (1979)- «Λιουπέϊκα-Μπουντούρα» (1987)-«Κόζιακας» (1992) , «Μπράϊκο» καθώς και η κατασκευή (διάνοιξη) του χιονοδρομικού κέντρου Πετρουλίου (1982,1992 και 1997).

Συγκρίνοντας την πραγματική με την κανονική κατανομή του ξυλαποθέματος στις κλάσεις διαμέτρου της απογραφής του 1998 και της νέας μεθόδου (συστηματικής δειγματοληψίας) του έτους 2008 παρατηρούμε τα εξής :

α) Αύξηση του ξυλαποθέματος στις μεγαλύτερες κλάσεις διαμέτρου από 30 - 60 εκατοστά.

β) Μείωση του ξυλαποθέματος στις κατώτερες κλάσεις διαμέτρου από 30 εκ. και κάτω και

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η ποιοτική βελτίωση του ξυλαποθέματος, η οποία εκφράζεται στο ποσοστό παραγωγής στρόγγυλης ξυλείας σε σχέση με τον προσημανθέντα ξυλώδη όγκο που ανέρχεται στο 50-60%, σε αντίθεση με τις προηγούμενες δεκαετίες που ανέρχονταν στο ποσοστό 30-40%.

Γ. Για την εργασία :

1. Όλες οι εργασίες εκτελέστηκαν με αυτεπιστασία με ικανοποιητικά αποτελέσματα.
2. Καθορίστηκαν η κατηγορία, ο βαθμός, η αρμοδιότητα και η περιοχή ευθύνης του προσωπικού.
3. Πάρθηκαν μέτρα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας του εργατοτεχνικού προσωπικού.

Δ. Για το χρόνο και την τεχνική διεξαγωγής των εργασιών συγκομιδής καθώς

και το δασεργατικό προσωπικό :

1. Η προσημανση γινόταν τη θερινή-φθινοπωρινή περίοδο.
2. Μέρος των εργασιών συγκομιδής διεξάγονταν από τον Μάρτιο έως τον Οκτώβριο, όπως η μετατόπιση και μεταφορά των δασικών προϊόντων στους τόπους συγκέντρωσης καθώς και υλοτομίες στα τμήματα που είχαν τεθεί υπό αναγέννηση.
3. Προτιμήθηκαν στις δασικές εργασίες οι κάτοικοι της κοινότητας Περτουλίου και των όμορων Δημοτικών Διαμερισμάτων, που διέθεταν ανάλογη ειδικευση.

Ε. Για τα παραχθέντα Δασικά Προϊόντα:

Αυτά όπως προαναφέρθηκε ήταν: α) Στρόγγυλη ξυλεία μεγάλου μήκους (>2μ) ελάτης και πεύκης, β) Στρόγγυλη ξυλεία μικρού μήκους (<2μ) ελάτης, γ) Ξυλεία θρυμματισμού ελάτης και πεύκης, δ) Βιομηχανική ξυλεία ελάτης και πεύκης, ε) Πελεκητή ξυλεία ή λεπτή στρόγγυλη ξυλεία ελάτης στ) Καυσόξυλα ελάτης και ζ) Χριστουγεννιάτικα δένδρα ελάτης. (πίνακας 4 και 5 του Παραρτήματος).

Τα προϊόντα αυτά διατέθηκαν στη πλειονότητά τους στο εμπόριο ύστερα από πλειοδοτικούς διαγωνισμούς και μικρές ποσότητες χορηγήθηκαν ως μικροϋλοτομικά στους υλοτόμους κατοίκους Περτουλίου, ως ξυλεία ατομικών αναγκών ή για υπηρεσιακές ανάγκες.

Τα έσοδα που προέκυψαν από την πώληση ή διάθεση των ως άνω προϊόντων δαπανήθηκαν και πάλι στο Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου για την εκτέλεση έργων

οδοποιίας, φυτωρίων - αναδασώσεων, καλλιέργεια του δάσους, έρευνας, εκπαίδευσης των φοιτητών κ.λ.π.

ΣΤ. Για το οδικό δίκτυο :

(Αυτά αναλύονται στο κεφάλαιο των μεταφορικών εγκαταστάσεων).

Ζ. Για τη βοσκή :

Τηρήθηκαν οι προτάσεις σχετικά με τη βοσκή των προβάτων, έχουν εκδοθεί οι σχετικές απαγορευτικές διατάξεις βοσκής και έχει δρομολογηθεί η οριστική ρύθμιση της βοσκής των αγελάδων.

Η. Για τη ξύλευση :

Χορηγούνταν κάθε χρόνο από 20 χμ³ καυσόξυλα σε κάθε οικογένεια που έμενε στο Περτούλι καθώς και ξυλεία ατομικών αναγκών σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

Θ. Για τη τουριστική αξιοποίηση :

(Αυτά αναλύονται στο ανάλογο κεφάλαιο).

Ι. Για τον Προϋπολογισμό :

Η Διοίκηση Δάσους Περτουλίου ως Τμήμα του Ταμείου Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Πανεπιστημιακών Δασών συντάσσει ιδιαίτερο μερικό προϋπολογισμό από τα έσοδα του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου και των επιχορηγήσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Τα έσοδα του Πανεπιστημιακού Δάσους, όπως προαναφέρθηκε προέρχονται, από την εκποίηση - διάθεση των κάθε είδους παραγομένων δασικών προϊόντων και στο σύνολό τους διατίθενται και πάλι για την εκτέλεση έργων, ερευνών, μελετών και λοιπών διοικητικών εξόδων. Τα έσοδα που προέρχονται από τις ετήσιες επιχορηγήσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων διατίθενται αποκλειστικά και μόνο στην εκτέλεση έργων για τα οποία ειδικά έχουν χορηγηθεί, όπως έργα οδοποιίας, φυτωρίων, αναδασώσεων, υποβαθμισμένων δασών, ορεινής οικονομίας και βοσκοτόπων (πίνακες 6,7,8 του Παραρτήματος).